

Contents

Contents	Page
Research Article	
HAPPINESS AND BUDDHISM AMONG YOUNG GENERATION (Z) IN THAILAND	169
Suriya Klangrit, Tzu-Chuen Lu, Vimal Kumar, Rohit Raj and Mohammad Yasir	
THE STRATEGIC ROLE OF MONKS IN COMMUNITY DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF THE COMMUNITY ENTERPRISES IN THE NAKHON CHAI BURIN PROVINCE CLUSTER, THAILAND	188
Thakorn Kitanant, Parisha Marie Cain, Kathanyoo Kaewhanam and Phimlikid Kaewhanam	
A PEACE-BUILDING COACHING MODEL FOR PROPAGATING BUDDHIST MONKS IN THAI SOCIETY	201
Phra Woot Tongmun, Phra Medhivajrapundit Hansa Nithibunyakorn and Vanchai Vatanasapt	
THE ROLE AND DUTIES OF MONKS SUCH AS A MECHANISM FOR DRIVING COOPERATION AMONG THE PEOPLE, GOVERNMENT, AND PRIVATE SECTORS IN SUSTAINABLE COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE ROI KAEN SARA SIN PROVINCE CLUSTER	214
Phramaha Phrom Duangmanee, Parisha Marie Cain and Kathanyoo Kaewhanam	
DRIVING THE NON-SMOKING TEMPLE POLICY OF THE CLERGY IN LAMTHAP DISTRICT, KRABI PROVINCE (in Thai)	225
Phra Wachara Petchawang, Phrakru Arunsutalangkan Preeda Buamuang, Phrakhru Wiratthammachot Michai Buddhasubha, Punyada Chongla-iad and Tippawan Chantra	
MEDITATIVE ART FOR MENTAL WELL-BEING (in Thai)	239
Jackthanarchon Premnirundon and Apichart Pholprasert	
THE PROMOTION OF GOOD GOVERNANCE-BASED SANGHA AFFAIRS ADMINISTRATION OF THE SANGHA IN MUEANG DISTRICT, KRABI PROVINCE (in Thai)	257
Phra Kittikun Khwathichak, Phrakru Arunsutalangkan Preeda Buamuang, Direk Nunklam, Dechchart Treesap, Phrakhru Sittisuthakon Sumet Phromphat, Phra Chiep Kaewnil, Punyada Chongla-iad, Tippawan Chantra, Peerasil Bunthong and Wichet Sinprasitkul	

HAPPINESS AND BUDDHISM AMONG YOUNG GENERATION (Z) IN THAILAND

Suriya Klangrit¹, Tzu-Chuen Lu¹, Vimal Kumar^{1*}, Rohit Raj², Mohammad Yasir³

¹Department of Information Management, Chaoyang University of Technology, Taichung, Taiwan

²Department of Business Administration, National Taiwan University of Science and Technology,
Taipei, Taiwan

³College of Medicine, Taipei Medical University, Taipei, Taiwan

*Corresponding author E-mail: vimaljss91@gmail.com

Received 11 July 2024; Revised 13 September 2024; Accepted 23 September 2024

Abstract

Background and Objective: This research investigates the impact of religiosity and religious activities on the happiness of the young generation (Ages 11-26) of Buddhists in Thailand. It aims to analyze the relationship between these religious aspects and the happiness levels among the young generation of Buddhists in Thailand. This study hypothesized that practicing Buddhist principles (Religiosity) and participating in religious activities influenced the happiness of the young generation of Buddhists in Thailand.

Methodology: A quantitative approach was utilized, analyzing secondary data from a national survey that included a sample of 1,880 young Buddhists in Thailand. The study was structured in two main sections: A summary of demographic characteristics and the results of hypothesis testing. The demographic data was summarized to understand the profile of the participants, including gender, age, marital status, education, employment, and nationality. Hypothesis testing was then conducted to evaluate the impact of religiosity and religious activities on happiness.

Main Results: The demographic revealed that the majority of participants were Thai (94%), female (54%), aged 21-26 (56%), and predominantly single (71%). Most had primary education and were employed in agriculture (80%). Hypothesis testing results indicated that Hypothesis 1: Religiosity significantly supports happiness among the young generation of Buddhists, showing that higher levels of religiosity, including praying, listening to sermons, observing the five precepts, meditation, becoming a nun, and participating in New Year prayers were associated with higher happiness. Hypothesis 2: Religious activity plays a role in supporting happiness among the young generation of Buddhists, showing that higher levels of religious activity, including incorporating religious teachings into daily living, using religious principles to solve life problems, maintaining belief in religious faith, and practicing according to religious doctrines were associated with higher happiness.

Involvement to Buddhadhamma: This research investigates the relationship between Buddhist practices, both religiosity and religious activity and happiness among the young generation of

Buddhists in Thailand. The findings provide empirical evidence that engaging in Buddhist practices significantly enhances well-being and happiness, highlighting Buddhism's potential to improve quality of life. These insights align with the principles of Applied Buddhism, which integrates traditional Buddhist teachings with modern knowledge and innovations. For example, the application of Buddhist management, economics with the Four Noble Truths, and development processes reflects how religious principles can address contemporary challenges. Additionally, Buddhist practices such as youth development camps, classroom management, and religious rituals promote wisdom and morality, further supporting mental well-being among the young generation. These findings can inform policy-making, emphasizing the importance of spiritual happiness in fostering psychological well-being and sustainability.

Conclusions: The study highlighted the significant role of religiosity and religious activities in fostering happiness among young Buddhists in Thailand. It suggested that these aspects not only contributed to individual well-being but also promoted community harmony and resilience. The results underscored the importance of religious practices in providing a sense of purpose, comfort, and support, reflecting the integral role of Buddhism in the lives of the young Thai Buddhist population.

Keywords: Happiness, Buddhist Among, Young Generation (Z)

Introduction

Buddhism plays a crucial role in Thai society, as the majority of the population, approximately 94%, adheres to this religion. The benefits of embracing and practicing Buddhist principles have a profound impact on individuals of all ages, contributing to the well-being of both oneself and the collective harmony within society (Lewis et al., 2000); (Francis, 1998). Buddhism teaches ethical conduct and virtuous living, promoting qualities that lead to goodness and the avoidance of wrongdoing. This, in turn, has positive effects on individuals and contributes to peaceful coexistence within the community (Childs, 2010); (Can Oz et al., 2022). The practice of Buddhist teachings extends across all life stages, imparting valuable lessons that shape behavior and foster moral development. The significance of Buddhism is evident in its impact on the quality of life and the instillation of values in daily life (Grim, 2011); (Cranney, 2013); (Fincham, 2022). Engaging in activities that cultivate mindfulness, tranquility, and moral values, Buddhism contributes to the overall well-being of individuals (Lewis et al., 2000). The teachings emphasize the importance of inner peace, promoting a sense of calmness that extends to interpersonal relationships and community life (Robinson, 2010). Furthermore, Buddhism is transmitted and perpetuated through cultural traditions and ways of life, becoming an integral part of Thai culture. This cultural continuity ensures that the values and principles of Buddhism are passed down through generations, influencing societal norms and behavior.

Currently, issues related to religion and culture, especially among the younger generation, are a significant cause for concern and alarm. That was attributed to societal changes, economic developments, technological advancements, and the influence of foreign cultures (Onthaisong,

2020). These factors profoundly impacted the behaviors and attitudes of the new generation. The assimilation of Western values and cultures has led to cultural and belief shifts, resulting in various societal problems among the younger generation in Thailand. These include a lack of adherence to traditional Thai values (Chaiphugdee, 2021). The adoption of behaviors such as smoking, alcohol consumption, gambling, risky sexual behaviors, substance abuse, and a disregard for parental guidance (Phuprasom, 2022); (Pongphumma, 2017). Additionally, there is a growing indifference towards religion and a perception that moral and ethical values may not hold significant importance (Phra Srirajamongkolpandit et al., 2022); (Onthaisong, 2020). The consequences of these shifts in cultural and belief systems contribute to the deterioration of mental health and moral values among the younger generation. Currently, the scenario between Buddhism and youth, particularly a crisis of faith among the youth towards the religious system, is intensified by the rapid dissemination of information through social media, often focusing on negative aspects. The propagation of negative information has resulted in a distortion of beliefs in Buddhism, presenting a challenge to ethical values within society and reflecting a moral decline in the modern era. It may also be attributed to societal shifts that emphasize individual freedom and a departure from traditional beliefs, with some individuals adopting alternative beliefs or identifying as secularists. Contributing factors to this issue encompass insufficient education, a dearth of positive role models within the religious community, and societal influences that favor scientific and technological progress.

The impact of parental upbringing, societal socialization, or the influence of mainstream trends can further create a rift between the new generation and their religious beliefs. Specifically, young individuals who lack life experiences and accurate knowledge about their faith encounter difficulties in accessing and understanding the true essence of their beliefs, compounded by challenges in passing down these values to their own offspring. The issues discussed present a comprehensive overview of challenges associated with the religious beliefs of the new generation. Gaps and difficulties in understanding and questioning authentic religious principles may lead to perspectives that don't fully appreciate the value of these beliefs (Lewis et al., 2000); (Francis, 1998). The overarching question is how Buddhism influences individuals and society in terms of well-being and whether it genuinely contributes to happiness for the new generation (Estrada et al., 2019). Doubts are raised about the benefits and importance of Buddhism, with a focus on its impact on mental well-being (Fincham, 2022), improved health, and the creation of happiness, especially among young people in contemporary society (Zotti et al., 2016); (O'Sullivan & Lindsay, 2023); (Childs, 2010). This prompts the researchers to formulate a hypothesis for testing in this study: Whether the practice of Buddhist principles (Religiosity) affects the happiness of young people who respect it and how activities related to Buddhism (Religious activity) influence the happiness of the younger generation.

This study aims to explore the relationship between happiness and Buddhism by analyzing and testing happiness levels concerning religiosity and religious activities in the young generation. This research seeks to offer valuable information for understanding the impact of Buddhist

principles and practices on well-being (Singh et al., 2020); (Khaitan & Norton, 2019). The findings of this research could provide valuable insights for educators, parents, and policymakers in tailoring approaches to religious education and socialization (Argyle, M. & Hills, P., 2000); (Hackney & Sanders, 2003). Understanding the positive impact of Buddhist principles on the happiness of the young generation may inform the development of educational programs that promote holistic health or happiness, encompassing both spiritual and emotional dimensions.

Objective

This study hypothesizes that practicing Buddhist principles in the role of religiosity (R) and the role of religious activities (A-D) in enhancing influence the happiness among the younger generation of Buddhists. The research aims to analyze the relationship between these religious aspects and religious activities and the happiness levels of the young generation of Buddhists in Thailand.

Methodology

Participants and procedure

This study utilized secondary data from the 2018 Survey of the Social and Cultural Situation and Mental Health conducted by the National Statistical Office (NSO). Data were collected from across Thailand, with population size used as a stratifying variable. Population size was determined by proportional allocation, and data were collected from households in each province. The data collection was carried out through face-to-face interviews using a structured questionnaire. The initial sample consisted of 1,885 individuals selected for the study. This research has a conceptual framework as shown in Figure 1.

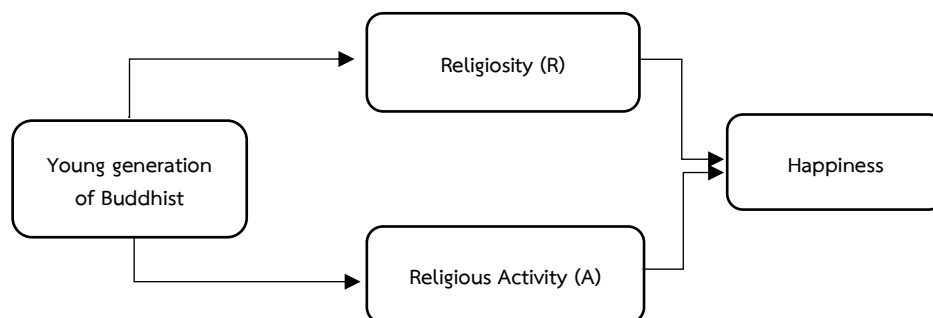

Figure 1 Conceptual framework of the research this research explores two types of variables: Independent variables, including religiosity (R) and religious activities (A-D), and the dependent variable, happiness (H), among young Buddhists in Thailand.

Variables and Measurements

All of the definitions and measurements of the variables are included in Table 1. There are the participants' and Demographic factors including 1) Sex 2) Age 3) Education 4) Marital status 5) Occupation 6) Nationality and independent variables such as 1) Religiosity (R), including R1:

Praying, R2: Offer food to the monks, R3: Listening to sermon & Dhamma reading, R4: Five precepts, R5: Meditation, R6: Ordination ceremony (Become a Monk), R7: Nun (Become a Nun), R8: Benefit of the praying, R9: Praying for new year celebration, R10: Place of new year praying and 2) Religious activity (A), including A1: Necessary of religious teaching for living, A2: Using religious teaching for life problem solution, A3: Belief in religious faith, A4: Practice according religious principle.

Table 1 Measurement of the valuables

VARIABLES	DEFINITION	MEASUREMENT	OPTIONS
Demographic	Demographic characteristics	1. Sex	1) Male 2) Female
		2. Age	1) Ages 11-15 2) Ages 16-20 3) Ages 21-26
		3. Education	1) Non-educated 2) Pre-primary 3) Primary 4) Pre-secondary 5) Secondary 6) Vocational 7) Diploma 8) Bachelor
		4. Marital status	1) Single 2) Married
		5. Occupation	1) Agriculture 2) Basic general 3) Others
		6. Nationality	1) Thai 2) Burmese 3) Cambodian
		Buddhist	Religiosity (R)
R2: Offer food to the monks	1 = Never		
R3: Listen to sermon & Dhamma reading	2 = Occasional vent, such as new year		
R4: Five precepts	3 = Only Buddhist religious days		
R5: Meditation	4 = In the religious months		
R6: Ordination ceremony (Become a Monk)	(3 Months of Khaopansa) 5 = Holy religious day		
R7: Nun (Become a Nun)	6 = 11 days per year		
R8: Benefit of the praying	7 = 3 days per month		
R9: Praying for new year cerebation	8 = Every weekend 9 = Someday		
R10: Place of new year praying	10 = Everyday		
	Religious activity (A-D)	A: Necessary of religious teaching for living	
B: Using religious teaching for life problem solution			
C: Belief in religious faith			
D: Practice according religious principle			
Dependent variable		Happiness (H)	0 = Less 1 = More

Data Analysis

This study employed SPSS software to analyze the data and test the research hypotheses using an independent sample T-test. The research questions were: Do religiosity and religious activity play a significant role in supporting more and less happiness equally among the young generation of Buddhists? Two research hypotheses were also included: H1: Does religiosity play a substantial role in supporting more and less happiness equally among the young generation of Buddhists? H2: Religious activity plays a vital role in helping the young generation of Buddhists achieve more happiness. In this case, the grouping variable is the religiosity and religious activity level, and the test variable is the happiness level.

Results and Discussion

The research findings were presented in four sections as follows,

1. Summary of demographic characteristics of the target group
2. Overall summary of hypothesis testing results
3. Findings related to research **objective 1**: The role of religiosity (R) in enhancing happiness among the younger generation of Buddhists
4. Findings related to research **objective 2**: The role of religious activities (A-D) in enhancing happiness among the younger generation of Buddhists

1. Summary of demographic characteristics of the target group

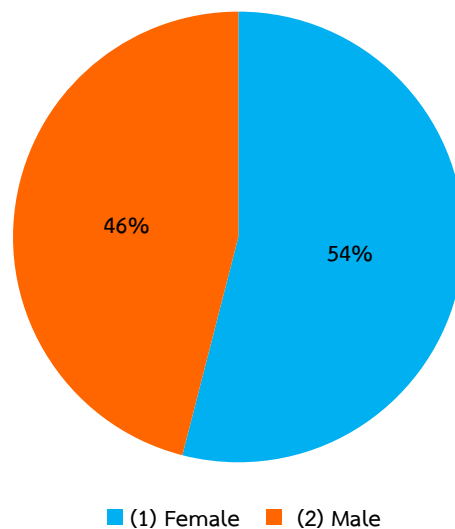

Figure 2 Summary of genders distribution

Figure 2: Illustrates the gender distribution within the studied target group; The analysis indicated that the majority were females (54%), with males making up the remaining portion (46%).

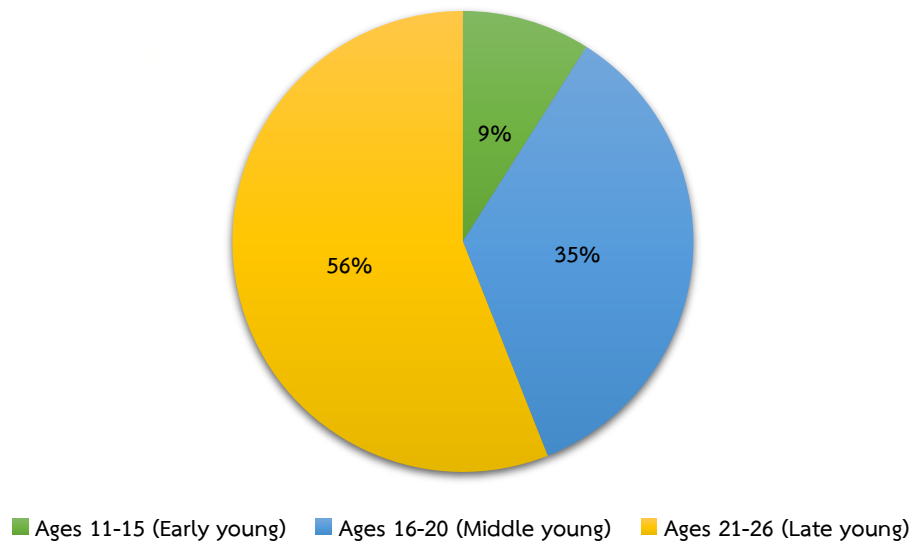

Figure 3 Summary of age distribution

Figure 3: Illustrates the age distribution within the studied target group; The analysis indicated that the majority were ages 21-26 (Late Young), with 56%, ages 11-15 (Early Young), with 9%, and ages 16-20 (Middle Young), with 35%.

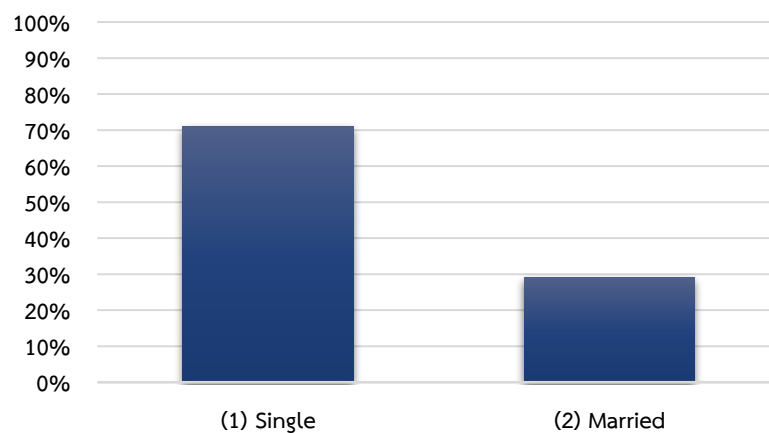

Figure 4 Summary of Marital status distribution

Figure 4: Illustrates the distribution of marital status within the studied target group; The analysis indicated that the majority were single with 71%, and married with 29%.

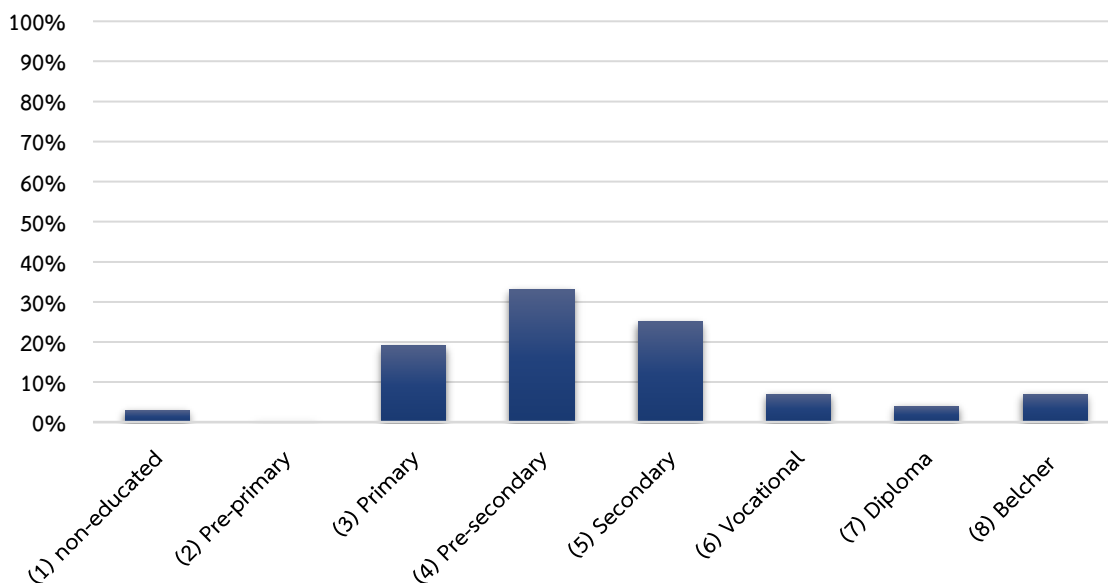

Figure 5 Summary of education distribution

Figure 5: Illustrates the education distribution within the studied target group; The analysis indicated the following distribution: Primary level of education with 0%, non-educated with 3%, pre-primary with 0.2%, primary with 19%, pre-secondary with 33%, secondary with 25%, vocational with 7%, diploma with 4%, and bachelor's degree with 7%.

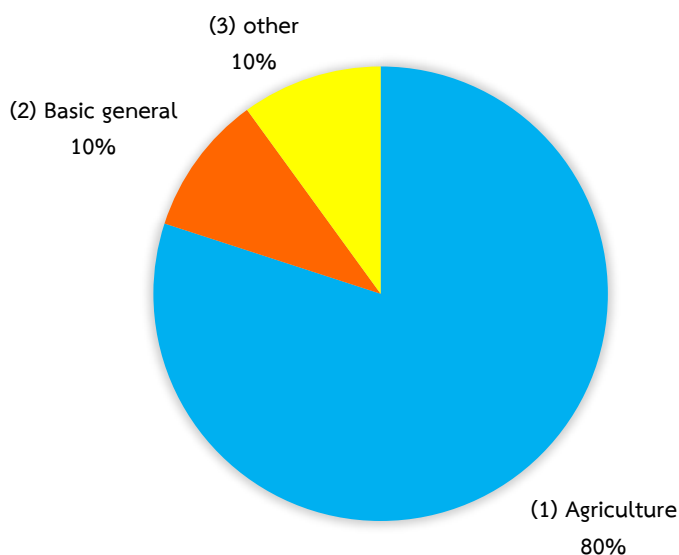

Figure 6 Summary of occupation distribution

Figure 6: Illustrates the occupation distribution within the studied target group; The analysis indicated that the majority were involved in agriculture with 80%, followed by basic general occupations with 10%, and other occupations with 10%.

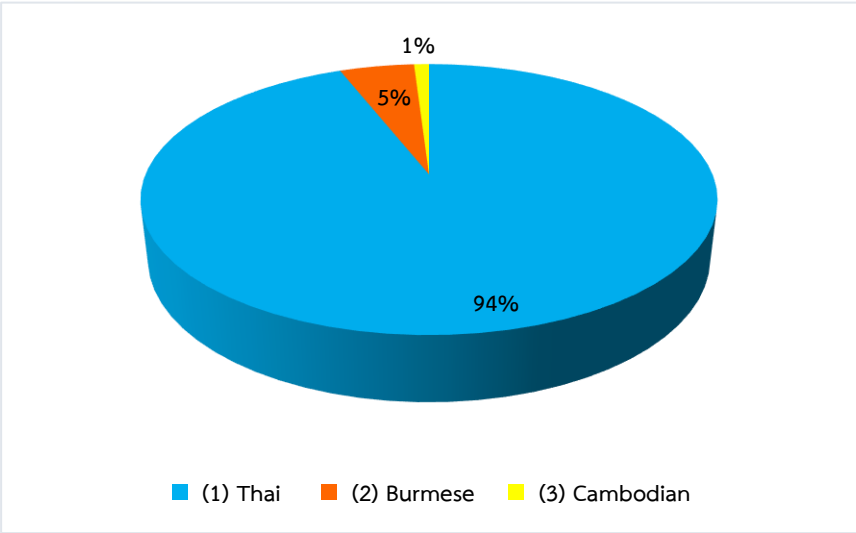

Figure 7 Summary of Nationality distribution

Figure 7: Illustrates the nationality distribution within the studied target group; The analysis indicated that the majority were Thai with 94%, followed by Burmese with 5%, and Cambodian with 1%.

The finding of the happiness on religiosity (R) and religious activity (A-D) among the young generation of Buddhists ages 11-26 in Thailand, the findings indicated that the studied group was predominantly female (54%), aged 21-26 (56%), and mostly single (71%), with primary education being the highest level attained. Most worked in agriculture (80%), and most were Thai nationals (94%). The study focused on the demographic characteristics of this young generation in Thailand, and the sample predominantly consisted of Thai nationals who were single with families engaged in agriculture. Most had primary-level education, were female, and aged 21 years and older. The findings suggested that these young individuals might still be in their early teens, in a learning phase, and might lack extensive life experience. This lack of maturity and experience could impact their understanding and engagement with religiosity. Future research should aim for a more diverse sample in terms of educational attainment and occupational fields to provide a more comprehensive understanding of the influence of religiosity and religious activities on happiness.

2. Overall summary of hypothesis testing results

To analyze the data and test the research hypotheses using an independent sample T-test, the grouping variables were religiosity (R) and religious activity (A-D), and the test variable was happiness (H).

Research questions

RQ1: Does religiosity (R) play a significant role in supporting more and less happiness equally among young generation of Buddhists?

RQ2: Does religious activity (A-D) play a significant role in supporting more happiness among young generation of Buddhists?

Research hypothesis

H1: Religiosity plays (R) a significant role in supporting more happiness among young generation of Buddhists.

H2: Religious activity (A-D) plays an important role in supporting more happiness among young generation of Buddhists.

Table 2 Summary of hypothesis testing results

Research hypothesis	More happiness (+)		Less happiness (-)		t	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
H1: Religiosity plays (R) a significant role in supporting more happiness among young generation of Buddhists.	3.0491	1.03691	3.4418	1.13448	6.845***	0.000
H2: Religious activity (A-D) plays an important role in supporting more happiness among young generation of Buddhists.	4.6783	.63026	4.7923	.57759	3.720***	0.000

Note: *p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001

Table 2 illustrated the summary of results for hypothesis testing of happiness based on religiosity (R) and religious activity (A-D) among the young generation of Buddhists in Thailand. The data revealed significant findings regarding the role of religiosity and religious activities in influencing happiness levels among this demographic.

For Hypothesis 1 (H1), which posited that religiosity (R) played a significant role in supporting greater happiness, the mean happiness scores for individuals with higher religiosity were 3.0491 (S.D. = 1.03691) compared to 3.4418 (S.D. = 1.13448) for those with lower religiosity. The t-value was 6.845***, which was statistically significant (p < 0.001). This suggested a substantial difference in happiness levels based on religiosity among the young generation of Buddhists, supporting the hypothesis that higher religiosity was associated with greater happiness.

Similarly, Hypothesis 2 (H2) suggested that religious activity (A-D) played an important role in supporting greater happiness. The mean happiness scores for individuals with more engagement in religious activities were 4.6783 (S.D. = 0.63026), compared to 4.7923 (S.D. = 0.57759) for those with less engagement. The t-value was 3.720***, which was also statistically significant (p < 0.001). It indicated that greater participation in religious activities was associated with higher happiness levels among the young generation of Buddhists.

In conclusion, the data supported the initial hypotheses, indicating that both religiosity (R) and religious activity (A-D) played significant roles in influencing happiness levels among the young generation of Buddhists in Thailand. These findings highlighted the importance of religious beliefs and practices in contributing to overall well-being and happiness among this demographic.

3. Findings related to research objective 1: The role of religiosity (R) in enhancing happiness among the younger generation of Buddhists

Table 3 Results for Hypothesis 1 (Religiosity: R)

H1: Religiosity plays (R) a significant role in supporting more happiness among young generation of Buddhists	More happiness (+)		Less happiness (-)		t	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
R1: Praying	4.28	3.299	4.91	3.296	3.711***	0.000
R2: Offer food to the monks	6.88	2.971	7.10	2.719	1.502	0.133
R3: Listen to sermon & Dhamma reading	5.44	3.670	6.19	3.430	4.186***	0.000
R4: Five precepts	2.99	2.934	3.94	3.384	5.597***	0.000
R5: Meditation	2.79	2.844	3.97	3.382	7.059***	0.000
R6: Ordination ceremony (Become a monk)	1.11	.853	1.12	.908	0.284	0.777
R7: Nun (Become a Nun)	1.18	1.102	1.41	1.802	2.780**	0.006
R8: Benefit of the praying	2.89	1.443	2.90	1.656	0.140	0.889
R9: Praying for new year cerebation	1.91	.280	1.82	.384	-5.034***	0.000
R10: Place of new year praying	1.02	.131	1.04	.203	2.221*	0.027
Overall	3.0491	1.03691	3.4418	1.13448	6.845***	0.000

Note: *p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001

Table 3 Illustrated the summary of results for Hypothesis 1 (H1), which examined the role of religiosity (R) in influencing happiness among the young generation of Buddhists in Thailand. The data revealed significant findings regarding various religious practices and their impact on happiness levels.

3.1 Significant Results

R1: Praying: The mean happiness score for those with more happiness was 4.28 (S.D. = 3.299), while for those with less happiness, it was 4.91 (S.D. = 3.296). The t-value was 3.711***, which was statistically significant (p < 0.001).

R3: Listening to Sermons and Dhamma Reading: The mean happiness score for more happiness was 5.44 (S.D. = 3.670), while for less happiness it was 6.19 (S.D. = 3.430). The t-value was 4.186***, which was statistically significant (p < 0.001).

R4: Observing the Five Precepts: The mean happiness score for more happiness was 2.99 (S.D. = 2.934), compared to 3.94 (S.D. = 3.384) for less happiness. The t-value was 5.597***, which was statistically significant (p < 0.001).

R5: Meditation: The mean happiness score for more happiness was 2.79 (S.D. = 2.844), while for less happiness it was 3.97 (S.D. = 3.382). The t-value was 7.059***, which was statistically significant ($p < 0.001$).

R7: Becoming a Nun: The mean happiness score for more happiness was 1.18 (S.D. = 1.102), compared to 1.41 (S.D. = 1.802) for less happiness. The t-value was 2.780**, which was statistically significant ($p < 0.01$).

R9: Praying for New Year Celebration: The mean happiness score for more happiness was 1.91 (S.D. = 0.280), compared to 1.82 (S.D. = 0.384) for less happiness. The t-value was -5.034***, which was statistically significant ($p < 0.001$).

R10: Place of New Year Praying: The mean happiness scores were very close, with 1.02 (S.D. = 0.131) for more happiness and 1.04 (S.D. = 0.203) for less happiness. The t-value was 2.221*, which was statistically significant ($p < 0.05$).

3.2 Not Significant Results

R2: Offering Food to the Monks: The mean happiness score for those with more happiness was 6.88 (S.D. = 2.971), compared to 7.10 (S.D. = 2.719) for those with less happiness. The t-value was 1.502, which was not statistically significant ($p = 0.133$). This result might be attributed to teenagers having less experience with giving alms and perceiving it as a routine part of Thai society, thus not feeling deeply moved by this activity.

R6: Ordination Ceremony (Becoming a Monk): The mean happiness scores were very close, with 1.11 (S.D. = 0.853) for those with more happiness and 1.12 (S.D. = 0.908) for those with less happiness. The t-value was 0.284, which was not statistically significant ($p = 0.777$). This result may be due to the low incidence of ordination among teenagers and their limited experience with such activities.

R8: Benefit of Praying: The mean happiness scores were almost identical, with 2.89 (S.D. = 1.443) for those with more happiness and 2.90 (S.D. = 1.656) for those with less happiness. The t-value was 0.140, which was not statistically significant ($p = 0.889$). Teenagers, having limited experience with praying and meditation, may not yet perceive significant benefits from these practices.

The overall mean happiness scores for individuals with higher religiosity were 3.0491 (S.D. = 1.03691), compared to 3.4418 (S.D. = 1.13448) for those with lower religiosity, with a t-value of 6.845, which was statistically significant ($p < 0.001$). It indicated a substantial difference in happiness levels based on religiosity among the young generation of Buddhists, supporting the hypothesis that higher religiosity is associated with greater happiness.

In conclusion, the data supported Hypothesis 1, showing that various aspects of religiosity, such as praying, listening to sermons, observing the Five Precepts, meditation, becoming a nun, and participating in New Year praying practices played significant roles in influencing happiness levels among the young generation of Buddhists in Thailand. These findings highlighted the importance of religious beliefs and practices in contributing to overall well-being and happiness among this demographic.

The findings on happiness related to religiosity (R) were as follows: Based on the testing results for the relationship between happiness and religiosity among the young generation of Buddhists (Q1), the first hypothesis (H1) suggesting a significant role of religiosity (R) in supporting more happiness was supported by the data (H1 = Supported), which indicated a significant influence of religiosity on supporting happiness levels among the young generation of Buddhists. The findings suggested that practicing religiosity did not necessarily result in greater happiness among the young generation of Buddhists. Notably, praying, listening to sermons, observing the Five Precepts, meditation, becoming a nun, and praying New Year were significantly associated with higher happiness levels among this demographic. The findings demonstrated that engaging in specific religious practices such as praying, listening to sermons, observing the Five Precepts, practicing meditation, and participating in New Year celebrations through prayer was closely linked to higher happiness levels among the young generation of Buddhists. This strong correlation between religiosity and happiness aligned with previous research, which similarly indicated that praying, meditating, or even praying during New Year festivals positively impacted mental health and increased the happiness of practitioners (Esat et al., 2021); (Abdel Khalek, 2015); (Winzer et al., 2018), bolstering the validity and reliability of the study's results. Additionally, research on different religious contexts, including Islam and Christianity, supported the consistent positive relationship between religiosity and happiness, highlighting the universality of this phenomenon. Overall, the comprehensive analysis and empirical evidence presented in the research emphasized the vital role of religiosity in enhancing happiness among the young generation of Buddhists in Thailand.

4. Findings related to research objective 2: The role of religious activities (A-D) in enhancing happiness among the younger generation of Buddhists

Table 4 Results for Hypothesis 2 (Religious Activity: A-D)

H2: Religious activity (A-D) plays an important role in supporting more happiness among young generation of Buddhists	More happiness (+)		Less happiness (-)		t	Sig.
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
A: Necessary of religious teaching for living	1.09	0.396	1.03	0.227	-4.135***	0.000
B: Using religious teaching for life problem solution	3.01	1.088	2.65	1.077	-6.424***	0.000
C: Belief in religious faith	7.85	1.566	8.08	1.342	3.117**	0.002
D: Practice according religious principle	6.76	1.505	7.41	1.323	9.120***	0.000
Overall	4.6783	.63026	4.7923	.57759	3.720***	0.000

Note: *p < 0.05, **p < 0.01, ***p < 0.001

Table 4 illustrated the summary of results for Hypothesis 2 (H2), which examined the role of religious activity (A-D) in influencing happiness among the young generation of Buddhists in Thailand. The data revealed significant findings regarding various religious activities and their impact on happiness levels.

A: Necessity of religious teaching for a living

The mean happiness score for those with more happiness was 1.09 (S.D. = 0.396), while for those with less happiness, it was 1.03 (S.D. = 0.227). The t-value was -4.135***, which was statistically significant ($p < 0.001$).

B: Using religious teaching for life problem solution

The mean happiness score for those with more happiness was 3.01 (S.D. = 1.088), compared to 2.65 (S.D. = 1.077) for those with less happiness. The t-value was -6.424***, which was statistically significant ($p < 0.001$).

C: Belief in religious faith

The mean happiness score for those with more happiness was 7.85 (S.D. = 1.566), compared to 8.08 (S.D. = 1.342) for those with less happiness. The t-value was 3.117**, which was statistically significant ($p < 0.01$).

D: Practice according to religious principles

The mean happiness score for those with more happiness was 6.76 (S.D. = 1.505), compared to 7.41 (S.D. = 1.323) for those with less happiness. The t-value was 9.120***, which was statistically significant ($p < 0.001$).

The overall mean happiness scores for individuals engaged in more religious activity were 4.6783 (S.D. = 0.63026), compared to 4.7923 (S.D. = 0.57759) for those with less engagement. The t-value was 3.720***, which was statistically significant ($p < 0.001$). That suggested a substantial difference in happiness levels based on religious activity among the young generation of Buddhists, supporting the hypothesis that higher engagement in religious activities was associated with greater happiness.

In conclusion, the data supported Hypothesis 2, indicating that various aspects of religious activity, particularly the necessity of religious teaching for living, using religious teachings for life problem solutions, belief in religious faith, and practicing according to religious principles, played significant roles in influencing happiness levels among the young generation of Buddhists in Thailand. These findings highlighted the importance of religious activities in contributing to overall well-being and happiness among this demographic.

The findings on happiness related to religious activity (A-D) were as follows: Based on the results for research question (Q2) regarding religious activities (A-D) among the young generation of Buddhists, the second hypothesis (H2) suggesting a significant impact of these religious activities on happiness was supported by the data (H2 = Supported). The findings revealed significant differences in supporting happiness levels between groups across all religious activities. Notably, (A) the necessity of religious teaching for living, (B) using religious teaching for life problem solutions,

(C) belief in religious faith, and (D) practicing according to religious principles all showed statistically significant distinctions.

The findings indicated that religious activities (A-D) had a confirmed impact on increased happiness levels among the young generation of Buddhists. Future research and policy frameworks should aim to specify and distinguish these religious activities to understand better their individual contributions to the well-being of the young generation of Buddhists. Based on previous research findings, the evidence clarified the reasons for the increased levels of happiness. Previous studies indicated that religious activity had a positive correlation with happiness across all ages of the population. Hence, the findings of the study were aligned with prior research, showing a consistent trend.

This was elucidated as follows: For the elderly, a noteworthy correlation was uncovered between religious activities, such as attitudes toward religious beliefs (Esat et al., 2021); (Abdel Khalek, 2015), the significance of religious teachings in daily life, the application of religion in problem-solving, and mental health. The discovery regarding spiritual beliefs as a religious activity showed a significant association with elevated happiness levels among all Thai individuals. This finding was supported by Winzer's (2018) research. However, what was noteworthy for the young generation was that activities contributing to the happiness of new-generation youth were correlated with social activities and participation in family or societal events. For instance, engaging in religious activities such as chanting prayers with family allowed youth to bond with their families and friends, contributing to a sense of joy (Nell & Rothmann, 2018). Since most youths in the new generation had limited life experience and had not yet independently addressed various challenges in life, they remained under the care of their families. Therefore, training and education in schools, based on the curriculum and teacher guidance, provided an understanding of the importance and values of Buddhism through learning activities (French & Joseph, 1999). This, in turn, affected their thoughts, knowledge, and understanding. It was not surprising that the study found that religious activities and participation in various religious events impacted the emotional well-being of the new young generation.

Originality and Body of Knowledge

The findings indicated that both religiosity (A) and religious activity (A-D) significantly contributed to happiness among the young generation of Buddhists in Thailand.

1. Religiosity (R): The results of the study on the relationship between happiness and religiosity among young Buddhists supported the first hypothesis, indicating that religiosity played a significant role in enhancing happiness. The findings also suggested that engaging in religious practices did not always guarantee increased happiness. Specifically, activities such as praying, listening to sermons, observing the five precepts, meditating, becoming a nun, and participating in New Year prayers were significantly linked to higher levels of happiness among young Buddhists.

2. Religious Activity (A-D): The results of the study regarding religious activities (A-D) among the young generation of Buddhists supported the second hypothesis, indicating a significant

impact of these activities on happiness. The findings revealed notable differences in happiness levels across various religious activities. Specifically, (A) the necessity of religious teaching for living, (B) using religious teaching to solve life problems, (C) belief in religious faith, and (D) practicing according to religious principles all demonstrated statistically significant distinctions. The findings confirmed that these religious activities (A-D) positively influenced happiness levels among young Buddhists.

Figure 8 Religiosity (A) and religious activity (A-D) as factors influencing happiness.

Figure 8: Illustrated religiosity (R) and religious activity (A-D) as factors influencing and significantly contributing to happiness among the young generation of Buddhists in Thailand. Factors influencing happiness for Religiosity (R) included 1.1) Praying, 1.2) Listening to Sermons, 1.3) Observing the Five Precepts, 1.4) Meditation, 1.5) Becoming a nun, and 1.6) New Year Praying practices, and for Religious Activity (A-D) included 2.1) Necessity of religious teaching for living, 2.2) Using religious teachings for life problem solutions, 2.3) Belief in religious faith, and 2.4) Practicing according to religious principles.

Conclusions and Recommendations

This study examined the influence of religiosity (R) and religious activity (A-D) on the happiness of the young generation (Ages 11-26) in Thailand. The sample was predominantly female (54%), mostly aged 21-26 (56%), single (71%), and primarily engaged in agriculture (80%). The results supported two hypotheses: Higher religiosity and increased religious activities were significantly associated with greater happiness. Specific aspects of religiosity, such as praying, listening to sermons, observing the Five Precepts, meditation, becoming a nun, and New Year

praying practices, were significantly associated with higher happiness levels. The second hypothesis (H2: Religious Activity (A-D)) proposed that religious activity played a pivotal role in fostering greater happiness among the young generation of Buddhists. Specific religious activities, such as the necessity of religious teaching for living, using religious teachings to solve life problems, belief in religious faith, and practicing according to religious principles, were significantly linked to higher happiness, highlighting the positive role of religious engagement in enhancing well-being among young Buddhists. In conclusion, the data supported both initial hypotheses, indicating that both religiosity (R) and religious activity (A-D) played significant roles in influencing happiness levels among the young generation of Buddhists. The findings emphasized the importance of religious beliefs and practices in enhancing the well-being of young Buddhists in Thailand. Religiosity and religious activities were key factors in boosting happiness levels. It had recommended that the Ministry of Education develop a framework to integrate religious teachings into the curriculum, focusing on practical activities like praying, meditation, and applying Buddhist principles to life challenges. Schools should actively create programs to promote spiritual happiness, while the National Office of Buddhism should prioritize youth-oriented initiatives, promoting happiness through religious engagement as a national agenda.

Acknowledgement

The data from the 2018 Survey of the Social and Cultural Situation and Mental health survey conducted by the National Statistical Office (NSO), Thailand, served as the secondary data source for this investigation. Thank you for permission to utilize your secondary data for this study. (Permission official letter No. DS0504/3002 on November 11, 2019)

References

- Abdel Khalek, A. M. (2015). Happiness, Health, and Religiosity Among Lebanese Young Adults. *Cogent Psychology*, 2(1), 1035927. <https://doi.org/10.1080/23311908.2015.1035927>.
- Argyle, M. & Hills, P. (2000). Religious Experiences and Their Relations with Happiness and Personality. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 10(3), 157-172. https://doi.org/10.1207/S15327582IJPR1003_02.
- Can Oz, Y., Duran, S. & Dogan, K. (2022). The Meaning and Role of Spirituality for Older Adults: A Qualitative Study. *Journal of Religion and Health*, 61(2), 1490-1504. <https://doi.org/10.1007/s10943-021-01258-x>.
- Chaiphugdee, D. (2021). Innovative Curriculum Development for Vocational Skill Enhancement and Learning Solution for Underprivileged Youths using Community Learning Resources. *International Journal of Science and Innovative Technology (IJSIT)*, 4(2), 42-51.
- Childs, E. (2010). Religious Attendance and Happiness: Examining Gaps in the Current Literature A Research Note. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 49(3), 550-560. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5906.2010.01528.x>.

- Cranney, S. (2013). Do People Who Believe in God Report More Meaning in Their Lives? The Existential Effects of Belief. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 52(3), 638-646. <https://doi.org/10.1111/jssr.12046>.
- Esat, G., Day, S. & Smith, B. H. (2021). Religiosity and Happiness of Turkish Speaking Muslims: Does Country Happiness Make a Difference? *Mental Health, Religion & Culture*, 24(7), 713-727. <https://doi.org/10.1080/13674676.2021.1926444>.
- Estrada, C. A. M., Lomboy, M. F. T. C., Gregorio, E. R., Amalia, E., Leynes, C. R., Quizon, R. R. & Kobayashi, J. (2019). Religious Education can Contribute to Adolescent Mental Health in School Settings. *International Journal of Mental Health Systems*, 13(1), 28. <https://doi.org/10.1186/s13033-019-0286-7>.
- Fincham, F. D. (2022). Towards a Psychology of Divine Forgiveness. *Psychology of Religion and Spirituality*, 14(4), 451-461. <https://doi.org/10.1037/rel0000323>.
- Francis, L. J. (1998). Happiness is a Thing Called Stable Extraversion: A Further Examination of the Relationship Between the Oxford Happiness Inventory and Eysencks Dimensional Model of Personality and Gender. *Personality and Individual Differences*, 26(1), 5-11. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00185-8](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00185-8).
- French, S. & Joseph, S. (1999). Religiosity and its Association with Happiness, Purpose in Life, and Self-Actualisation. *Mental Health, Religion & Culture*, 2(2), 117-120. <https://doi.org/10.1080/13674679908406340>.
- Grim, J. (2011). The Roles of Religions in Activating an Ecological Consciousness. *International Social Science Journal*, 62(205-206), 255-269. <https://doi.org/10.1111/issj.12008>.
- Hackney, C. H. & Sanders, G. S. (2003). Religiosity and Mental Health: A Meta-Analysis of Recent Studies. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 42(1), 43-55. <https://doi.org/10.1111/1468-5906.t01-1-00160>.
- Khaitan, T. & Norton, J. C. (2019). The Right to Freedom of Religion and the Right Against Religious Discrimination: Theoretical Distinctions. *International Journal of Constitutional Law*, 17(4), 1125-1145. <https://doi.org/10.1093/icon/moz087>.
- Lewis, C. A., Maltby, J. & Burkinshaw, S. (2000). Religion and Happiness: Still No Association. *Journal of Beliefs & Values*, 21(2), 233-236. <https://doi.org/10.1080/713675504>.
- Nell, W. & Rothmann, S. (2018). Hope, Religiosity, and Subjective Well-Being. *Journal of Psychology in Africa*, 28(4), 253-260. <https://doi.org/10.1080/14330237.2018.1505239>.
- O'Sullivan, L. & Lindsay, N. (2023). The Relationship Between Spiritual Intelligence, Resilience, and Well-Being in an Aotearoa New Zealand Sample. *Journal of Spirituality in Mental Health*, 25(4), 277-297. <https://doi.org/10.1080/19349637.2022.2086840>.
- Onthaisong, S. (2020). Children and Youths Promotion for Buddhist Activity Participation of Monks at Muang District, Chaiyapum Province. *Journal of Administration and Social Science Review*, 3(1), 41-48.
- Phra Srirajamongkolpandit, Boonkham, W., PiaEia, K., Pagkaew, V. & Patawong, N. (2022). Problem Study Buddhist Youth of Thailand. *Journal of Philosophical Vision*, 27(2), 97-110.

- Phuprasom, N. (2022). Student Health Situation in Thailand 2021. Bangkok, Thailand: Department of Health, Bureau of Health Promotion of Thailand.
- Pongphumma, L. (2017). Knowledge Boromarajonani Chon Buri . Chonburi, Thailand: Boromarajonani College of Nursing.
- Robinson, K. M. (2010). Policy Issues in Mental Health Among the Elderly. *Nursing Clinics of North America*, 45(4), 627-634. <https://doi.org/10.1016/j.cnur.2010.06.005>.
- Singh, K., Junnarkar, M., Singh, D., Suchday, S., Mitra, S. & Dayal, P. (2020). Associations Between Religious/Spiritual Practices and Well-Being in Indian Elderly Rural Women. *Journal of Religion and Health*, 59(6), 2753-2774. <https://doi.org/10.1007/s10943-019-00877-9>.
- Winzer, L., Samutachak, B. & Gray, R. S. (2018). Religiosity, Spirituality, and Happiness in Thailand from the Perspective of Buddhism. *Journal of Population and Social Studies*, 26(4), 332-343.
- Zotti, R., Speziale, N. & Barra, C. (2016). On the Causal Effect of Religiosity on Life Satisfaction using a Propensity Score Matching Technique. *International Journal of Social Economics*, 43(10), 1031-1048. <https://doi.org/10.1108/IJSE-12-2014-0262>.

THE STRATEGIC ROLE OF MONKS IN COMMUNITY DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF THE COMMUNITY ENTERPRISES IN THE NAKHON CHAI BURIN PROVINCE CLUSTER, THAILAND

Thakorn Kitanant*, Parisha Marie Cain, Kathanyoo Kaewhanam, Phimlikid Kaewhanam

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin, Thailand

*Corresponding author E-mail: thakorn64168@gmail.com

Received 24 April 2024; Revised 7 October 2024; Accepted 10 October 2024

Abstract

Background and Objective: Buddhism was a crucial aspect of Thai society's fabric. It had been upheld and observed in conjunction with other societal standards and principles for an extensive period. Historically, monks played a pivotal role in Thai culture, serving as custodians of the faith and exemplars of proper conduct, which was significant for the lives of people in society and enhanced peace in the world by practicing good moral principles. Through the principles of precepts, merit-making, and altruistic acts, they steered individuals, communities, and society in line with the Vinaya Dhamma. Reverence and trust towards monks stemmed from sincere dedication. However, alternative institutions began assuming some of these functions. For instance, schools provided education for children and women, while hospitals provided medical treatment, which was previously available in temples. This transition resulted in a perceived diminishment in the significance of temples and monks in society, leading some individuals to distance themselves from them. Nonetheless, temples and monks persisted in holding crucial roles and duties within Thai communities. This study sought to explore strategies for enhancing the role of monks in fostering community enterprises in Nakhon Chai Burin Province.

Methodology: This qualitative research employed key informants, including religious administrators, community enterprise presidents, and community enterprise members. A total of 20 informants were selected using purposive sampling, with five participants from each province in the Nakhon Chai Burin Province Cluster. Data collection involved in-depth interviews that explored questions regarding the integration of Buddhist principles or doctrines into community enterprise development, as well as government and local support for these initiatives. The interview guide was developed and assessed for content validity by three experts, achieving a Content Validity Index (CVI) of 1.00.

Main Results: These management strategies served as guidelines for efficient and effective management to develop and promote the coexistence of religions and communities. They particularly enhanced the role of monks in developing the potential and performance of

community enterprises to strengthen the sufficiency economy and promoted the coexistence of religions and communities for a happy life.

Involvement to Buddhadhamma: The strategic role of monks in community development by applying Buddhism for social benefits has been successful because Buddhism has served as a unifying force for its followers. Buddhists found a sense of grounding by adhering to the Triple Gem and practicing Buddhist principles. These principles emphasized living a good life, believing in the law of karma, and cultivating gratitude for kindness and compassion. This approach ultimately led to a more peaceful and harmonious society. Integrating Buddhist principles or teachings into community development was a successful strategy, with the Fourfold Path as a guiding framework. These principles, like wheels, drove prosperity and strengthened communities, helping them achieve their goals.

Conclusions: The strategies for developing the role of monks in the development of community enterprises in the Nakhon Chai Burin Province Cluster focused on four aspects: 1) Leveraging moral authority and community trust through education and knowledge; 2) Addressing limited resources and development priorities while balancing spiritual needs; 3) Adapting to changing social dynamics; and 4) Resisting external pressures and managing limited outreach. By implementing these strategies, monks leveraged their strengths, addressed weaknesses, capitalized on opportunities, and mitigated threats to ensure the continued positive impact of their rural development initiatives.

Keywords: Buddhist Community Development, Community Enterprises, Role of Monks in Community Enterprises, Sufficiency Economy, Live Happily

Introduction

The term "Religion" in Thai had roots in the Sanskrit and Pali languages: "Sasan" (Suwanbubpha, 2000). Religious doctrines taught humans to behave well. To lead Mankind toward the important goals of Religion, it also allowed humans to find the truth in life and achieve the highest goal of the Religion to which each individual adhered.

"Buddhism" was an important world religion because it offered rational teachings, which were the main principles of Buddhism that were accepted and respected worldwide. These principles guided life, showing the way out of suffering and providing direction for society. Buddhism served as a crucial foundation for the lives of people in society and enhanced peace in the world (Phrakru Pariyatkittitamrong Thongkhao Kittitharo, 2020) by promoting good moral principles. It taught people to live based on truth, avoid ignorance, help themselves, and become self-reliant. It encouraged economic stability, simple living, frugality, adherence to the middle path, diligence in work, and resistance to the vices of materialism and consumerism (Department of Religious Affairs, 2007). Buddhism had been deeply intertwined with Thai society for a significant period, serving as the bedrock of Thai culture and lifestyle. The temple stood as the central institution of the Buddhist community, with monks playing a pivotal role in imparting knowledge, ethics, culture, and traditions to society while actively engaging with the community.

The influence of monks in Thai society was pervasive, extending from significant life events such as birth, marriage, and housewarming ceremonies to somber occasions like funerals. In certain areas, monks also served as informal healers, possessing knowledge of traditional Thai herbal remedies (Phra Lertpipat Chantapanyo Kaewwanthong, 2011). The multifaceted role of monks encompassed governance, mental well-being, education, social welfare, and public service, all aligned with the principles of community development as taught by the Lord Buddha. It was imperative for monks to embody exemplary conduct, guiding and inspiring villagers to foster a more prosperous community (Phra Prawit Thammavaro Boontem, 2019).

His Majesty the King's Sufficiency Economy Philosophy, developed by His Majesty Bhumibol Adulyadej the Great (King Rama IX), contained content that was consistent with Buddhist Dhamma or rooted in it, specifically "Buddhist Economics." However, it was not emphasized as such because His Majesty was the patron of all religions. The term Sufficiency Economy served as a midpoint that could be understood and accepted by followers of all religions (Panthasen, 2001). Buddhist economics focuses on the interdependence of individuals, communities, and the environment, emphasizing sustainable development, social justice, and the well-being of all beings. The application of Buddhist economics or the Sufficiency Economy Philosophy to economic operations showed how Buddhism was applied to economic practices. It emphasized people as the center and was based on three basic principles: Local into Global, Self-Reliance-Creativity, and Human Resource Development for self-reliant development. Communities owned and managed their development, cultivating a village or community with an economical way of life based on sufficiency and a "Live Happily" society. Communities collectively formed professional groups, creating community enterprises (Office of the Promotion of Local Wisdom and Community Enterprises, 2022).

The Lower Northeastern Region of Thailand consisted of the provinces of Nakhon Ratchasima, Chaiyaphum, Buriram, and Surin City, also known as the Nakhon Chai Burin Province Cluster. There were 232,001 community enterprises and networks (Integrated Provincial Group Executive Committee, Regional Provincial Strategic Management Group Lower Northeast 1, 2021). In the fiscal year 2020, the generated income totaled 15,069,475,327 baht (Integrated Provincial Group Executive Committee, Regional Provincial Strategic Management Group Lower Northeast 1, 2021). The socio-economic and cultural dynamics in the Nakhon Chai Burin Province Cluster were marked by a combination of rural livelihoods, agricultural dependence, and deeply rooted traditions. This region, which included Nakhon Ratchasima, Chaiyaphum, Buriram, and Surin provinces, was predominantly agriculturist, with rice farming, livestock, and silk production playing key roles in the local economy. Economic challenges, such as volatile agricultural prices and limited infrastructure, often necessitated community-driven initiatives, like community enterprises, to boost local income and create employment opportunities. However, from a review of related literature, it was found that most research studies were related to Buddhism, such as *The Role of a Buddhist Monk and Community Development* (Chaithiangtrong, 2012), *Leadership of Monks in Community Development Administration*

(Phramaha Suraphong Surawaso Simok, 2012), Relationship Between the Temple and the Community (Meesoontorn, 2013), Monks and the Strengthening of Communities (Phrakhrusamu Woravit Pasuko, 2016), and Buddhist Monks Roles Development (Phramaha Kampan Ranañjaya et al., 2020). Although there was a significant amount of research about the role of monks in community development, there had been no study of the role of monks in community enterprise development to the extent it should have been. Therefore, the researcher was interested in studying the role monks played in the development of community enterprises from the perspective of community enterprise operators in the Nakhon Chai Burin Province Cluster. This study aimed to provide guidelines for promoting the participation of monks in developing community enterprises to strengthen the community's economic way of life. By forming professional groups to create community enterprises, communities could grow sustainably and efficiently, contributing to a "Live Happily" society.

Objective

This research aimed to study the strategies for the role of monks in the Development of Community Enterprises in Nakhon Chai Burin Province Cluster.

Methodology

Key Informant

In this qualitative research, key informants included ecclesiastical administrative officers, the president of the community enterprise, and members of the community enterprise in the Nakhon Chai Burin Province, with five people from each province, totaling 20 informants, selected using the purposive sampling method.

Miles & Huberman's (1994) key informant selection criteria used in the research were as follows: 1) Sample selection in qualitative research aligned with the research objectives; 2) The selected sample provided sufficient in-depth information to explain the phenomenon under study; 3) The findings from the sample selection led to clear conclusions; 4) The sample was accurate and reliable; 5) The process adhered to ethical research standards; and 6) The sampling was appropriately planned.

Research Tools & Data Collection

The tool used was a semi-structured interview. Data collection through in-depth interviews covered questions regarding the integration of Buddhist principles or doctrines applied to the development of community enterprises and support from government agencies and relevant localities. Interviews continued until data saturation was achieved, indicating that no new information was being gathered. The instruments were developed and examined for validity using the Content Validity Index (CVI) by three experts, with a CVI score of 1.00.

Data Analysis

The researcher conducted focus groups, engaging community participation and brainstorming, and jointly analyzed the role that monks played in the development of community enterprises among Buddhists from the perspective of community enterprise

operators in the Nakhon Chai Burin Province cluster. The SWOT analysis (Wickramasinghe & Takano, 2009) and the TOWS Matrix (Wehrich, 1982) were used to summarize the research results, identifying four appropriate strategies: Maxi-Maxi Strategy, Mini-Maxi Strategy, Maxi-Mini Strategy, and Mini-Mini Strategy. To ensure the accuracy and reliability of information, the researcher used triangulation on the researcher side or data collector (Investigator Triangulation) by checking whether each researcher produced the same or different findings (Denzin, 1989). The results and data were then forwarded and submitted to the informant providers, including leaders and members of community enterprise groups, for verification to ensure the information was correct.

Results and Discussion

After concluding the in-depth interviews on the role of monks in community development, the researcher conducted a data analysis using a SWOT analysis, which was summarized in Table 1 below.

Table 1 A SWOT Analysis of the Role of Monks in Community Development

SWOT Analysis	Strengths	Weaknesses
Internal Environment	S1: Moral Authority	W1: Limited Resources
	S2: Community Trust	W2: Focus on Spiritual Matters
	S3: Education and Knowledge	W3: Lack of Technical Expertise
	Opportunities	Threats
External Environment	O1: Education and Skill Development	T1: Changing Social Dynamics
	O2: Advocacy and Networking	T2: External Pressures
	O3: Cultural Preservation	T3: Limited Reach

Source: SWOT Analysis

From Table 2, this analysis highlighted some of the potential strengths, weaknesses, opportunities, and threats related to the role of monks in the development of the countryside. It suggested that while monks had certain advantages, they also faced challenges that could have impacted their effectiveness in driving rural development.

To create new strategies appropriate for the organization based on the current environment and situation, Oreski (2012) developed the SWOT Analysis technique. By matching the organization's internal and external factors, four appropriate strategies were identified: Maxi-Maxi Strategy, Mini-Maxi Strategy, Maxi-Mini Strategy, and Mini-Mini Strategy.

The results, using the TOWS Matrix technique, were summarized in Table 2.

Table 2 Summary of strategies for developing the role of monks by using the TOWS Matrix

TOWS Matrix	S = Strengths	W = Weaknesses
	S1	W1
	S2	W2
	S3	W3
O = Opportunities	Maxi-Maxi Strategy	Mini-Maxi Strategy
	(SO Strategies)	(WO Strategies)
	(S1+S2+S3+O1+O2+O3)	(W1+W2+W3+O1+O2+O3)
	Strategy Leveraging Moral Authority and Community Trust Preserving Education and Knowledge	Strategy for Addressing Limited Resources and Development Priorities, Expertise and Balancing Spiritual
T = Threats	Maxi-Mini Strategy	Mini-Mini Strategy
	(ST Strategies)	(WT Strategies)
	(S1+S2+T1+T2)	(W1+W2+W3+T2+T3)
	Strategy for Adapting to Changing Social Dynamics	Strategy for Resisting External Pressures and Limited Reach

Source: TOWS Analysis

1. Discussion of (SO Strategies): Leveraging Moral Authority and Community Trust in Preserving Education and Knowledge

Monks played a significant role in preserving education and knowledge within their communities, contributing to the overall development and well-being of society by adopting sustainable activities that served the community. They set an example and utilized the moral authority and trust of the monastic community. Monks leveraged the community's faith in their leadership to rally people to volunteer or donate resources. They initiated monastic-led educational programs that provided either contemporary skills or traditional knowledge relevant to rural development. Monks created a differentiator for development initiatives by innovating and tailoring existing approaches to meet contemporary demands. This finding was consistent with the research of Phramaha Anucha Siriwanoo Palakul (2013), who found that if a monk was a developer, they took action by organizing community promotion projects aimed at developing income, ethics, and education. However, if a monk was not a developer, they still carried out development according to their roles and responsibilities. Phrapalad Phiphatphong Phattawangso (2023) also found that the role of monks in community development today was to apply Buddhist principles to guide and teach villagers, preparing them to work together to solve life and community problems. There was an emphasis on making villagers aware of themselves, their problems, how to reduce vices, how to rely on themselves, and how to live happily, which fostered unity within the community.

2. Discussion of (WO Strategies): Addressing Limited Resources and Development Priorities, Expertise, and Balancing Spiritual Goals

Adopting a strategic approach that considered the specific needs and context of the community, monks addressed limited resources and development priorities while balancing spiritual and material goals. This complex challenge required a nuanced understanding of community changes and a willingness to adapt strategies based on feedback and evolving situations. Monks sought alliances with companies, NGOs, or governmental organizations that could contribute money or materials to development initiatives. They created revenue-generating projects within the temple to establish a steady source of funds for improvement projects. They aligned both agendas by incorporating real-world community development lessons with spiritual teachings. To foster collaboration, they identified areas of moral corporate conduct or environmental stewardship where spiritual and development objectives coincided. Monks worked with organizations or specialists in specific sectors to offer communities and monks counseling or training services. They formed alliances with academic institutions or technical schools that had the resources and knowledge for development initiatives. This result was consistent with the research of Panthataporn (2016), who found that the monk's role in community development was generally high, especially in society and culture, morality development, environmental stewardship, community drug prevention, and economic initiatives. Phrapalad Phiphatphong Phattawangso (2023) concluded that monks played a key role in moral training, ethics for communities and students, spreading the Dhamma, helping the poor, and developing Thawornwat. These roles were essential for supporting the community, including caring for orphans. They also opened a school for preschool children and a Prapariyatdhamma School for the Dhamma and Pali Department with general Dhamma teachings. Monks performed the role of social workers, conducted religious ceremonies, and served as village leaders, bringing harmony and order to the local community and society. They successfully carried out economic development work for people living in the community.

3. Discussion of (ST Strategies): Adapting to Changing Social Dynamics

By adopting a proactive and adaptive approach, monks effectively navigated changing social dynamics and ensured that their rural development initiatives remained relevant and impactful. Adjustments toward long-term changes in social trends were crucial for monks involved in rural development initiatives, as these changes enabled them to remain relevant and effective in their efforts. Monks participated in outreach initiatives that responded to the needs and interests of the new generation while advancing monastic principles to reach a larger audience. They diversified outreach efforts by incorporating contemporary communication techniques and internet channels, helping the Sangha connect with a broader audience, especially younger generations who were more digitally connected. This involved using social media, creating online resources, or even developing apps to disseminate teachings and engage with the community. This finding was consistent with the research of Charoensri (2018), who concluded that monks and religion were dynamic social institutions. With changes in

government, the expansion of the market economy, and environmental shifts, religious organizations and personnel needed to review and adjust their roles to remain consistent with the evolving situation, ensuring that religion continued to act as a refuge and provide hope to individuals, as society expected. Ya-in & Sin-ampol (2018) found that although socio-cultural relations had altered from the past, the temple continued to be constructed as the heart and soul of the community by elderly and late-adult groups with longer experience and a stronger sense of attachment to the temple. This representation had been continuously and intensely passed to the younger generation with the expectation that the temple would remain unchanged to maintain community relationships and traditional cultural roots amid development and intra-community conflict.

4. Discussion of (WT Strategies): Resisting External Pressures and Limited Reach

Resisting external pressures and overcoming limited reach were significant challenges for monks involved in rural development initiatives. They emphasized the beneficial effects of monasteries on communities and fought for the autonomy of monasteries in carrying out development projects. Monks formed coalitions with local or religious authorities to fend off external influences that could impede development initiatives. They organized outreach initiatives aimed at addressing issues and building trust with societal groups that were harder to reach or less receptive to monastic engagement. Monks worked jointly with local leaders or groups, using influence to encourage involvement in development projects. By implementing these tactics, monks increased their impact, resisted outside forces, and ensured the sustainability and significance of their rural development projects. Building a strong community network encouraged a sense of duty toward the public and empowered the local community to take ownership of development initiatives, ensuring that efforts were motivated by local needs and ambitions. This finding was consistent with the research of Phramaha Pongtaratid Kongseang et al. (2020), who concluded that the changing roles of monks must align with the era and social context, even when faced with challenges that may not fully conform to the Dhamma and Vinaya. The principles of Mahapathesa 4 were used as criteria for making decisions, and monks had to change their roles to be consistent with the era and social conditions. Phramaha Jumnong Siriwanon Pompai (2021) concluded that monks needed to be aware of new diseases and illnesses and adapt their lifestyle accordingly. The monastic regimen facilitated connection, coordination, and communication, including interactions with laypeople, which often involved large groups. Monks needed to be knowledgeable and proactive in prevention, benefiting the health of both monks and laity, and ensuring that followers continued to uphold the religion with confidence.

Summary of Advantages of TOWS Analysis:

1. Strategic Alignment: TOWS analysis went beyond merely identifying internal and external factors. It matched strengths, weaknesses, opportunities, and threats to create actionable strategies.

2. Focus on External Factors: It emphasized external opportunities and threats, helping organizations respond proactively to environmental changes.

3. Structured Strategy Development: By linking internal strengths and weaknesses with external opportunities and threats, TOWS provided a structured approach for developing strategies, unlike SWOT, which ended at the identification stage.

4. Enhanced Decision-Making: TOWS helped generate more specific and strategic decisions by guiding how to capitalize on strengths, address weaknesses, seize opportunities, and mitigate threats.

5. Dynamic Problem-Solving: It encouraged adaptive thinking by considering how weaknesses could be compensated by opportunities or how threats could be neutralized by leveraging strengths.

Therefore, the results from this research served as best practices for other monks involved in rural development, fostering broader success. Implementing these recommendations enabled monks to leverage their strengths, address weaknesses, capitalize on opportunities, and mitigate threats, ensuring a continued positive impact on rural development initiatives. These findings were especially valuable because they were based on insights from key informants directly engaged in these efforts.

Limitations of the study

The study's findings were based on data collected during a specific timeframe, which presented certain limitations. First, social dynamics within the communities may have shifted due to economic fluctuations, migration patterns, or cultural changes, potentially altering the role of monks in community development. Second, changes in government policies, such as new regulations or shifts in local or national priorities, could have impacted the level of support or resources available for community enterprises and religious institutions. Third, evolving community needs, driven by technological advancements, environmental challenges, or demographic shifts, may have required different approaches than those identified in the study. Consequently, the relevance and applicability of the findings may have diminished over time as these external factors evolved, highlighting the need for ongoing research and adaptation.

Originality and Body of Knowledge

This analysis effectively explored strategies for monks engaged in rural development initiatives. It leveraged existing research to support the proposed Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats (SWOT) framework. Here's a breakdown of the key takeaways:

Strengths (SO): The high moral authority and community trust enjoyed by monks positioned them well to promote education, sustainable practices, and community development.

Weaknesses (WO): Limited resources, competing development priorities, and balancing spiritual and material needs required strategic partnerships and innovative approaches.

Opportunities (ST): Adapting to changing social dynamics through outreach and communication methods that resonated with younger generations expanded their reach and impact.

Threats (WT): External pressures and limited reach were countered by building strong community networks, advocating for monastic autonomy, and collaborating with local leaders and organizations.

The originality and body of knowledge from the study were summarized, as depicted in Figure 1.

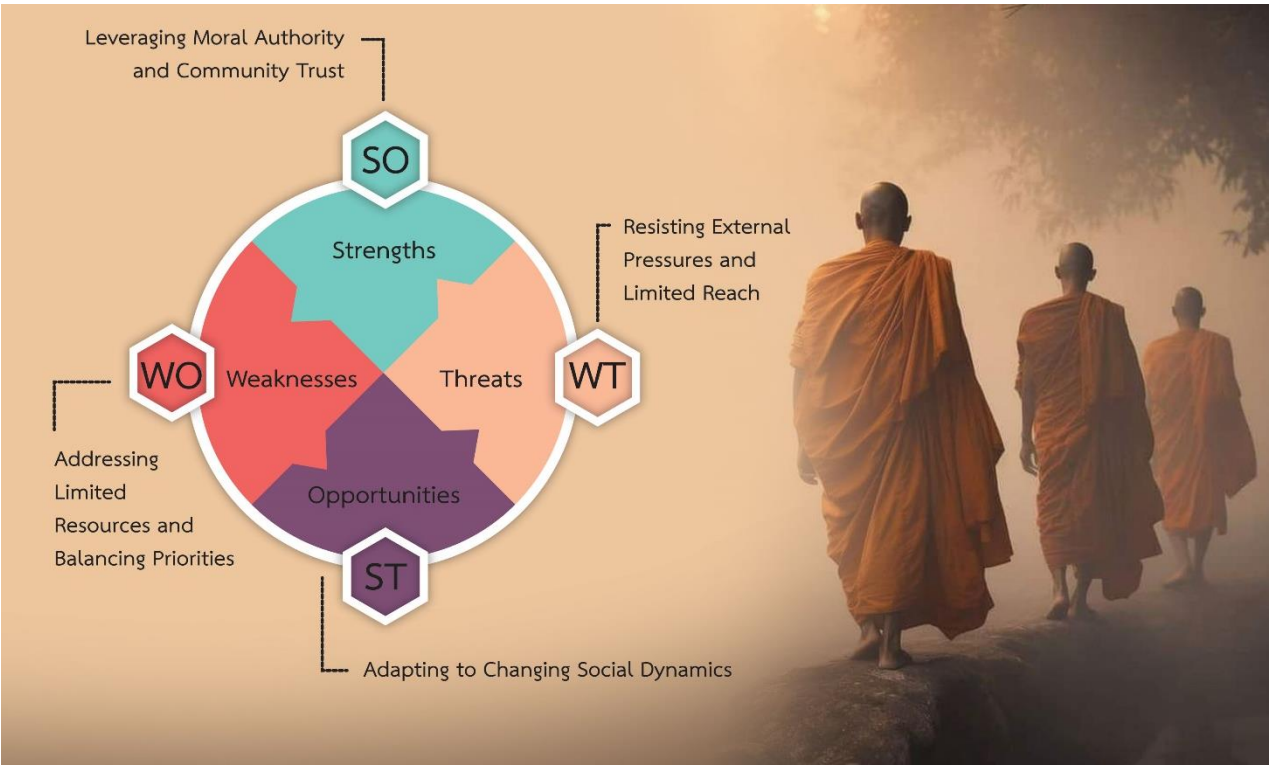

Figure 1 The Visual Metaphor Combines the Strengths of Monks (Tree) Monks in a Rural Development Community

- Originality:
- The analysis demonstrated a clear understanding of the challenges and opportunities faced by monks in rural development. However, for greater originality, consider exploring:
1. Specific examples of successful initiatives undertaken by monks that addressed the identified strengths and weaknesses.
 2. Potential limitations of the SWOT framework in capturing the nuances of this specific context.
 3. The ethical considerations involved in leveraging religious authority for development purposes.

Body of Knowledge:

The research cited effectively supported the proposed strategies. To further strengthen the body of knowledge, consider incorporating:

1. More recent research on the evolving role of monks in rural development.
2. Studies that explored the impact of these initiatives on community well-being and sustainability.
3. Comparative analyses examining the effectiveness of different approaches in various cultural contexts.

By addressing these suggestions, the originality and comprehensiveness of the analysis could have been enhanced, making a valuable contribution to the understanding of monks' roles in rural development.

Conclusions and Recommendations

This analysis effectively explored the challenges and opportunities faced by monks engaged in rural development initiatives, providing key takeaways and recommendations for each SWOT strategy. For Strengths (SO): Leveraging Moral Authority and Community Trust, the recommendation was to develop a strong track record of successful projects that addressed community needs, promoting these successes to build trust and inspire further collaboration. In terms of Weaknesses (WO): Addressing Limited Resources and Balancing Priorities, it was suggested to focus on initiatives requiring minimal resources but with high impact, while seeking partnerships with NGOs, government agencies, or businesses to access funding and expertise. For Opportunities (ST): Adapting to Changing Social Dynamics, monks embraced technology and used social media platforms to reach younger generations and wider audiences, tailoring outreach to the evolving needs and interests of the community. When facing Threats (WT): Resisting External Pressures and Limited Reach, building strong relationships with local leaders and community groups was essential for gaining support and addressing concerns. Additionally, monks advocated for the autonomy of monasteries while maintaining transparency and accountability in development projects. Overall, monks focused on sustainability by ensuring that development initiatives were community-driven, empowering locals for long-term success. Regular monitoring and evaluation of project effectiveness were essential, along with adapting strategies based on learning and feedback. Lastly, documenting successful projects and sharing best practices with other monks engaged in rural development helped foster broader success. Implementing these recommendations allowed monks to leverage strengths, address weaknesses, capitalize on opportunities, and mitigate threats, ensuring continued positive impact in their rural development initiatives.

Acknowledgement

This article was a part of the dissertation proposal entitled The Development of Pattern in Increasing the Competitive Potential of Community Enterprises of Thailand Province Cluster.

The writer could not express enough thanks to Assoc. Prof. Dr. Parisha Marie Cain, the dissertation advisor, Assoc. Prof. Dr. Kathanyoo Kaewhanam, and Assis. Prof. Dr. Phimlikid Kaewhanam for their continued support and encouragement in this study. Special thanks went to all related organizations, information providers, and everyone who contributed by giving their time and filling in the missing parts of this study until its completion.

References

- Chaithiangtrong, K. (2012). The Role of a Buddhist Monk and Community Development: A Case Study of Phra Khru Palad Somphon Thanathammo. [Unpublished master's thesis]. Prince of Songkhla University. Bangkok, Thailand.
- Charoensri, C. (2018). Buddhist Monks in the Upper-northern Thailand as Social Change Agents in the Post-Kruba Srivichai Period-2017. *MFU Connexion*, 7(2), 48-75.
- Denzin, N. K. (1989). *Interpretive Biography*. Newbury Park, California: Sage.
- Department of Religious Affairs. (2007). Summary Master Plan for Promoting National Merit No. 1 (2007-2012). Bangkok, Thailand: Ministry of Culture.
- Integrated Provincial Group Executive Committee, Regional Provincial Strategic Management Group Lower Northeast 1. (2021). Development Plan for the Lower Northeast Province Group 1 (Nakhon Ratchasima, Chaiyaphum, Buriram, Surin), 5-year period 2023-2027. Nakhon Ratchasima, Thailand: Integrated Provincial Group Executive Committee, Regional Provincial Strategic Management Group Lower Northeast 1.
- Meesoontorn, D. (2013). Relationship Between the Temple and the Community: A Case Study of the Temple and the Community in Kanchanaburi Province. [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration. Bangkok, Thailand.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, California, United States: Sage Publications, Inc.
- Office of the Promotion of Local Wisdom and Community Enterprises. (2022). Overview of OTOP. Bangkok, Thailand: Promotion Office, Local Wisdom and Community Enterprise.
- Oreski, D. (2012). Strategy Development by using SWO: AHP. *TEM Journal*, 1(4), 283-291.
- Panthasen, A. (2001). *Buddhist Economics: Evolution, Theory, and Application to Various Branches of Economics*. Bangkok, Thailand: Amarin.
- Panthataporn, P. (2016). Monk Role in Community Development in Phra Nakorn Sri Ayutthaya. In Proceedings of the 3rd National Conference and Research Presentation 2016 "Toward the Second Decade: Sustainability Knowledge on Research Integration" (pp. 612-619). Nakhon Ratchasima, Thailand: Nakhon Ratchasima College.
- Phra Lertpipat Chantapanyo Kaewwanthong. (2011). The Role of Monks in a Globalized Society. *Journal of Education and Social Development*, 7(2), 6-16.
- Phra Prawit Thammavaro Boontem. (2019). The Roles of Buddhist Monks in Community Development. Nakhon Phanom Sangha College Department of Buddhism. [Unpublished

- research report]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Phrakhrusamu Woravit Pasuko. (2016). The Monks with the Strengthening of the Communities: A Case Study of Wat Sam Chuk, on the Western Site and the Eastern Site. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(Special), 270-283. <https://doi.org/10.14456/jmcpupeace.2016.45>.
- Phrakru Pariyatkittitamrong Thongkhao Kittitharo. (2020). Buddhism and Social Development. [Unpublished bachelor's thesis]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Phramaha Anucha Siriwanno Palakul. (2013). A Study of Monks and Locality Development: A Case Study of Theppuranaram Temple, Thaphra District, Muang District, Khon Kaen Province. [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration. Bangkok, Thailand.
- Phramaha Jumnong Siriwanno Pompai. (2021). Guidelines Management Roles of Monks' in Adapting to Situation COVID-19. *Journal of Modern Learning Development*, 6(1), 395-405.
- Phramaha Kampan Ranañjayo, Phra Suthivirabandit & Phramaha Sunan Sunando. (2020). Buddhist Monks Roles Development for People's Righteous Occupation Promotion in Ratchaburi Province. *Journal of MCU Social Science Review*, 9(1), 173-185.
- Phramaha Pongtaratid Kongseang, Buarabha, H. & Sanmee, W. (2020). The Desirable Role of Thai Monk in Present and Future. *Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology*, 5(1), 1-15.
- Phramaha Suraphong Surawaso Simok. (2012). Leadership of Monks in Community Development Administration: A Case Study of PhraKhru Phothi Weerakhum, Wat Phothikaram, TambonPhonsung, Phathumrat District, Roi-et Province. [Unpublished master's thesis]. National Institute of Development Administration. Bangkok, Thailand.
- Phrapalad Phiphatphong Phattawangso. (2023). Monks' Roles in Community Development at Present. *Journal of Buddhist Innovation and Management*, 6(3), 237-251.
- Suwanbubpha, P. (2000). Religion and Culture East West Concept. Bangkok, Thailand: Faculty of Science, Chulalongkorn University.
- Weihrich, H. (1982). The TOWS Matrix: A Tool for Situational Analysis. *Long Range Planning*, 15(2), 54-66.
- Wickramasinghe, V. & Takano, S. (2009). Application of Combined SWOT and Analytic Hierarchy Process (AHP) for Tourism Revival Strategic Marketing Planning: A Case of Sri Lanka Tourism. *Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies*, 8, 954-969. <https://doi.org/10.11175/EASTS.8.954>.
- Ya-in, P. & Sin-ampol, P. (2018). Socio-Cultural Interactions and Representation of Space to Chamadevi Temple. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 11(1), 48-61.

A PEACE-BUILDING COACHING MODEL FOR PROPAGATING BUDDHIST MONKS IN THAI SOCIETY

Phra Woot Tongmun^{1*}, Phra Medhivajarpundit Hansa Nithibunyakorn¹, Vanchai Vatanasapt²

¹Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

²RUC School of Leadership and Just Peace Development, Khon Kaen, Thailand

*Corresponding author E-mail: sumedho.writer@gmail.com

Received 23 July 2024; Revised 11 September 2024; Accepted 20 September 2024

Abstract

Background and Objective: This article explored the synergies between coaching methodologies and Buddhist principles, with a primary focus on their collaborative potential for promoting peace within Thai society. Recognizing the imperative to adapt traditional Buddhist propagation methods to align with changing societal dynamics, the article introduced coaching as a versatile and adaptable approach applicable in diverse contexts. The central goal was to formulate a unique coaching model, emphasizing the intricate interplay between Buddhist principles and fundamental coaching concepts. The model, designed as a dynamic response to the evolving societal landscape, sought to address contemporary challenges comprehensively. By weaving together the profound wisdom of Buddhist teachings with the flexibility of coaching methodologies, the proposed model aimed to contribute to a holistic peace-building paradigm. The model was intended to be a tool for coaches, educators, and other professionals to empower individuals and foster a more harmonious society.

Methodology: This study employed action research through the Ariyasacca model and interpretive phenomenological methods, aiming to bridge theory and practice by capturing monks' lived experiences in propagation efforts. Core data collection methods included document analysis, in-depth interviews with 12 participants, and experimental trials with 15 individuals. The research process integrated content analysis, descriptive analysis, semantic analysis, and synthesis for a comprehensive and rigorous approach.

Main Results: The development of a comprehensive coaching for peace model integrated international coaching methodologies with fundamental Buddhist principles to foster effective communication and dialogue. This innovative model incorporated key elements such as Samma-ditthi, peace, and coaching, strategically implemented through multidimensional learning units that encompassed coaching, Buddhist coaching, inner peace, and outer peace. The model was designed to achieve the overarching goal of peace across four dimensions: Self-awareness, Spiritual well-being, Societal harmony, and Sustainability. The model was based on the premise that peace can be cultivated by understanding and developing individual and societal well-being. It emphasized the importance of cultivating inner peace in order to create a sense of external

harmony. The model also focused on creating sustainable solutions that benefit all stakeholders. By emphasizing these critical dimensions, the model strove to create a holistic approach that not only addresses individual well-being but extended to societal and environmental harmony. The integration of coaching principles with Buddhist teachings aimed to provide a transformative framework that went beyond personal development, contributing to a more comprehensive and enduring peace within individuals and communities. This approach acknowledged the interconnectedness of personal, spiritual, societal, and environmental well-being, underscoring the model's potential impact on fostering a more harmonious and sustainable society.

Involvement to Buddhadhamma: This model incorporated Samma-ditthi as a central component, along with Ariyasacca as iterations, the Heart of Pandit as competencies, and Citta Bhavana for inner peace, establishing connections with outer peace and promoting holistic linkage.

Conclusions: The developed model provided innovative and practical insights and applications that benefited the Sangha, communities, and the nation. It advocated for a transition to a two-way communication style for Buddhist monks engaged in propagation, with a focus on citizens' genuine happiness and alleviating suffering. The study emphasized understanding and addressing both monks and citizens' direct experiences, nurturing their minds and wisdom. The research laid the foundation for tailored short-term training courses, promoting the harmonious integration of coaching and Buddhist principles for peace propagation.

Keywords: Coaching for Peace Model, Integration Buddhist Principles, Buddhist Monks, Thai Society

Introduction

Thailand, renowned for its rich cultural tapestry blending tradition with modern influences, showcases a complex societal landscape comprising diverse elements such as customs, religion, and social structures. The Thai constitution underscores its commitment to safeguarding citizens' rights while emphasizing the pivotal role of Buddhism in Section 65, stating that the state should support and protect Buddhism and other religions. Amidst this cultural richness, individuals strive for fulfillment and genuine happiness, grappling with challenges stemming from a lack of understanding regarding the essence of a good life and the societal implications of existing laws (Somdet Phra Buddhaghosacariya (P.A. Payutto), 2019). These challenges extend beyond individual struggles to include societal issues, such as division and violence, leading to physical harm, psychological distress, and emotional challenges (Narkurairatana & Chaisukkosol, 2021).

Within the framework of Buddhism, the major theme of teaching revolves around the Four Noble Truths: Ariyasacca, (Vin. I. (Thai) 4/14/16) (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 1996) delving into the causes and effects of suffering and the path to alleviating it. This journey toward true happiness involves overcoming attachment, greed, craving, hatred, and ignorance, beginning with the cultivation of Right View: Samma-ditthi (MN. (Thai) 14/136/174-176) (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 1996). In recent years, extensive research has centered on the vital role of Buddhist monks, traditionally focused on Dhamma propagation (Phra Thosaphon Nipko, 2023). The exploration encompasses various propagation styles, with a primary emphasis on conversational

approaches and preaching, alongside an examination of Bhavana, highlighting holistic multi-dimensional development within the Buddhist context (Phra Pramote Vadakovido Pantapat, 2018).

Amidst these traditional approaches, a contemporary perspective emerges with the evolution of coaching as a distinct field, deviating from conventional Buddhist methods. Coaching, predominantly addressing business and individual professional concerns, introduces modern methodologies to personal and professional development (Sanjariyapipu, 2020). Simultaneously, a growing body of studies underscores the intrinsic link between peace and justice across diverse domains, fostering societal enhancement and overall well-being. The narrative thus sets the stage for an exploration of how ancient Buddhist wisdom can harmonize with the modern concept of coaching, offering intriguing possibilities within the unique context of Thai Buddhism.

Objective

To formulate and present a specialized coaching model highlighting the interconnection between Buddhist principles and components of coaching concepts.

Methodology

This study employed action research using the Ariyasacca model with nine steps and interpretive phenomenological methods. It aims to connect theory and practice by capturing monks' lived experiences in propagation efforts. Core data collection methods included document analysis, in-depth interviews (12 participants), and experimental trials (15 individuals). The research process integrated content analysis, descriptive analysis, semantic analysis, and synthesis for comprehensiveness and rigor:

Research Design: The study unfolded in two phases: Initially, it involved thorough exploration of Tipitaka, extensive research, literature reviews, and insightful interviews to comprehend the current situation, leading to the creation of a meticulously crafted model. The utilization of the MCU Tipitaka in the Thai version was pivotal for elucidating original texts and integrating pertinent concepts, theories, and research aligned with the study's objectives. In-depth interviews offered invaluable perspectives, with key evaluation criteria encompassing authenticity, credibility, representativeness, and significance. This ensured precision, reliability, inclusivity, and a meaningful impact. The comprehensive approach employed enhanced the overall reliability of the research.

In the subsequent phase, the research shifted into an experimental stage at Wat Nakhon Sawan, a royal temple in Paknampho, Nakhon Sawan province, occurring from 14 to 18 November 2023. Active participation from Buddhist monks served as key informants, enriching the investigation with profound insights. Their focus centered specifically on the "Peace-building Coaching Model for Propagating Buddhist Monks in Thai Society."

Sample and Informants: The 12 specialists selected for detailed interviews possessed expertise in Coaching, Inner Peace, Buddhism, and Peace-building, representing scholars, lecturers, Professional Coaches, and the Interreligious Council of Thailand. The 15 experimental participants,

fully ordained Buddhist monks in Thailand, brought experience in propagation, effective communication, and a foundational grasp of coaching. Chosen through the Coaching for Peace training project's application process, they demonstrated interest in Coaching and Peace, participating in online interviews. Ethical considerations were taken into account, with participants voluntarily joining, and the research design aligned with ethical principles and the Personal Data Protection Act (PDPA).

Research Tool: The research tools included the researcher's review of Tipitaka, complementary materials, books, research, and articles. Following this, a semi-structured in-depth interview form was devised with consultation from Research Experts to ensure a focus on obtaining detailed answers. In the experimental phase, pre-and-post tests, observation forms, and evaluation forms were developed, undergoing critique and suggestions from the group of research experts.

Data Collection:

Document Collection: Gathering information involved accessing primary sources like the MCU Tipitaka in Thai and supplementary Tipitaka editions in Thai. Additionally, the researcher examined documents, books, research studies, and journal articles related to the coaching for peace in Thai society. The subsequent step involved reviewing, analyzing, and synthesizing the acquired data to extract pertinent information aligned with the research objective.

In-depth Interviews with Experts: For information selection, a qualitative approach was adopted to facilitate genuine and profound insights from key informants. Interviews served as the primary research instrument in Phase 1, while in Phase 2, the researcher employed pre-and-post tests, observation forms, and evaluation forms.

Observation of Experiment: Throughout the process, the researcher employed diverse information collection methods tailored to specific phenomena, situations, and the preferences of key informants. A pre-and-post test was conducted with 15 participants to gauge the impact of the experimental treatment. Using an observation form, the researcher and assistants maintained a neutral, open-minded, and unbiased stance, incorporating third-party input to capture insights from the program instructor. Following program completion, key informants provided feedback through an evaluation form, sharing reflective thoughts on the model.

Data Analysis: The researcher employed triangulation, utilizing different collection methods to approach the data from various perspectives. All data obtained from document collection and in-depth interviews were systematically organized, categorized, analyzed, and summarized. In-depth interviews relied on content analysis and interpretation rather than statistical measures. In contrast, experiments involved statistical support, encompassing content analysis, interpretation, and descriptive statistical analysis.

coach, coachee, and the broader environmental systems. This mindset directed the interactions/processes, competencies/skills, and coaching modules. The iterations were based on the principles of the Truths of the Noble One, competencies drawn from the Heart of Bandit, and modules centered around Bhavana, with a specific focus on Citta Bhavana.

Following consultations with experts, the recommendation was to simplify the model by aligning it with the experimental participants, particularly the propagating monks. This simplification was aimed at enhancing the clarity of the preliminary model, which underwent evaluation and received recommendations from a panel of experts, as depicted in Figure 2 below. This model was to be utilized in the experimental program.

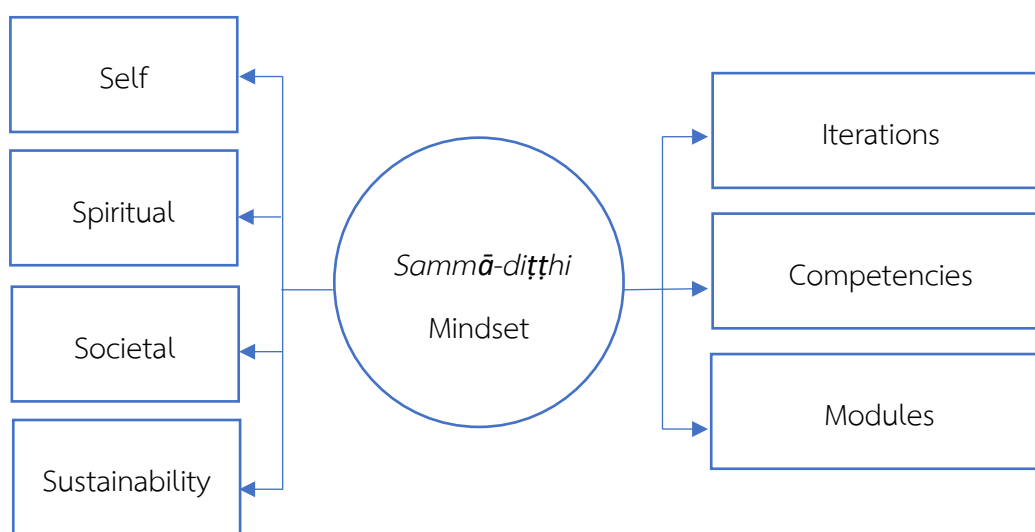

Figure 2 Experimental Model

As shown above, the pivotal factor continues to be Samma-ditthi, representing the central and crucial element in all aspects of coaching for peace. Its influence extends to self, spiritual, societal, and sustainability dimensions. On the causative side, iterations, competencies, and modules are utilized to cultivate awareness and elevate individuals from their current state to a new, higher, or deeper level.

Before implementing the model with the participants, the researcher invited a group of 5 purposive experts in the field of Coaching for Peace. The purpose was to seek their input, critiques, and suggestions. The researcher also briefed instructors on the model overview, allowing research data collection assistants to grasp the entire model, curriculum, and program. At both the program's commencement and conclusion, participants were invited as key informants to complete forms, enabling them to freely express their thoughts and feelings about the model.

The pre-and-post test scores and changes observed in 15 participants concerning their comprehension and key insights into the Coaching for Peace model. The data indicated an overall increase in scores for 13 out of 15 participants. Participant number 2 maintained the same score, while the fifth participant experienced a decrease. All scores were compared against the

predetermined rubric criteria for language use and content factors. Despite the predetermined rubric, the analysis of score changes revealed that initially, there were 7 participants in the high-score group, 7 in the moderate group, and 1 in the low-score group. After completing the program, the results showed an increase in the high-score group to 12 participants, 3 in the moderate-score group, and none in the low-score group. This suggested a positive impact on the participants' understanding of the Coaching for Peace model. This information was derived from interviews conducted during the study.

From November 14 to 18, 2023, Wat Nakhon Sawan hosted the "Coaching for Peace" program, a key part of a Ph.D. dissertation. Crafted collaboratively, the initiative aimed to enhance the competencies of 15 Buddhist propagating monks with core modules like Coaching, Buddhist for Coaching, Inner Peace, and Outer Peace. The program delved into Buddha's role as a Coach, covering self-awareness, understanding others, and listening power. Emphasizing a holistic mindset, it highlighted Samma-ditthi across personal, spiritual, societal, and sustainability domains. Discussions included the role of local government in sustaining peace, coaching principles, power analyses, life coaching through the Ariyasacca Model, and advanced techniques.

An inter-religious seminar with leaders from Christianity, Islam, Vajrayana Buddhism, and a professional coach provided profound insights. The program involved practical coaching sessions for diverse coachees, including Buddhist followers, educators, caregivers, healthcare professionals, and marginalized communities. Supervision sessions, coaching interventions, model evaluations, and reflective remarks enriched the participants' scholarly journey.

The definition of "coaching", as outlined by the International Coaching Federation (ICF), surpasses sports coaching, inspirational speaking, or influencing. It involves a collaborative process where clients engage in thought-provoking and creative discussions to enhance personal and professional aspects. The term "propagating" isn't solely about increasing Buddhist numbers but centers on integrating core Buddhist teachings into daily life for genuine happiness and reducing factors leading to suffering.

Samma-ditthi, a Buddhist concept, takes on a new interpretation in this context. It extends beyond the traditional scriptural meaning and encompasses understanding life and the world as they are, allowing individuals to relate it to their own lives. This interpretation encompasses holistic aspects, focusing on self-awareness, spiritual well-being, societal harmony, and sustainability awareness and cultivation.

Table 1 Satisfaction and 4-Dimensional Evaluation

Order	Satisfaction Overview	Score	Beneficial	Score	Feasible	Score	Appropriate	Score	Accurate	Score
1	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
2	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
3	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3

Table 1 Satisfaction and 4-Dimensional Evaluation (Continued)

Order	Satisfaction Overview	Score	Beneficial	Score	Feasible	Score	Appropriate	Score	Accurate	Score
4	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
5	High	3	High	3	High	3	Moderate	2	Moderate	2
6	High	3	Moderate	2	High	3	Moderate	2	Moderate	2
7	Moderate	2	Moderate	2	Low	1	Moderate	2	High	3
8	High	3	High	3	Moderate	2	High	3	High	3
9	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
10	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
11	High	3	High	3	High	3	Moderate	2	High	3
12	Moderate	2	High	3	Moderate	2	Moderate	2	High	3
13	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
14	Moderate	2	High	3	High	3	High	3	High	3
15	High	3	High	3	High	3	High	3	High	3
AVG		2.80		2.87		2.73		2.67		2.87
S.D.		0.41		0.35		0.59		0.49		0.35

The table 1 delineates the satisfaction overview, with 12 participants expressing a high level of satisfaction and 3 participants indicating a moderate level of satisfaction, with no instances of low satisfaction. According to the statistics, the overall conclusion is a score of 2.80 out of 3, with a standard deviation of 0.41. Overall, the evaluation of the model indicates that the dimensions of "Beneficial" and "Accurate" received the highest scores, averaging 2.80 with a standard deviation of 0.35. Following closely is the "Feasible" dimension, scoring an average of 2.73 with a standard deviation of 0.59. The "Appropriate" dimension, while still favorable, obtained a score of 2.67 out of 3, with a standard deviation of 0.49.

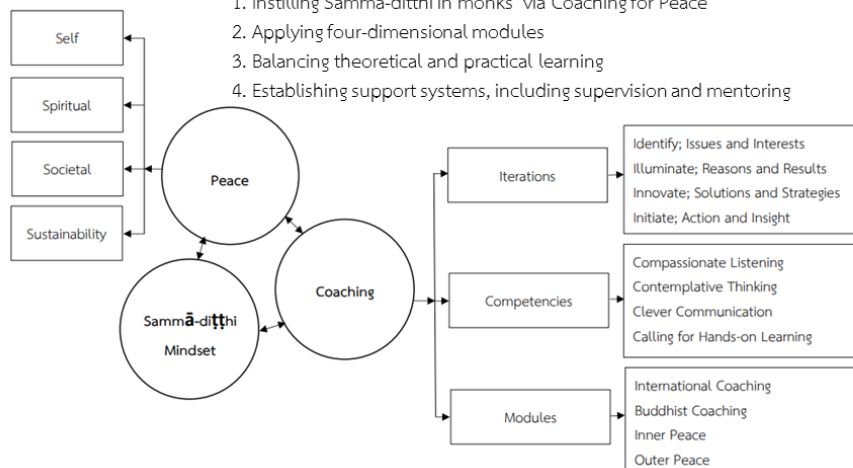
Coaching for Peace Model

Principles

Buddhist monks in propagation use dialogue, embody Samma-ditthi, and guide coachees to the same state, integrating International Coaching with Buddhist principles.

Processes

1. Instilling Samma-ditthi in monks via Coaching for Peace
2. Applying four-dimensional modules
3. Balancing theoretical and practical learning
4. Establishing support systems, including supervision and mentoring

Methods

1. Preparing course formats and training programs
2. Coordinate facilitators, present conceptualizing core ideas
3. Advertising and selection processes
4. Pre-test before program
5. Conduct the program
6. Post-test and evaluation
7. Presenting the model and knowledge
8. Develop the model
9. Ensure sustainability through support systems

Figure 3 The Coaching for Peace Model

As indicated in Figure 3, the developed coaching for peace model consists of principles, processes, and methods. Principles involve monks embodying Samma-ditthi and supporting individuals and groups in developing Samma-ditthi. This involves integrating international coaching with Buddhist principles for serene and, at times, challenging communication and dialogue. Processes involve coaching monks for peace, instilling Samma-ditthi within consciousness. This includes structuring and implementing multidimensional learning units in coaching, Buddhist coaching, inner peace, and outer peace. The approach focuses on fostering practical skills through hands-on practice aligned with theoretical and scientifically proven resources. Additionally, it establishes a supportive knowledge-sharing system among coaches, inviting experts to participate in supervision and mentoring sessions for sustained development (Daensilp et al., 2020). The methods encompass various stages aimed at developing and sustaining a comprehensive training program. Initially, the process involves preparing course formats and training programs, followed by coordinating facilitators and presenting core conceptual ideas. Subsequently, advertising and selection processes are implemented to ensure the involvement of appropriate participants. Before the program commences, a pre-test is conducted to gauge readiness and understanding. During the program, activities are conducted according to the planned curriculum. Following its completion, a post-test and evaluation phase occurs to assess outcomes and effectiveness. The model and knowledge acquired throughout the program are then presented to relevant stakeholders. Further development of the model is undertaken, ensuring its relevance and applicability. Lastly, sustainability is ensured through the establishment of support systems, fostering continued growth and effectiveness.

The significant factors identified-Samma-ditthi, Peace, and Coaching-provide a comprehensive insight into the interconnected elements. Further detailing the Peace and Coaching components, the sub-factors present a nuanced perspective for prospective researchers and practitioners in both domains (Phramaha Sutep Suddhinano Thanikkul, 2018).

Regarding coaching, three key factors come into play: Iterations, Competencies, and Modules. Within Iterations, there are four distinct elements: Identifying Issues and Interests, Illuminating Reasons and Results, Innovating Solutions and Strategies, and Initiating Action and Insight. Competencies, on the other hand, include four supportive aspects: Compassionate Listening, Contemplative Thinking, Clever Communication, and Calling for Hands-on Learning. The Modules consist of four details: International Coaching, Buddhist Coaching, Inner Peace, and Outer Peace (Techapreechawong et al., 2021). All these elements contribute to the ultimate goal of peace (Kanjataweewat, 2022), which is characterized by four dimensions: Awareness and cultivation of self, spiritual, societal, and sustainability. This alignment with the 4-dimensional well-being emphasizes the comprehensive nature of the coaching model in promoting peace across various aspects of individuals' lives and the broader societal context (Phramaha Apichai Mahapunyo, 2023).

The integration of foundational Buddhist principles into coaching for peace is a crucial aspect of the proposed model. Samma-ditthi, the Four Noble Truths, the heart of the Pandit, and

Citta Bhavana play pivotal roles in guiding individuals toward holistic mental structures. This integration aligns with the growing body of literature exploring the intersection of coaching and spirituality in Cultivating Spiritual Well-Being for Sustainability (Berejnoi et al., 2020). A coaching approach that aligns with both Western psychology and Buddhist principles can contribute to the creation of a peaceful, just, and sustainable society (Ven. Raniswala Sunanda, 2019).

Originality and Body of Knowledge

The researcher integrated every phase of the experimental model, incorporating evidence and suggestions from key informants, to develop the comprehensive body of knowledge for Coaching for Peace in Figure 4.

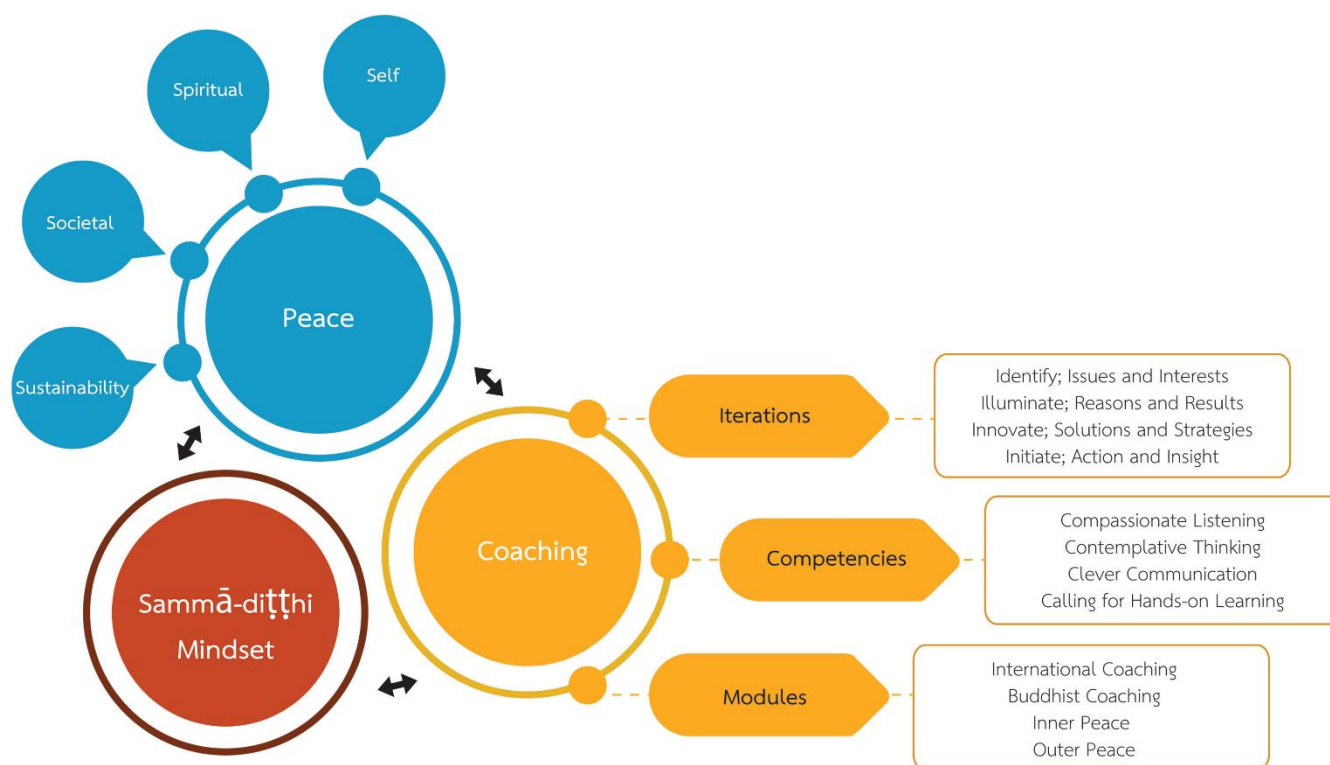

Figure 4 New Body of Knowledge in Coaching for Peace

The culmination of this research aimed to establish a fresh body of knowledge concerning coaching for peace in Thai society. By synthesizing coaching theories with Buddhist principles, the study introduced innovative insights into peace propagation dynamics. The conceptualization and development of a specialized coaching model contributed to methodologies tailored for monks' unique challenges in promoting peace. This emergent body of knowledge transcends conventional boundaries, integrating contemporary coaching theories with Buddhism's profound

teachings. As the study unveiled novel approaches for monks to resonate better with society, it marked a paradigm shift in coaching principles within Thailand's socio-religious context.

Furthermore, foundational Buddhist principles, including Samma-ditti and the Four Noble Truths, enhanced understanding and transformation of conflicting mindsets. This incorporation of Buddhist principles into coaching not only established a new knowledge framework but also promotes holistic mental structures among peace advocates. The Coaching for Peace model offered a structured, multidimensional approach addressing monks' specific challenges. Enriched with principles, processes, and methods, it signifies innovative strides in developing coaching methodologies tailored for Thai society. The synthesis, propelled by the integration of modernity for the benefit of society, has given rise to a new knowledge domain with practical implications for community and national transformation.

Conclusions and Recommendations

In conclusion, this research offers innovative insights through a comprehensive exploration of the coaching for peace Buddhist: Integrating Buddhist principles for propagating Buddhist monks in Thai society. The developed coaching for peace model presents a fresh body of knowledge, providing practical applications that benefit the Sangha, communities, and the nation. Buddhist monks engaged in propagation can transition to a two-way communication style, enabling citizens to openly express their inner thoughts, whether seeking genuine happiness or alleviating their sufferings. This approach emphasizes not solely persuading individuals to embrace Buddhism but, more importantly, understanding and addressing the direct experiences of citizens. The focus lies on caring for and nurturing the minds and wisdom of the citizens. This study lays the foundation for tailored short-term training courses, addressing the specific needs of citizens, universities, organizations, and society at large. It advocates for the harmonious integration of coaching and Buddhist principles to promote peace propagation, with suggested avenues for future research to deepen understanding and enhance the application of this holistic coaching paradigm. In terms of recommendations, it is advisable to encourage key entities such as the Thai Sangha Patriarch Council, Department of Religious Affairs, Ministry of Culture, and National Office of Buddhism to prioritize peace in their policies for fostering a harmonious society. The implementation of peace-focused curricula and training programs in universities and schools is essential, engaging citizens in addressing aspects like inner peace, social inclusion, inequality, injustice, privilege, and the application of Buddhist principles for societal peace. To effectively apply the model, researchers and organizations should gain direct experience, necessitating proficient skills in mental and spiritual work. Future research endeavors may explore the impact of Thai Buddhist education on monks' levels of peace, the role of coaching in addressing societal issues, and extending Buddhist principles beyond the boundaries of Thai society.

Acknowledgement

This article is a product of the doctoral research titled "A Peace-building Coaching Model for Propagating Buddhist Monks in Thai Society." I am deeply grateful for the invaluable assistance provided by my advisors, Phra Medhivajarpundit, Prof. Dr., and Prof. Vanchai Vatanasapt, M.D., from the Peace Studies program at the Graduate School of Mahachulalongkornrajavidyalaya University (MCU). Additionally, I extend my sincere appreciation to the funding provided by USAID and FHI 360 through INEB, and I would like to express my thanks to all the organizations and individuals who contributed their support, guidance, encouragement, advice, and coaching throughout the entire research journey.

This article offers specialized and in-depth analysis in Coaching for Peace topics, allowing readers to explore nuances with cutting-edge research findings in the unique context of Thai Buddhism. Triangulation techniques ensure content credibility and scholarly quality. However, drawbacks include time constraints causing delays in journal publication. The limited scope, centering on specific aspects and key informants, may restrict information breadth in this emerging field in Thailand. Language complexity might be challenging for non-specialists or newcomers to grasp certain technical aspects.

References

- Berejnoi, E., Messer, D. & Cloutier, S. (2020). Cultivating Spiritual Well-Being for Sustainability: A Pilot Study. *Sustainability*, 12(24), 10342. <https://doi.org/10.3390/su122410342>.
- Daensilp, P., Rungreangkolkij, S., Panitrat, R., Muangthai, K. & Pokeao, S. (2020). The Transformative Experiences after Participating on the Buddhist Counseling and Psychotherapy Program and Follow up of Kilannadham' Psychological Support Work on Death & Dying Patients. *Journal of Education Khon Kaen University*, 43(1), 15-26.
- Kanjanataweewat, C. (2022). A Model of Developing an Ideal Leader Coach in Peace by Buddhist Peaceful Means. [Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University]. Thesis Central Library Mahachulalongkornrajavidyalaya University. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/4355>.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). Thai Tripitaka. Bangkok, Thailand: MCU Press.
- Narkurairatana, N. & Chaisukkosol, C. (2021). Deep Facilitation Methodology for Restoration in Deep Divided Society, trans. Prachason, S. & Chaisukkosol, C. Nakhon Pathom, Thailand: Institute of Human Rights and Peace Studies.
- Phra Pramote Vadakovidopantapat. (2018). A Model of Developing an Ideal Expert in Peace by Buddhist Peaceful Means. [Unpublished doctoral dissertation]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Phramaha Apichai Mahapunyo. (2023). The Application of the Abhidhamma to Promote Well-Being in Daily Life. *Journal of Buddhist Anthropology*, 8(4), 305-314.
- Phramaha Sutep Suddhinano Thanikkul. (2018). A Development Program of Buddhist Psychology Counseling Competency of Volunteer Monk in Healing Mind of Patients. [Doctoral dissertation,

- Mahachulalongkornrajavidyalaya University]. E-Thesis Central Library Mahachulalongkornrajavidyalaya University. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/643>
- Phra Thosaphon Nipko. (2023). An Analysis of Buddhist Monks's Adaptation to Propagation of the Buddha's Teachings During the COVID-19 Pandemic. *Journal of Buddhist Anthropology*, 8(2), 104-116.
- Sanjariyapipu, T. (2020). Improve Customer Experience by Introducing Coach Assessment (CKA) Preparation Class: Case Study Thailand Coaching Institute. [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chula Digital Collection. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/251>.
- Somdet Phra Buddhaghosacariya (P.A. Payutto). (2019). A Brief Introduction to the Buddha-Dhamma, trans. Bhikkhu Nirodho & Seeger, M. Bangkok, Thailand: O.S. Printing House.
- Techapreechawong, B., Supasorn, P. & Somsri, T. (2021). Buddhist Teaching Integration to ICF Coach's Core Competencies. *Mahachula Academic Journal*, 8(3), 87-103.
- Ven. Raniswala Sunanda. (2019). A Comparative Study on Coaching In Buddhist And Western Psychology To Create A Sustainable Society. In Most Ven. Thich Nhat Tu & Most Ven. Thich Duc Thien (Eds.), *Buddhist Approach to Harmonious Family, Healthcare, and Sustainable Societies* (pp. 685-705). Badinh, Vietnam: Hong Duc Publishing House.

THE ROLE AND DUTIES OF MONKS SUCH AS A MECHANISM FOR DRIVING COOPERATION AMONG THE PEOPLE, GOVERNMENT, AND PRIVATE SECTORS IN SUSTAINABLE COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE ROI KAEN SARA SIN PROVINCE CLUSTER

Phramaha Phrom Duangmanee*, Parisha Marie Cain, Kathanyoo Kaewhanam

Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Kalasin, Thailand

*Corresponding author E-mail: phromduangmanee44@gmail.com

Received 25 April 2024; Revised 7 October 2024; Accepted 10 October 2024

Abstract

Background and Objectives: Thailand's stability and sustainability depended on its core institutions: The Nation, religion, and the monarchy. These institutions played a crucial role in shaping and maintaining relationships within Thai society by promoting positive values and culture, preserving and revitalizing Thai arts and culture, and encouraging the acceptance of diverse cultural traditions. The concept of "Bowon" highlighted the essential role of these three institutions in creating a high-quality, moral society where people could peacefully coexist. "Bowon" stood for: "B" Home, the foundation of society. "W" Religious institutions or temples, considered the center of spiritual well-being, and "O" Schools, places for systematic knowledge transmission. This research aimed to study the role and function of the monks as a mechanism for public cooperation in the public and private sectors for sustainable community development in the Roi Kaen Sarasin province cluster. This study explored the role of monks in facilitating cooperation among public and private sectors for sustainable community development in the Roi Kaen Sarasin Province.

Methodology: This study utilized a qualitative approach, gathered data through semi-structured interviews, and ensured the validity of the interview content by having three experts examine and assess the questions using the Content Validity Index (CVI) Score, obtaining a perfect value of 1.00. Participants were selected using a stratified proportional sampling method. A total of 80 participants were chosen, with twenty key informants from each of the four categories in both provinces. These categories comprised: 1) Monks; 2) Government agency officials; 3) Community leaders/citizens; and 4) Private agency personnel.

Main Results: Religious institutions, guided by monks, played a vital role in fostering cooperation among individuals, the government, and private sectors for sustainable community development in five key areas: 1) Socially, they trained, guided, and encouraged good citizenship, served as role models, provided spaces for activities, and advised community organizations; 2) Economically, they exemplified the sufficiency economy, supported livelihoods, sought donations, offered

training and guidance, and promoted educational trips; 3) Culturally, they organized events on significant cultural occasions, conserved historical sites and artifacts, promoted local arts and culture, and established spaces for preserving antiquities; 4) In public health, they promoted cleanliness and hygiene practices and educated communities on hygiene; and 5) Environmentally, they focused on preserving temple grounds, advocated for environmental protection, upheld local wisdom in natural resource management, and worked to prevent environmental degradation. These efforts aligned with Buddhist teachings, emphasizing moral promotion, ethical development, quality of life enhancement, knowledge dissemination, and social responsibility. In summary, religious institutions led by monks were pivotal in fostering cooperation among people, the government, and private sectors for sustainable community development across social, economic, cultural, public health, and environmental domains.

Involvement to Buddhadhamma: Religious institutions, guided by monks, played a significant role in Buddhism for social benefits to promote and develop communities across various sectors by applying the principles of Dharma to improve the quality of life. These principles encouraged practices such as helping each other and fostering a caring society (Metta, Karuna, Mudita, Upekkha), sharing resources with people experiencing poverty to create merit and reduce inequality (Giving Alms), and practicing meditation and wisdom to help individuals in the community maintain calmness and mindfulness in solving problems (Meditation), among others.

Conclusions: The findings of this study aligned closely with the core principles of Buddhist teachings, which emphasized the promotion of morality, ethics, a high quality of life, knowledge acquisition, and social responsibility. In conclusion, religious institutions led by monks acted as key facilitators of cooperation among citizens, government agencies, and private businesses. This collaboration drove sustainable community development across five key areas: Social; Economic; Cultural; Public Health; and Environmental.

Keywords: Role and Duties, Monks as a Mechanism, Public Cooperation Private Sector, Sustainable Community Development, Roi Kaen Sarasin Province Cluster

Introduction

In Thailand, key institutions such as the Nation, religious bodies, and the monarchy were pivotal in upholding stability and sustainability. Despite facing challenges or having physical structures, these institutions embodied established behavioral patterns, social frameworks, and actions that influenced collective values and awareness. Over time, they fostered a sense of national identity and belonging. Religious institutions held significant respect in various cultures, with adherents of different faiths often sharing the belief that religious teachings and principles upheld ethics, morality, and a cohesive social fabric, nurturing peaceful living together. For instance, Buddhism in Thailand, a prominent religion that emphasized logical teachings, promoted compassion, generosity, and rational conduct-universally embraced values that cultivated societal unity. Serving as a cornerstone, religious institutions guided individuals and advocated for harmony, not just within the Nation but for all of Mankind (Phrakhrupalad Weera

Akkhajitto (Mongkol), 2022). Ultimately, a robust society thrived on truth and knowledge. To live happily and meaningfully, people confronted ignorance and strove for self-reliance.

Thailand's Constitution (Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560, 2017) addressed religious organizations, and government policy prioritized religious preservation. The focus in arts and culture was on strengthening social institutions by promoting positive values and cultural practices. This included preserving Thai religious traditions, fostering a cultural revival, and embracing diverse cultural elements. The utter goal was to create a society with strong moral character and a sense of community (Office of the Prime Minister, 2019). The 12th National Economic and Social Development Plan (2018-2037) served as the nation's development roadmap, aligning with the Sustainable Development Goals (SDGs). This plan aimed to achieve "Stability, Prosperity, and Sustainability" (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017). Thailand recognized the importance of various social institutions in achieving these goals. These included families, communities, community organizations, local governments, private businesses, professional associations, religious institutions, and educational institutions (National Education Act (No. 4) B.E. 2562, 2019).

The National Office of Buddhism divided Thailand into administrative regions based on provincial groupings. For example, Sangha Administrative Region 9 followed this structure (Sangha Act (No. 4) B.E. 2561, 2018). Community development efforts in the Northeast, like those undertaken by the Roi Et-Sarasin Province Group, involved adjusting existing systems to drive cooperation between the public and private sectors. This collaboration focused on areas such as job training, income generation, housing, environmental initiatives, and livelihood development for community members. These efforts aimed to create a foundation for high-quality economic and social growth in Thailand. Additionally, the goal was to achieve an inclusive and sustainable distribution of economic and social prosperity (Phrakhrupalad Weera Akkhajitto (Mongkol), 2022). Thailand's approach to development emphasized the concept of "Bowon," which signified the three central institutions within a community:

"B" Represented the family unit, the foundation of society.

"W" Signified religious institutions or temples, considered the center of spiritual well-being.

"O" Represented formal education institutions, like schools.

This "Bowon" principle guided community-level problem-solving and strengthened Thai society overall. As stated by Phrakhr Paladweera Akkhajitto (Mongkol) (2022) the aim was to leverage these institutions to maximize the well-being of citizens and achieve "Stability, Prosperity, and Sustainability."

Buddhist temples held immense significance in Thai society. From birth to death, Thai people integrated Buddhist rituals into their lives. Monks played a central role in these ceremonies, officiating at birthday celebrations, weddings, housewarmings, and even funerals. Additionally, merit-making, a core Buddhist practice, was frequently performed at temples. In some rural areas, monks even served as the primary healers, drawing upon traditional medicine knowledge passed

down through generations. This multifaceted role underscored the importance of monks as respected societal leaders (Phra Lertpipat Chanthapanyo (Kaewwanthong), 2011). They actively contributed to the conservation and progress of Thai arts and culture, further solidifying their place as pillars of Thai society.

For this reason, the researcher sought to study the role and function of monks as a mechanism for fostering public cooperation between the public and private sectors for sustainable community development. This study made a unique contribution to understanding the role of monks in facilitating cooperation between these sectors for sustainable community development in the Roi Kaen Sarasin province. Furthermore, the increasing involvement of monks in community initiatives highlighted the growing recognition of their potential impact on societal development.

Objectives

This research aimed to study the role and function of the monks as a mechanism for public cooperation in the public and private sectors for sustainable community development in the Roi Kaen Sarasin province cluster.

Methodology

This research was a qualitative study conducted from March to October 2023, with the scope and method of conducting the research as follows:

Scope

The rural character of the province influenced the monks' involvement in agricultural activities and local development projects. Additionally, the specific cultural traditions and challenges of the region shaped the roles and responsibilities of the monks. This research examined the role and duties of Buddhist monks, who represented religious institutions in driving public cooperation mechanisms. The public and private sectors participated in the development of communities in the Roi Kaen Sarasin province in five aspects: 1) Economic; 2) Social; 3) Cultural; 4) Public Health; and 5) Environmental.

Data Collection

Interviews continued until data saturation was achieved, indicating that no new information was being gathered. The study focused on four communities: 1) Nong Khan Subdistrict, Pathumrat District, Roi Et Province; 2) Nong Bua Kaew Subdistrict, Phayak Phum Phisai District, Maha Sarakham Province; 3) Ban Supachai; and 4) Phon Subdistrict, Kham Muang District, Kalasin Province.

Key Informants

The main informants were selected using a proportional stratification method within communities recognized as leaders. Each province had 20 informants, consisting of: 1) Buddhist monks; 2) Officials from government agencies; 3) Community and citizen leaders; and 4) Personnel from private-sector agencies. There were five informants from each group, totaling 80 key informants.

Research Tools

The tool used for data collection was a semi-structured interview that had been reviewed and developed with a Content Validity Index (CVI) by three experts, with a CVI rate of 1.00.

Data Analysis

Data analysis involved classifying and comparing data, drawing inductive conclusions, and summarizing the findings into reports aligned with the research objectives.

Results and Discussion

The results and discussion from a research study on the role and duties of Buddhist monks as a mechanism for public cooperation between the public and private sectors for sustainable community development in Roi Kaen Sarasin province concluded as follows:

1. The results of the study on the role and functions of monks in social aspects showed that monks played important roles and duties by coordinating networks between the public sector, academic departments, private sector, civil society, and the media sector. They encouraged and supported the community. Overall, religious institutions, led by Buddhist monks, trained, taught, and persuaded people to behave as good citizens for society and the country. Buddhist monks acted as role models for living and facilitated the use of monastery spaces to organize activities for government agencies, state enterprises, and the private sector. This aligned with the research by Sricharumedhiyan (2018), who studied the role of monks in community development. The results showed that the role of monks in Thai society was very evident, as Thai society was closely connected to Buddhism from birth to death. In some places, monks also served as healers, using traditional medicine texts based on folk wisdom. This role was even more apparent and consistent with the research of Phramaha Boonmee Athipunyo Wannawiset (2011), who studied the role of monks in social development, particularly the case of Dharma Visut Mongkol (Bua Yanasampano). The results showed that monks trained people to have morals and virtues according to the principles and teachings of Buddhism, with an emphasis on practice rather than merely teaching.

2. The results of the research concluded that monks had roles and duties by coordinating networks between the public sector, academic departments, private sector, civil society, and the media sector to promote and support communities for sustainable development. Overall, religious institutions led by Buddhist monks acted as good role models for living according to the principle of the sufficiency economy for the people. They organized activities or projects related to promoting people's occupations and played a role in persuading people to donate money, materials, equipment, or consumables for the common good. There was also training, instruction, counseling, and guidance on implementing life according to the principle of the sufficiency economy. This aligned with the research by Phrakhrupalad Somchai Nissabho et al. (2020), which found that the role of monks in social and community development was not problematic, with the overall average rated at a considerable level. The activities, in descending order, included interactions between monks and communities, Dharma propagation and spiritual development,

and community welfare. Problems and obstacles to the implementation of monks' roles were identified, with economic hardships among people affecting the well-being of monks and novices. The Office of Buddhism was recommended to provide a budget to support monks and novices, and if there was a shortage of monks with administrative skills, training should be arranged for monks in temple management or study trips for abbot-level monks to visit other temples. According to the research of Phramaha Chuntaya Konjain (2012), Subin Panito had a proactive role as an advocate, encouraging, taking initiative, serving as a consultant, and acting as a socio-economic link for people in the community to accumulate wealth so that they could rely on each other and be creative. Following the Yonisomanasikara principle, people in the community were given more economic opportunities.

3. The results of the research concluded that monks had roles and duties by coordinating networks between the public sector, academic departments, private sector, civil society, and the media sector to promote and support communities for sustainable development. Overall, religious institutions led by monks organized activities on important days to preserve and promote culture and traditions, played a role in the conservation and promotion of ancient relics in the temple, and served as centers for the preservation and promotion of local arts and culture. This aligned with the research of Phramaha Somkid Sarapa (2009), who found that monks were also involved in conflict management at both individual and group levels. In areas where monks were respected and obeyed, the monastery coexisted closely with the people, resulting in the people's social roles being inevitably intertwined with those of the monks. This included offering alms, participating in religious day activities, village community gatherings, solving community problems, and engaging in cultural and traditional activities such as Songkran festivals at temples. Various games and festivals were held inside temples, and many Loy Krathong celebrations took place at temples near the waterfront. A study by Phrakhru Nonthamongkolvisit (2013) found that the Sangha's role in the development of society was substantial. Additionally, Panthataporn's research found that monks and community leaders agreed on the importance of social and cultural aspects in this area. Hypothesis testing showed no statistically significant differences (Panthataporn, 2016). This was because both Buddhist monks and community leaders realized that for people to live happily in society, they must coexist peacefully. One of the important roles of Buddhist monks was to encourage people to live together harmoniously, without conflict. A stable society required that all units of society follow rules of coexistence, with monks serving as a unit that followed clear basic disciplines.

4. The results of the research concluded that monks had roles and duties by coordinating networks between the public sector, academic departments, private sector, civil society, and the media sector to promote and support communities for sustainable development. Overall, religious institutions led by Buddhist monks acted as good examples for people, encouraging them to clean their homes and residential areas for good health. Buddhist monks provided hygiene education to the community and collaborated with government agencies in promoting community health. Monks also organized activities or training programs to combat drugs and

encouraged people to grow herbs for disease prevention and treatment. This aligned with the research of Phrakru Suwanworakarn (2010), who found that monks' role in community development in Pathum Thani province covered five aspects, with the role in social, economic, and cultural development being very high. In contrast, Phrakru Sangkharak et al. (2019), the abbot of Wat Thung Luang in Thung Luang Subdistrict, Phrao District, Chiang Mai Province, developed a concept to help people affected by accidents and natural disasters. In Phrao District and neighboring areas, the Phrao-Wanghin Rescue Center was established. Initially, some people did not view this as the monks' work and misunderstood their role in social development. However, the monks continued their efforts, and the Phrao-Wanghin Rescue Center gradually gained acceptance. The work of the center has since been studied for potential application by monks in other communities. For example, Guru Hiransupathada, the abbot of Wat Mae Hoy Ngern in Doi Saket District, Chiang Mai Province, participated in the 2nd Sangha Pattana Vichalai Project in November 2017 at Maha Chulalongkorn University, Lampoon Monastic College. Inspired by the Phrao-Wanghin Rescue Center, a similar service was initiated called the "Pho Ngern Doi Saket Rescue Center" to serve the people of Mae Hoi Ngern and nearby subdistricts in Doi Saket District. Although relatively new, it has received strong support from both the monastic community and the public and private sectors.

5. The results of the research concluded that monks had roles and duties by coordinating networks between the public sector, academic departments, private sector, civil society, and the media sector to promote and support communities for sustainable development. Overall, religious institutions led by monks arranged shady temple grounds, serving as a good example for the community on how to maintain the environment inside the temple. Buddhist monks were involved in finding ways to protect and preserve the environment for stable and sustainable development within the community. They played a role in resisting environmental destruction, which aligned with the research of Phra Supap Supawo (Buabanjong) (2018), who found that people suggested monks play a role in community development, including community engagement, rehabilitation, and the conservation of forests and watersheds. Research by Phichet Thangto concluded that the provost, teachers, and the abbot of Wat Tham Rakhang in Si Sarong District, Sukhothai Province, played a role in community forest management and the shared use of forests. Buddhist principles were applied for community management, such as sharing (Alms), sacrifice (Jaka), knowing how to use resources (Atta), and fellowship as tools to manage local resources through joint community forest management with temples. Buddhist monks used these principles to harmonize hearts and promote conservation, applying Buddhist teachings to preserve forests together (Thangto, 2015). Additionally, the research of Phra Thanomsak Aphikuno (Khun Phet) (2017) concluded that monks contributed to solving environmental problems in the Kut Lat community. They applied Buddhist Dharma principles, including the Four Noble Truths and precepts, by teaching and training people in the community to sacrifice and help others in need, be kind and loving, and serve the public interest. Monks emphasized not taking advantage of others and coexisting peacefully, solving problems for the benefit of the community.

Limitations of the study

The study's findings were based on data collected during a specific timeframe. Changes in social dynamics, government policies, or community needs after this period may have affected the relevance of the results.

Originality and Body of Knowledge

Buddhist principles and the concept of "Bowon" (Ban, Temple, School) undeniably guided religious institutions and communities. These principles provided a strong foundation for social promotion and economic change by leveraging the ethical values embedded in religious teachings through the clergy. Individuals and communities formed organizations that prioritized social responsibility, sustainability, and economic growth. Therefore, Buddhist monks played a crucial role in fostering an equitable society and community prosperity through faith-based entrepreneurship. By empowering communities and promoting collaborative initiatives, they drove long-term positive change that benefited individuals, communities, and society as a whole in areas such as:

Social: 1) Religious institutions encouraged people to be good citizens, supported community development activities, promoted technological knowledge, cared for the elderly, and advanced the role of women; and 2) Buddhist monks served as good role models. They followed the Philosophy of Sufficiency Economy, provided training and instruction, encouraged donations, and promoted careers.

Economic: 1) Religious institutions encouraged people to pursue careers, promoted the principles of a self-sufficiency economy, supported infrastructure development, and facilitated the distribution of agricultural products; and 2) Buddhist monks served as role models by living according to the principles of the Sufficiency Economy, providing vocational training, supporting income generation, and promoting savings.

Cultural: 1) Religious institutions preserved and promoted culture, traditions, and local wisdom; and 2) Monks organized activities on important religious days, provided training in craft skills, promoted morality and ethics, supported activities related to national core institutions, and instilled values.

Public Health: 1) Religious institutions promoted hygiene and anti-drug campaigns; and 2) Buddhist monks set a good example by maintaining cleanliness, providing hygiene education, participating in anti-drug campaigns, encouraging the cultivation of herbs, and organizing health education activities.

Environment: 1) Religious institutions promoted environmental protection; and 2) Buddhist monks were good examples of environmental protection, working together to find ways to safeguard the environment, inheriting local wisdom, and resisting environmental destruction.

In conclusion, religious institutions and communities were closely connected, working together to drive society and the economy toward prosperity through ethical values rooted in religious teachings. This collaboration fostered economic growth, cultural preservation, health promotion, and environmental protection, all contributing to a more equitable society. As a result,

communities thrived, people enjoyed a high quality of life, and they lived harmoniously with the environment, fostering sustainable conservation, as shown in Figure 1.

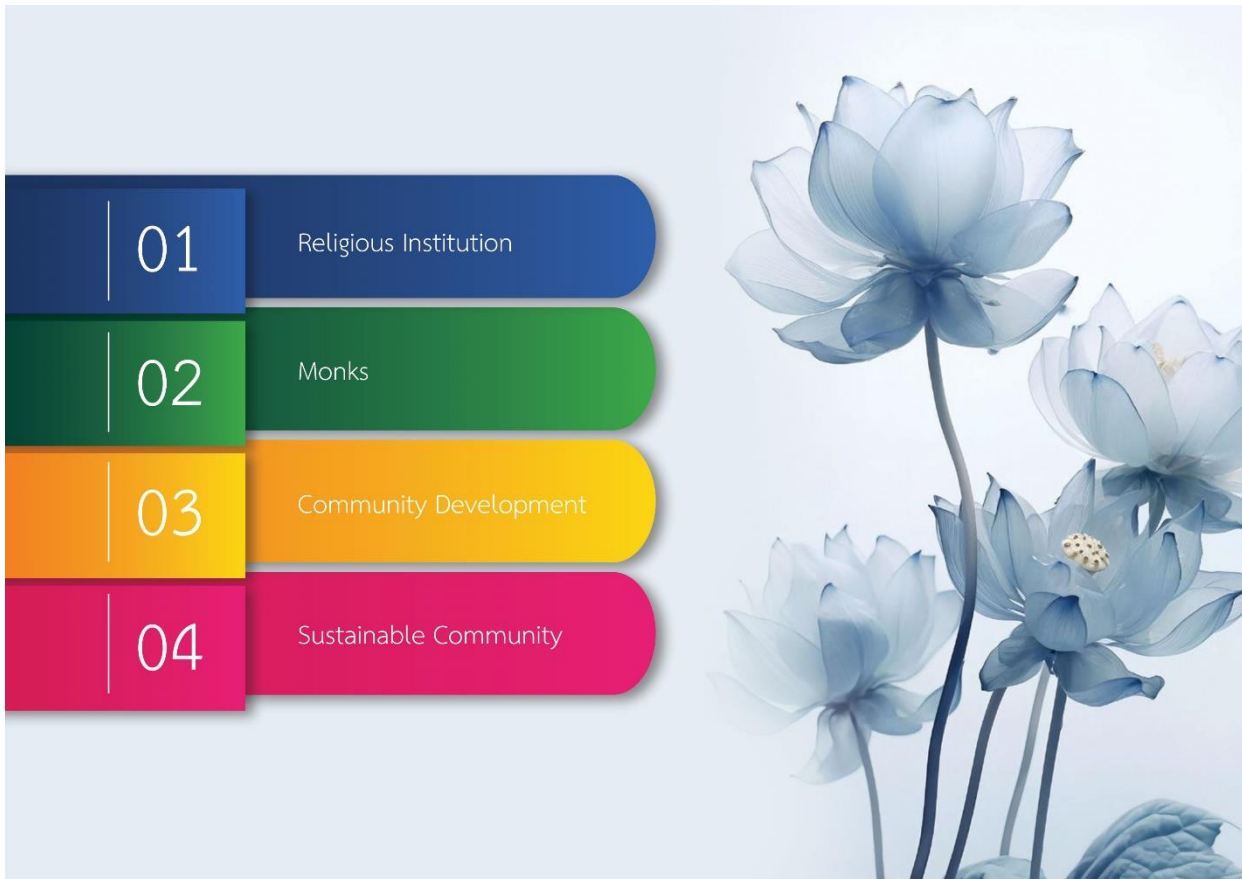

Figure 1 The Relationship of Religious Institutions Guided by Monks and Sustainable Community Development

For example,

The management guidelines for religious and meditation tourism in Khon Kaen and Maharakham Provinces (Phanchan & Wipatchawatee, 2017), Buddhist philosophy on personality development (Wipatchawatee et al., 2017), and the guidelines for Buddhist tourism development in Roi Et Province for the elderly group (Taraartorn, 2020), were among the studies explored.

Conclusions and Recommendations

Summary: Religious institutions, guided by monks, played a crucial role in fostering cooperation among people. They helped drive sustainable community development in five key areas: 1) Social; 2) Economic; 3) Cultural; 4) Public Health; and 5) Environmental. Suggestions: Government agencies connected to religious institutions should have considered forming groups or establishing committees composed of community members, with the government acting as a supporter. These groups would have helped drive sustainable community development projects, with monks leading the efforts through volunteer spirit to ensure their success and continuity.

Recommendations from the research should have been presented to the monks. Buddhist monks, as both spiritual and secular leaders, relied primarily on people's faith to mobilize development efforts. Their approach combined traditional methods with the participation of all sectors of society. Suggestions for future research: The future role of monks in societal development should be studied. The application of monastic wisdom in the development of Isaan communities should be explored. The optimization of organizational management using Buddhist principles should be researched. If carried out effectively and efficiently, this would have resulted in national development aligning with the Development Plan for the Central Northeastern Provinces Cluster, 2023-2027, and being in line with the 20-Year National Strategy.

References

- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560. (2017).
- National Education Act (No. 4) B.E. 2562. (2019).
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). National Economic and Social Development Plan No. 12: 2017-2021. Bangkok, Thailand: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Office of the Prime Minister. (2019). Policy Statement of the Cabinet. Cabinet and Royal Gazette Publishing House. Bangkok, Thailand: Office of the Prime Minister.
- Panthataporn, P. (2016). Monk Role in Community Development in Phra Nakorn Sri Ayutthaya. In Proceedings of the 3rd National Conference and Research Presentation 2016 "Toward the Second Decade: Sustainability Knowledge on Research Integration" (pp. 612-619). Nakhon Ratchasima, Thailand: Nakhon Ratchasima College.
- Phanchan, C. & Wipatchawatee, S. (2017). The Management Guidelines of Religious and Meditation Tourism in Khon Kaen and Mahasarakham Provinces. [Unpublished research report]. National Research Council of Thailand (NRCT) and Thailand Research Fund (TRF). Bangkok, Thailand.
- Phra Lertpipat Chanthapanyo (Kaewwanthong). (2011). The Role of Monks in a Globalized Society. *Journal of Education and Social Development*, 7(2), 6-16.
- Phra Supap Supawo (Buabanjong). (2018). The Roles of The Buddhist Monks in Community Development In the Area of Yangkhom Sub-District, Pipun District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 5(3), 654-671.
- Phra Thanomsak Aphikuno (Khun Phet). (2017). Study and Analysis of the Application of Buddhist Principles in Community Development of Monks: A Case Study of Kut Lat Subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province. [Unpublished master's thesis]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Phrakhru Nonthamongkolvisit. (2013). The Roles of Sangha Administrators Towards Social Development in Nonthaburi Province. [Unpublished master's thesis]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.

- Phrakhru Sangkharak Prachuap Vuddhicari, Phra Wutthichai Mahasatto, Kongjam, S. & Panchakhan, W. (2019). The Monk's Social Development Roles in Chiang Mai Province. *Journal of Buddhist Studies*, 10(1), 101-119.
- Phrakhrupalad Somchai Nissabho, Wongsawad, T. & Hassarin, P. (2020). Role of Monks Affecting Social and Community Development Case Study Thai Chumpon Temple Muang District Sukhothai. *Journal of Modern Learning Development*, 5(5), 90-99.
- Phrakhrupalad Weera Akkhajitto (Mongkol). (2022). Participative Community Learning Resource Management Model by The Power of Bowon (Ban. Wat. School). [Doctoral dissertation, Mahachulalongkornrajavidyalaya University]. E-Thesis Central Library Mahachulalongkornrajavidyalaya University. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/4285>.
- Phrakru Suwanworakarn. (2010). A Study of the Sangha's Roles in Community Development in Pathumthani Province. [Master's thesis, Mahachulalongkornrajavidyalaya University]. E-Thesis Central Library Mahachulalongkornrajavidyalaya University. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/2866>.
- Phramaha Boonmee Athipunyo Wannawiset. (2011). The Role of Monks in Social Development: A Case Study of Phra Dhamma Wisutthimongkol Bua Yannasampanno. [Unpublished master's thesis]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Phramaha Chuntaya Konjain. (2012). The Role of Monks in Human Resource Development Through Community Economic Activities: A Case Study of Phra Supin Phaneeto. [Unpublished master's thesis]. Srinakharinwirot University. Bangkok, Thailand.
- Phramaha Somkid Sarapa. (2009). The Role of Monks in Community Development: A Study of the Case of Phrakhru Udom Phatthanakarn (Korn (Sainaet) Yasotharo) Uttadom Phalaram Temple, Ban Kham Pia, Kham Pia Subdistrict, Trakan Phuet Phuet District, Ubon Ratchathani Province. [Unpublished master's thesis]. Naresuan University. Phitsanulok, Thailand. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/NU.the.2007.217.
- Sangha Act (No. 4) B.E. 2561. (2018).
- Sricharumedhiyan, C. (2018). The Roles of Buddhist Monks in Community Development. *Journal of MCU Peace Studies*, 6(1), 344-352.
- Taraartorn, N. (2020). The Guideline for Buddhist Tourism Development in Roi Et Province for the Elderly Group. [Unpublished master's thesis]. Mahasarakham University. Maha Sarakham, Thailand.
- Thangto, P. (2015). Sangha's Role in Community Forest Management: A Case Study of Wang Tamon Communities [Thum Rakhang Temple], Sukhothai Province. In *Proceedings of the 7th International Buddhist Research Seminar (IBRS2016)* (pp. 1-5). Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand: Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Wipatchawatee, S., Buarabha, H. & Kamdee, K. (2017). Buddhist Philosophy on Personality Development. *Journal of Graduate Studies Review*, 13(3), 134-143.

การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ
จังหวัดกระบี่

DRIVING THE NON-SMOKING TEMPLE POLICY OF THE CLERGY IN
LAMTHAP DISTRICT, KRABI PROVINCE

พระวัชร เพ็ชรฉวาง^{1*}, พระครูอรุณสุตาลังการ ปรีดา บัวเมือง²,
พระครูวิรัตนธรรมโชติ มีชัย พุทธสุภา¹, ปุญญาดา จงละเอียด², ทิพย์วรรณ จันทรา²
Phra Wachara Petchawang^{1*}, Phrakru Arunsutalangkan Preeda Buamuang²,
Phrakhu Wiratthammachot Michai Buddhasubha¹, Punyada Chongla-iad², Tippawan Chantra²
¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย
¹Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand
²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย
²Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand
*Corresponding author E-mail: 6503204004@mcu.ac.th

Received 12 May 2024; Revised 11 September 2024; Accepted 16 September 2024

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์: มาตรการเรื่องวัดปลอดบุหรี่เป็นนโยบายของมหาเถรสมาคมที่จะต้องขับเคลื่อนให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ประกาศนโยบายให้เป็นวัดปลอดบุหรี่มาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ประสบผลตามเป้าหมาย เนื่องจากยังขาดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายที่เป็นรูปธรรม ขาดการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ และวิธีการพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนอย่างเป็นรูปธรรม จึงศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์

วิธีดำเนินการวิจัย: เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่าง เป็นพระภิกษุและสามเณรในเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จำนวน 115 ราย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูป เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างและให้ลงมือตอบแบบสอบถาม สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง สถิติที่ใช้วิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ ข้อมูลเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย: 1) การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมการขับเคลื่อน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการรับนโยบายและด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการแปลงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย และ 2) แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแปลงนโยบาย 2) ด้านการรับนโยบาย 3) ด้านการกำหนดภารกิจ 4) ด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ และ 5) ด้านการกำหนดโครงสร้างและกิจกรรมในการขับเคลื่อนการรณรงค์ การชี้ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่และช่วยกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ แนะนำ ดักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกันในหมู่คณะสงฆ์ เป็นสิ่งที่ต้องทำร่วมกัน

ความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา: การเลิกสูบบุหรี่เป็นการฝึกฝนอริยมรรค ต้องอาศัยความเพียรในการฝึกฝน เพราะการฝึกฝนปฏิบัติตามอริยมรรค ช่วยให้พ้นทุกข์ได้อย่างแท้จริง โดยการนำพระพุทธศาสนาประยุกต์ คือ อริยสัจ 4 มาใช้เพื่อช่วยพัฒนาปัญญาและจิตใจ ให้ผู้เสพติดยุติ มีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดความตระหนักเลิกบุหรี่ได้ คือ รู้ว่าถึงโทษ อันตรายจากการสูบบุหรี่เป็นอย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีแรงจูงใจพอที่จะเลิกบุหรี่และมีเป้าหมายชีวิตที่ดีขึ้น โดยฝึกฝนอบรม กาย วาจา ใจ ให้เข้มแข็ง อดทน รักษาตัวไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และเลิกบุหรี่ได้ มีสติที่รู้ตัวตลอดเวลาสามารถเห็นความสำเร็จในกระบวนการกำจัดความอยากและเลิกบุหรี่ นำไปสู่พฤติกรรมใหม่เพื่อเป็นคนใหม่ต่อไป

สรุป: การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรม การขับเคลื่อนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการรับนโยบาย ด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ส่วนด้านการแปลงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยระดับน้อยตามลำดับ ควรมีการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของนโยบายวัดปลอดบุหรี่ เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ด้วยการแนะนำ ตักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกันในหมู่คณะสงฆ์ ดังนั้น คณะกรรมการต้องประกอบด้วยตัวแทน “บวร”

คำสำคัญ: การขับเคลื่อน, นโยบาย, วัดปลอดบุหรี่, คณะสงฆ์

Abstract

Background and Objectives: The measure of non-smoking temples is a legal requirement and a policy of the Supreme Sangha Council that must be effectively implemented, particularly by the monastic community in Lam Thap District, Krabi Province. This area has continuously declared a non-smoking temple policy. However, it has yet to achieve its targets due to the lack of concrete policy implementation, awareness-building, and practical behavioral guidelines. The measure of non-smoking temples is a legal requirement and a policy of the Supreme Sangha Council that must be effectively implemented, particularly by the monastic community in Lam Thap District, Krabi Province. This area has continuously declared a non-smoking temple policy. However, it has yet to achieve its targets due to the lack of concrete policy implementation, awareness-building, and practical behavioral guidelines. Therefore, a study titled "The Implementation of Non-smoking Temple Policy by the Monastic Community in Lam Thap District, Krabi Province" examined the implementation of non-smoking temples by the monastic community and provided recommendations for driving the smoke-free temple policy.

Methodology: This study employs a mixed methods research approach. The sample group consists of 115 monks and novices in the monastic administrative district of Lam Thap, Krabi Province, and 19 key informants. The research tools used include questionnaires and unstructured interviews. Data collection involved distributing the questionnaires to the sample group for them to complete and conducting face-to-face interviews with the key informants. The statistical methods used in the research include frequency, percentage, mean, and standard deviation, with the qualitative data being analyzed through descriptive content analysis.

Main Results: 1) The implementation of the non-smoking temple policy by the monastic community shows the highest average level in the area of project and activity development for policy implementation. The areas of mission definition, policy reception, and policy definition for

practice are at a high level, while the area of policy translation has a lower average level; and 2) The guidelines for implementing the non-smoking temple policy by the monastic community encompass five aspects: 1) Policy translation, 2) Policy reception, 3) Mission definition, 4) Policy definition for practice, and 5) Structure and activity definition for implementation. Efforts include campaigns to highlight the dangers of smoking, finding ways to prevent smoking, providing recommendations, warnings, and mutual oversight among the monastic community. These efforts are essential for joint action.

Involvement to Buddhadhamma: Stop smoking cigarettes is a practice of the Noble Path. It requires diligence in practice because practicing according to the Noble Path helps escape suffering. By applying Buddhism's Four Noble Truths to help develop wisdom and mind, smokers will have knowledge, understanding, and awareness to Stop smoking cigarettes to know how it harms and dangers of smoking, which will lead to behavioral changes, have enough motivation to stop smoking cigarette and have better life goals by training the body, speech, and mind to be strength, patient, and to keep themselves from smoking and quitting smoking. They will have mindfulness that is aware at all times and will be able to see success in the process of eliminating cravings and quitting smoking, leading to new behaviors to become new people.

Conclusions: The implementation of the non-smoking temple policy by the Lam Thap District monastic committee, in terms of project and activity planning, had the highest average score. The aspects of mission determination, policy reception, and policy-setting for implementation had high average scores, while the policy translation aspect had a lower average score. It was recommended that joint meetings be held for discussion and problem-solving regarding the non-smoking temple policy to enhance the image by advising, monitoring, and supervising one another within the monastic community. Therefore, the committee should include representatives from the "Bvor" "(Community)."

Keywords: Motivation, Policy, Non-smoking Temple, Sangha

บทนำ

องค์การอนามัยโลก (WHO) ระบุว่าบุหรี่ยุติชีวิตประชากรโลกมากถึง 8 ล้านคนต่อปี ในจำนวนนี้ 1.2 ล้านคน คือ ผู้ที่สัมผัสกับควันบุหรี่มือสอง ซึ่งคร่าชีวิตได้มากถึง 65,000 คนต่อปี (Office of Tobacco Products Control Committee, 2023) การสูบบุหรี่ยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสูบบุหรี่ในกลุ่มเยาวชน อีกทั้งยังเป็นสารเสพติดอันดับต้น ๆ ของโลกที่มีพิษร้ายมหันต์ แก่สุขภาพกาย และสุขภาพจิตทั้งผู้ที่สูบเองและผู้อยู่ใกล้ชิด ซึ่งปัจจุบันมีผู้ที่สูบบุหรี่ประมาณ 1,100 ล้านคน (World Health Organization, 2019) บุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งต่อผู้ที่สูบโดยตรงและผู้ที่ได้รับควันบุหรี่ทางอ้อม เพราะเป็นสาเหตุของปัญหาสาธารณสุขโลก ในแต่ละปีมีผู้เสียชีวิตจากโรคที่มีสาเหตุจากสูบบุหรี่ จำนวนมากกว่า 6 ล้านคน หรือเฉลี่ย 16,538 คน ต่อวัน (Sukaranabdana, 2020) การสูบบุหรี่มีผลกระทบต่อตัวผู้สูบและผู้ที่อยู่รอบข้างโดยผู้ที่อยู่รอบข้างจะได้รับสารพิษจากควันบุหรี่มือสอง (Secondhand Smoke) และควันบุหรี่มือสาม (Thirdhand Smoke) และจากผลการศึกษาย้อนหลังใน 192 ประเทศทั่วโลกตั้งแต่ปี ค.ศ. 2004-2023 มีรายงานผู้ไม่สูบบุหรี่ที่เสียชีวิตจากการได้รับควันบุหรี่ที่ผู้อื่นสูบหรือควันบุหรี่มือสอง จำนวน 603,000 คน (Oberge et al., 2011) เป็นการได้รับสารพิษจากบุหรี่โดยบังเอิญ ซึ่งควันบุหรี่ประกอบด้วยสารเคมีต่าง ๆ ไม่ต่ำกว่า 4,000 ชนิด และใน

จำนวนนี้มีไม่ต่ำกว่า 50 ชนิดที่เป็นสารก่อมะเร็ง (Rungruanghiranya & Kongsakon, 2009) อัตราการสูบบุหรี่ในประเทศไทย ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มีจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่สูบบุหรี่ 9.9 ล้านคน (ร้อยละ 17.4) แยกเป็นผู้ที่สูบทุกวัน 8.7 ล้านคน (ร้อยละ 15.3) และเป็นผู้ที่สูบแต่ไม่ทุกวัน 1.2 ล้านคน (ร้อยละ 2.1) กลุ่มอายุ 25-44 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 21.0) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 45-59 ปี (ร้อยละ 19.7) และ 20-24 ปี (ร้อยละ 18.5) และกลุ่มผู้สูววัย (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 12.7 ตามลำดับ (National Statistical Office, 2021) เป็นความน่ากังวลอย่างมาก เนื่องจากนักสูบหน้าใหม่ที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชน กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตลาดสด ขนส่งสาธารณะหรือสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาอย่างวัดก็พบมากขึ้น (Office of Tobacco Products Control Committee, 2023) เนื่องจากบุหรี่หาซื้อได้ง่าย มีวางจำหน่ายอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นปัญหาวิกฤติด้านสาธารณสุขของไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่เป็นนักสูบหน้าใหม่ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Office of Tobacco Products Control Committee, 2023) สะท้อนให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนให้ห่างไกลจากบุหรี่ ยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลมากนัก แม้หลายหน่วยงานพยายามรณรงค์ให้ความรู้ หรือติดป้ายเขตปลอดบุหรี่ หรือการใช้คำเตือนบนผลิตภัณฑ์บุหรี่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

สถานการณ์การสูบบุหรี่ส่งผลให้ภาครัฐกำหนดระเบียบที่ให้ส่วนราชการ หรือส่วนงานหรือพื้นที่สาธารณะปลอดบุหรี่ โดยเฉพาะวัด ศาสนสถาน บริเวณที่ประกอบศาสนกิจเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2545 และในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 13/2562 ได้กำหนดให้เจ้าอาวาสหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีฐานะเป็นผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบสถานที่ทางศาสนา ศาสนสถาน หรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของศาสนา ลัทธิหรือนิกายต่าง ๆ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่า สถานที่นั้นเป็นเขตปลอดบุหรี่ ต้องควบคุม ดูแล ปรามปรามเพื่อไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ กรณีไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 บาท ตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 แต่สถานการณ์การสูบบุหรี่ในวัดก็ยังมีอย่างต่อเนื่อง ทั้งเป็นการสูบจากพระภิกษุสงฆ์ และการสูบจากประชาชนที่เข้ามาทำกิจกรรมในวัด จากข้อมูลของโรงพยาบาลสงฆ์ พระภิกษุสามเณรที่อาพาธ จำนวน 59,000 รูป ในจำนวนนี้มีประวัติการสูบบุหรี่ประมาณ 18,000 รูป หรือคิดเป็นร้อยละ 30 ของพระภิกษุสามเณรที่อาพาธ โดยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่และทำให้มรณภาพ และ Champat et al. (2019) ได้เสนอข้อมูลผลให้กับสถานศึกษาและคณะสงฆ์เพื่อนำไปออกกฎระเบียบ คุณสมบัติในการรับผู้จะอุปสมบทเป็นพระสงฆ์ และสอดแทรกเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงในการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์ และช่วยลดภาระโรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามนโยบายวัดปลอดบุหรี่

ปัจจัยที่นำมาสู่การติดบุหรี่มีหลายประการ อาทิ กฎระเบียบของวัด สถานภาพและตำแหน่ง รวมทั้งระดับการศึกษา นอกจากนี้พฤติกรรมการสูบบุหรี่ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยภูมิหลังก่อนเข้ามามีสถานภาพพระสงฆ์ร่วม แม้การผลักดันให้มหาเถรสมาคมออกประกาศเรื่องการห้ามสูบบุหรี่ในพระสงฆ์ ถือเป็นเป้าหมายสำคัญที่หน่วยงานที่ทำงานด้านการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ผลักดันมาอย่างต่อเนื่อง ก็ยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร และ Meeaium (2020) ได้เสนอแนะว่าควรมีการหาแนวทางในการวางแผนสร้างนโยบาย และวางแผนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ให้มีความเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยน แกไขพฤติกรรมหรือจัดบริการทางสุขภาพให้สอดคล้องกับความต้องการ โดยส่งเสริมความรู้และกิจกรรมการปฏิบัติตัวและพฤติกรรมที่ถูกต้อง โดยเน้นกิจกรรมการรับรู้ ให้พระภิกษุสงฆ์เกิดการตระหนักรู้และให้ถึงความสำคัญของพฤติกรรมสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ต่อไปในอนาคต และ Preechawong & Laochai (2022) ได้กล่าวว่า ปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการเลิกสูบบุหรี่ในพระสงฆ์ที่อาพาธด้วยโรคไม่ติดต่อ ซึ่งหลังได้รับคำแนะนำให้เลิกบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์อาพาธด้วยโรคไม่ติดต่อ 50 รูป (ร้อยละ 36.80) ระบุว่า

เลิกสูบบุหรี่ได้ตลอด 7 วันที่ผ่านมา โดยพระสงฆ์ในกลุ่มนี้มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 66.0) มีแรงจูงใจในการเลิกบุหรี่ คือ เพื่อสุขภาพของตนเอง แสดงให้เห็นว่าหากมีการขับเคลื่อนนโยบายเกี่ยวกับบุหรี่อย่างจริงจัง โดยเฉพาะนโยบายของวัด การรณรงค์ที่หลากหลายสร้างการรับรู้ หาแนวทางในการดำเนินการให้วัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยมีการหารือร่วมกันพร้อม ทั้งการดำเนินการในด้านต่าง ๆ สามารถลดผู้ป่วยจากการสูบบุหรี่ ทั้งผู้ป่วยที่เป็นพระภิกษุสงฆ์หรือประชาชน ที่สูบบุหรี่โดยตรง หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากควันบุหรี่มือสองได้

แสดงให้เห็นว่า มาตรการเรื่องวัดปลอดบุหรี่เป็นข้อกฎหมาย และเป็นนโยบายของมหาเถรสมาคม ที่จะต้องขับเคลื่อนให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ประกาศนโยบายให้เป็นวัดปลอดบุหรี่มาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ประสบผลตามเป้าหมายเท่าที่ควร เนื่องจากยังขาดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายที่เป็นรูปธรรม ขาดการสร้างความรู้และวิธีการ พฤติกรรมการปฏิบัติตนอย่างเป็นรูปธรรม จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “การขับเคลื่อนนโยบาย วัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่” เพื่อทำให้ทราบถึงการดำเนินการนโยบายวัดปลอดบุหรี่ และนำผลการวิจัยที่ได้ไปสู่การแก้ไขปัญหาวัดปลอดบุหรี่ ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพระภิกษุและสามเณรในเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จำนวน 115 ราย และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูป ที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง
3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำองค์ความรู้มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (Likert, 1967) จำแนกออกเป็น 5 ด้าน จำนวนคำถาม 25 ข้อ และ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) นำแบบสอบถาม จำนวน 115 ชุด ไปแจกให้พระภิกษุและสามเณรในเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ โดยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในการตอบแบบสอบถามก่อนและให้ลงมือตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง 2) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 115 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำไป วิเคราะห์ข้อมูล และ 3) ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 19 คน ด้วยตนเอง

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจง ความถี่ และค่าร้อยละ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และขนาดของวัด นำเสนอเป็นตารางและภาพประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของพระภิกษุและสามเณรในเขตการปกครองคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 5.1) ด้านการแปลงนโยบาย 5.2) ด้านการรับนโยบาย 5.3) ด้านการกำหนดภารกิจ 5.4) ด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ และ 5.5) ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ปรากฏผลวิจัยตาม Table 1

Table 1 Shows the average values. standard deviation and the level of driving the smoke-free temple policy of the Sangha in Lam Thap District, Krabi Province,

Driving the Smoke-Free Temple Policy Center	Driving level		
	\bar{X}	S.D.	Interpret results
Policy transformation	3.47	0.69	moderate
Policy acceptance	4.27	0.85	a lot
Mission setting	4.37	0.87	a lot
Policy setting in practice	4.13	0.82	a lot
Project determination and driving activities	5.00	1.00	the most
together	4.25	0.84	a lot

จาก Table 1 พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การขับเคลื่อนด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมการขับเคลื่อน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 1.00) รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.87) ด้านการรับนโยบาย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.85) และด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.82) ส่วนด้านการแปลงนโยบาย มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.69) ตามลำดับปรากฏผลการวิจัย ตาม Table 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ แสดงให้เห็นว่าการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ในภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับจังหวัดที่ให้นโยบายและต้องการให้วัดปลอดบุหรี่อย่างจริงจัง โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การขับเคลื่อนด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมการขับเคลื่อน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด เนื่องจากการมีแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ชัดเจน และเกิดจากความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อต้องการให้มีการแก้ไขปัญหามันหรืออย่างเป็นรูปธรรม มีการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องบุหรี่กับสุขภาพ ส่งผลให้

พระภิกษุหรือประชาชนในพื้นที่ตระหนักและเห็นความสำคัญ สอดคล้องกับ Trongsoon & Noppiboon (2023) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการดูแลสุขภาพองค์รวมของพระสงฆ์ ในอำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาการดูแลสุขภาพองค์รวมในพระสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ได้ร่วมกิจกรรมและมีพฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพองค์รวมในพระสงฆ์ดีขึ้น โดยมีการดูแลสุขภาพร่างกายในการเลือกบริโภคอาหารที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรคได้ถูกต้อง มีการดูแลอนามัยส่วนบุคคลดีขึ้น และมีการออกกำลังกายเป็นประจำมากขึ้น มีโครงการสนับสนุน เช่น มีการตรวจสุขภาพประจำปี โครงการลด ละ เลิก บุหรี่ โครงการทำบุญไม่มีอบายมุข และในด้านการสงเคราะห์วัดจัดให้มีห้องพยาบาลสำหรับพระสงฆ์อาพาธและมีผู้ดูแล เป็นต้น เช่นเดียวกันกับการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ของ Phramaha Suthep Supandito (2017) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 เลิกสูบบุหรี่ด้วยวิธีการเลิกด้วยตนเองทั้งในรูปแบบ ของการลดปริมาณการสูบลง และการเลิกแบบหักดิบ สาเหตุของการเลิกสูบบุหรี่ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การรับทราบแนวนโยบายและการตระหนักรู้ จากการเข้าร่วม โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของทางวัด การถูกคนในครอบครัวทั้ง พ่อ แม่ หรือญาติขอร้องให้เลิกสูบบุหรี่ เนื่องจากการสูบบุหรี่ไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้สูบเท่านั้นแต่ผู้ที่ได้รับควันบุหรี่มือสอง ซึ่งหมายถึงควันที่ผู้สูบบุหรี่จก มวนบุหรี่เข้าไปในร่างกายแล้วพ่นออกมาภายนอกยังส่งผลกระทบต่อโดยตรง สอดคล้องกับ Laochai (2019) ที่ได้ ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์กับการเลิกสูบบุหรี่ในพระสงฆ์ที่อาพาธด้วยโรคไม่ติดต่อ ผลการวิจัย พบว่า ความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลิกสูบบุหรี่ในพระสงฆ์อาพาธด้วยโรคไม่ติดต่ออย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่าพระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ในระดับสูงจะสามารถเลิกสูบ บุหรี่ได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่น้อย ในการศึกษาพระสงฆ์กลุ่มตัวอย่างนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ เกิดจากการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับผลเสียของการสูบบุหรี่จาก พยาบาล หรือแพทย์ ร่วมกับการช่วยเลิกสูบบุหรี่จากโครงการและกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่

ผลการวิเคราะห์แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

2.1 แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการแปลงนโยบาย

การกำหนดนโยบายต่าง ๆ จะต้องมีการเชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถสร้าง แนวทางในการกำหนดนโยบายที่ใช้ได้จริง เพราะนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการเป็นวัดปลอดบุหรี่ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเรื่องบุหรี่ซึ่งเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับ ปัญหาด้านสุขภาพของพระสงฆ์และประชาชน ทั้งปัญหาจากควันบุหรี่โดยตรงจากผู้สูบเอง และการได้รับควันจากบุหรี่ มือสอง ซึ่งจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข แพทย์หรือพยาบาลที่มีความรู้ความเข้าใจ เฉพาะทาง มาจัดกิจกรรมให้เห็นโทษและปัญหาที่เกิดขึ้น โดยสร้างการตระหนักรู้จากกรณีศึกษา ซึ่งแนวนโยบายที่ กำหนดนี้จะประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น หากใช้การขับเคลื่อนการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือจากทุก ภาคส่วน ทั้งสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ส่วนงานทางการปกครองระดับพื้นที่ คณะกรรมการ บริหารวัด เจ้าคณะจากวัดต่าง ๆ ในพื้นที่สถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้และแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน สอดคล้อง กับ Phramaha Suthep Supandito (2017) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อการปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าควรสนับสนุนความร่วมมือในการแก้ปัญหา ให้องค์การนิสิตทั้งในส่วนกลางส่วนวิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์ กำหนดให้มีกิจกรรม มีชมรมที่ดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์ รมณรงค์และให้คำปรึกษา เพื่อการลดพฤติกรรมการอย่าง ต่อเนื่อง เช่นเดียวกันกับ Phra Thanapakorn Abhinandho Malamai et al. (2021) ที่ได้ศึกษาแนวทางนโยบายวัด ปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ผลการวิจัย พบว่า ควรมีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความ

พร้อมและมีความสะดวกที่จะมาขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและต้องแต่งตั้งอย่างเป็นทางการโดยมีพระสงฆ์เป็นประธานในการขับเคลื่อนและมีคณะกรรมการทุกฝ่ายทั้งพระสงฆ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน

2.2 แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการรับนโยบาย

การรับนโยบายมาดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม จะต้องเป็นนโยบายที่ได้รับการยอมรับของบุคคลต่าง ๆ และนโยบายนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับภารกิจที่เป็นเป้าประสงค์ โดยจะต้องแนวทางให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากนโยบายเป็นทิศทางที่สำคัญที่จะสื่อสารให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำลงสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การกำหนดนโยบายวัดปลอดบุหรี่จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยแท้จริง มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันอย่างเป็นทางการ เพื่อหามติหรือแนวทางการดำเนินงาน ตามนโยบายที่กำหนดขึ้น จากความคิดเห็นและความเข้าใจร่วมกันจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการกำหนดเป้าประสงค์ที่ชัดเจน จะแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายของการดำเนินนโยบายที่เน้นผลสำเร็จของการดำเนินงาน ดังที่ Phra Udomsittthinayok Kamphon Kunangkaro & Phramaha Nikorn Tānuttraro (2019) ที่ได้ค้นพบในงานวิจัยว่า จะต้องสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่นเดียวกันกับ Rattanasat & Phollawan (2023) วิจัยเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการลดและเลิกการบริโภคยาสูบจากการใช้มาตรการแยกกักตัวผู้ป่วย COVID-19 ในชุมชน ผลการวิจัย พบว่าการให้ชุมชนกำหนดกฎกติกาการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนหรือกฎชุมชน โดยขอความร่วมมือห้ามสูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การติดป้ายประกาศไว้ที่ศาลาประชาคมเพื่อให้ทราบถึงพิษภัยของการสูบบุหรี่ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประเพณีปฏิบัติร่วมกัน ช่วยลดอัตราการสูบบุหรี่ของประชาชนในพื้นที่ได้

2.3 แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการกำหนดภารกิจ

การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการเพื่อให้จัดทำแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ที่สำคัญการแปลงนโยบายจะต้องมีอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง โดยจะต้องใช้ควบคู่กันไปสอดคล้องกับการวิจัยของ Phra Thanapakorn Abhinandho Malamai et al. (2021) ที่อธิบายไว้ว่า ควรมีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความพร้อมและมีความสะดวกที่จะมาขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและต้องแต่งตั้งอย่างเป็นทางการโดยมีพระสงฆ์เป็นประธานในการขับเคลื่อนและมีคณะกรรมการทุกฝ่ายทั้งพระสงฆ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจน ถือได้ว่าเป็นงานส่วนรวม เป็นงานเพื่อสังคมและพระพุทธศาสนา มีการประชุมปรึกษาหารือและร่วมกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ในนโยบาย ดังที่ Phra Udomsittthinayok Kamphon Kunangkaro & Phramaha Nikorn Tānuttraro (2019) ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการใช้กลไกคณะกรรมการระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด คณะทำงานระดับจังหวัด เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนประเด็นที่เกี่ยวข้องอย่างบูรณาการและเชื่อมโยงกัน

2.4 แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติ

การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ จะต้องมีการติดตามประเมินการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี เพื่อให้มีบรรลุเป้าหมายและเกิดความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อน สอดคล้องกับ Noonil et al. (2017) ที่ได้ค้นพบว่า การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะสู่การปฏิบัติจังหวัดตรังปลอดบุหรี่ ควรมีการพัฒนาระบบการประเมินผลนโยบายที่เหมาะสม คือ การประเมินบนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือและเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการขับเคลื่อนนโยบาย เพราะจะทำให้มีแนวทางที่ชัดเจนในการทบทวนและเปลี่ยนแปลงนโยบาย เช่นเดียวกันกับ Phra Thanapakorn Abhinandho Malamai et al. (2021) ที่ได้ค้นพบในงานวิจัยว่า การดำเนินงานตามนโยบายวัดปลอดบุหรี่เน้นการทำงานเชิงรุก โดยเริ่มจากระดับวัดจนถึงระดับคณะสงฆ์ในเขตปกครอง ซึ่งเจ้าอาวาสทุกวัดและเจ้าคณะในเขต

ปกครองทุกรูปนั้นต้องมีความชัดเจนพร้อมที่จะสนองนโยบายตามกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การออกกฎระเบียบ การคัดกรอง การให้คำปรึกษา การให้กำลังใจ และติดตามตามผลอย่างใกล้ชิด

2.5 แนวการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ด้านการกำหนดโครงสร้างและกิจกรรมในการขับเคลื่อน

คณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ควรมีการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของนโยบายวัดปลอดบุหรี่เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์แก่คณะสงฆ์ ซึ่งจะต้องนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นมาทำเป็นกิจกรรมโครงการรองรับ พร้อมทั้งช่วยกันรณรงค์การชี้ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่และช่วยกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ โดยช่วยกันแนะนำ ตักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกันในหมู่คณะสงฆ์ในพื้นที่ด้วยกัน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ เสียงตามสายของทางวัด และการประชุมในวาระโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Phramaha Chatchai Suchattajayo Moonsarn & Larping (2021) ศึกษาพฤติกรรมและการรับรู้ของพระสงฆ์เกี่ยวกับเขตปลอดบุหรี่ภายในวัดและศาสนสถานเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหการสูบบุหรี่ภายในเขตปลอดบุหรี่วัด และศาสนสถาน ได้แก่ การบริหารปกครองคณะสงฆ์ควรเข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อน เช่น พระสงฆ์ดูแลกันในเขตตำบลของตนเอง และศาสนสถานในเขตปกครองให้ปลอดบุหรี่ อาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย เช่น เครือข่าย อสม. เครือข่ายรพสต. เครือข่ายพระคิลาณุปัฏฐาก โดยจัดกิจกรรมอบรม ถวายความรู้เรื่องบุหรี่ให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และการสร้างกลไกการทำงานด้านบุหรี่ขึ้นในจังหวัดควรมีการสื่อสารสร้างความตระหนักและการรับรู้พิษภัยบุหรี่ อาทิ การเทศนาสั่งสอนจากพระสงฆ์ในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานศพ งานบวช และเพิ่มสื่อรณรงค์ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นและควรมีการส่งเสริมบทบาทพระสงฆ์ด้านบุหรี่ให้มากขึ้นเช่น สร้างพระนักเทศน์เรื่องบุหรี่ และสนับสนุนองค์ความรู้ให้กับพระคิลาณุปัฏฐาก เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ Noonil et al. (2017) ที่ได้ศึกษากระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพสู่การขับเคลื่อนจังหวัดตรังปลอดบุหรี่ ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการและคณะทำงานจังหวัด และภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา (Agenda Setting) ด้วยการรับฟังสถานการณ์ ปัญหาการควบคุมยาสูบภายในจังหวัดตรัง และกำหนดทางเลือกเชิงนโยบาย (Policy Formulation) เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติการควบคุมการบริโภคยาสูบ ให้ความสำคัญกับการรับรู้กฎหมายของประชาชนเกี่ยวกับการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ (เขตปลอดบุหรี่) และการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งแนวทางดังกล่าวช่วยลดอัตราการสูบบุหรี่ลงได้

องค์ความรู้ใหม่

การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ มีปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการแปลงนโยบาย การกำหนดนโยบายต่าง ๆ จะต้องมีการเชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถสร้างแนวทางในการกำหนดนโยบายที่ใช้ได้จริง เพราะนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการเป็นวัดปลอดบุหรี่ 2) ด้านการรับนโยบาย การรับนโยบายมาดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม จะต้องเป็นนโยบายที่ได้รับการยอมรับของบุคคลต่าง ๆ และนโยบายนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับภารกิจที่เป็นเป้าประสงค์ โดยจะต้องแนวทางให้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ 3) ด้านการกำหนดภารกิจ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการเพื่อให้จัดทำแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ที่สำคัญการแปลงนโยบายจะต้องมีอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง โดยจะต้องใช้ควบคู่กันไป 4) ด้านการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติ การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ จะต้องมีการติดตามประเมินการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี เพื่อให้มีบรรลุเป้าหมายและเกิดความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อน และ 5) ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อน

คณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ควรมีการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของนโยบายวัดปลอดบุหรี่เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์แก่คณะสงฆ์ ซึ่งจะต้องนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นมาทำเป็นกิจกรรมโครงการรองรับพร้อมทั้งช่วยกันรณรงค์การชี้ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่และช่วยกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ โดยช่วยกันแนะนำตักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกันในหมู่คณะสงฆ์ในพื้นที่ด้วยกัน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ เสียงตามสายของทางวัด และการประชุมในวาระโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้กำหนดไว้ สามารถสรุปได้ ดัง Figure 1

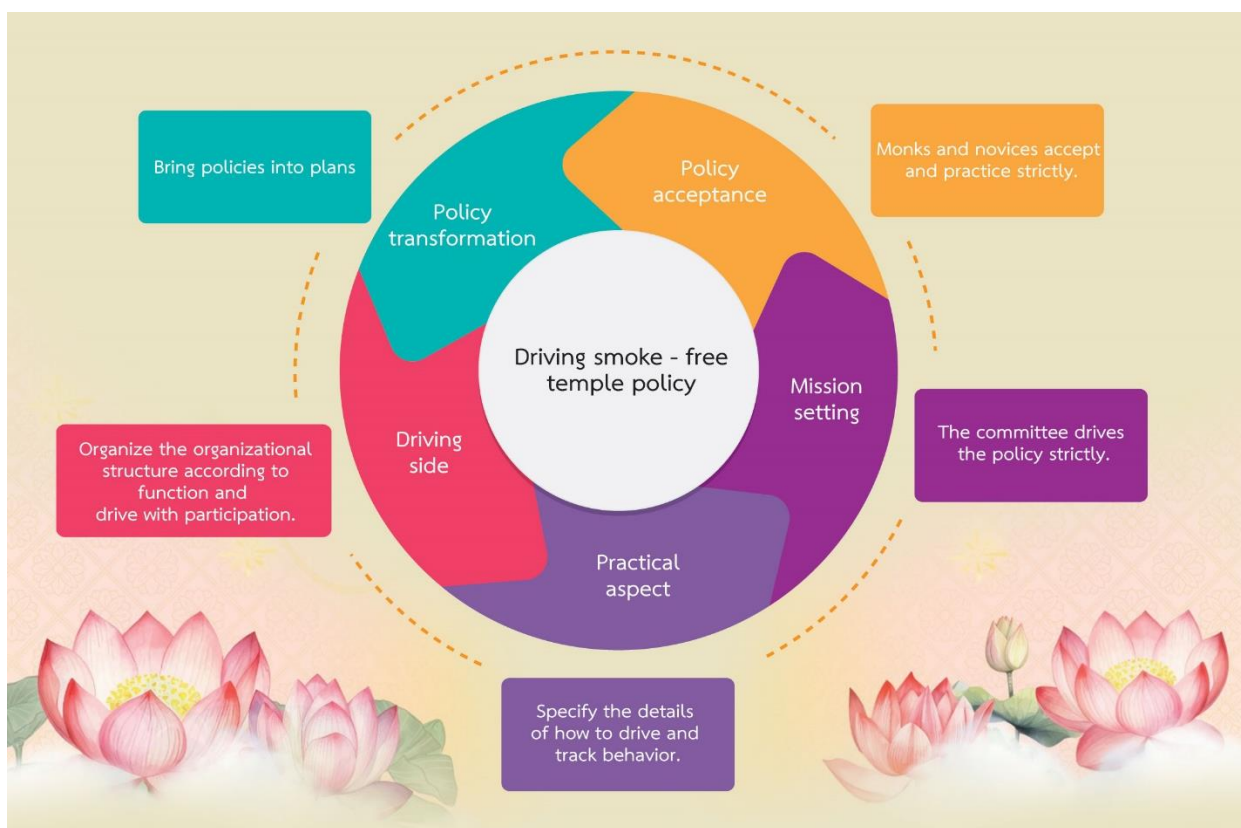

Figure 1 Model of knowledge obtained from research

จากการศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ พบว่า จุดแข็งของการดำเนินนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ คือ คณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดแนวทางและความร่วมมือในการดำเนินนโยบายวัดปลอดบุหรี่ในแต่ละด้าน โดยเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งบุคคล ซึ่งผู้จะมาช่วยขับเคลื่อนนโยบายนั้น ผ่านคัดเลือกจากคณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งมีส่วนร่วม ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานรวมถึงการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนตามแนวทางและนโยบายวัดปลอดบุหรี่ให้เป็นตามที่คณะสงฆ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพุทธบริษัทได้คาดหวังไว้ ดัง Figure 2

Figure 2 Knowledge model synthesized from research

องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ ดัง Figure 2 แสดงให้เห็นกลไกการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ ซึ่งประกอบด้วย 1) การตั้งเป้าหมายร่วมกัน 2) การกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการขับเคลื่อน 3) การสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 4) การแต่งตั้งคณะบุคคลรับผิดชอบการดำเนินงาน 5) การวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน 6) การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และ 7) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า 1) การขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ มีปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อน ทั้ง 5 ด้าน คือ 1.1) ด้านการแปลงนโยบาย การกำหนดนโยบายต่าง ๆ จะต้องมีการเชิญผู้ที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถสร้างแนวทางในการกำหนดนโยบายที่ใช้ได้จริง เพราะนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการเป็นวัดปลอดบุหรี่ 1.2) ด้านการรับนโยบาย การรับนโยบายมาดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรม จะต้องเป็นนโยบายที่ได้รับการยอมรับของบุคคลต่าง ๆ และนโยบายนั้นจะต้องให้ความสำคัญกับภารกิจที่เป็นเป้าประสงค์ โดยจะต้องแนวทางให้ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ 1.3) ด้านการกำหนดภารกิจ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการเพื่อให้จัดทำแผนนโยบายที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ที่สำคัญการแปลงนโยบายจะต้องมีอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง โดยจะต้องใช้ควบคู่กันไป 1.4) ด้านการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติ การกำหนดนโยบายในการปฏิบัติวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ จะต้องมีการติดตามประเมินการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยมีการรายงานผลการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการอย่างน้อย 4 ครั้ง

ต่อไป เพื่อให้มีบรรลุปเป้าหมายและเกิดความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อน และ 1.5) ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรมในการขับเคลื่อน คณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ควรมีการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของนโยบายวัดปลอดบุหรี่ เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์แก่คณะสงฆ์ซึ่งจะต้องนำนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นมาทำเป็นกิจกรรมโครงการรองรับพร้อมทั้งช่วยกันรณรงค์การชี้ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่และช่วยกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ โดยช่วยกันแนะนำ ตักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกันในกลุ่มคณะสงฆ์ในพื้นที่ด้วยกัน และ 2) แนวทางส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ มีดังนี้ 2.1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 2.1.1) การดำเนินงานโครงการนั้น ต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับหลักวิทยาศาสตร์ และวิถีวัฒนธรรมชุมชนมาประยุกต์เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมในวัด และส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์ และสามเณร สามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งผู้นำทางศาสนาและผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง และสามารถประยุกต์เข้ากับกิจกรรมที่วัดดำเนินการอยู่ และ 2.1.2) การสรรหาคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานโครงการนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ เนื่องจากคณะกรรมการจะเป็นผู้ขับเคลื่อนโครงการและเป็นกลไกสำคัญนอกเหนือจากกิจกรรมที่ดำเนินงาน ดังนั้น คณะกรรมการต้องประกอบด้วยตัวแทน “บวร” อย่างแท้จริง คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำวัด และผู้นำโรงเรียน ซึ่งก็คือ ผู้ใหญ่ กำนัน เจ้าอาวาส หรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ โดยผู้นำจากสถาบันทั้ง 3 ต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการวัดปลอดบุหรี่ และ 2.2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 2.2.1) การวางแผนในการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในทุกมิติอย่างมีคุณภาพ คณะกรรมการและสมาชิกทุกรูป/คน ควรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการลด หรือแก้ปัญหา “ปัญหาที่ยากแก่” และสืบสาน รักษา ต่อยอดสิ่งที่ดีในชุมชน “ความดีที่ยากทำ” ผู้นำ/แกนนำ ต้องร่วมกันขับเคลื่อนงานโครงการ โดยต้องการประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนแนวคิด และเดินทางไปในทิศทางเดียวกัน และ 2.2.2) การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะนำมาปรับปรุงการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการต้องติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมที่ทำร่วมกันให้มีความเหมาะสมและจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการต่อไป และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ในการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ครั้งต่อไป ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างวัดและชุมชนที่เป็นต้นแบบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร หรือศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานวัดปลอดบุหรี่ต้นแบบและชุมชนทั่วไป เพื่อให้เห็นความแตกต่าง อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการต่อไป

References

- Champat, C., Kusol, K. & Sonpaveerawong, J. (2019). Factors Related to Smoking among Buddhist Monks in Muang District of Surat Thani Province. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 6(2), 81-90.
- Laochai, W. (2019). Selected Factors Relating to Smoking Cessation Among Buddhist Monks with Non-Communicable Diseases. [Master's thesis, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD). <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/9397>.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Fishbein, M. (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). Flatbush, New York: Wiley & Son.
- Meeaium, P. (2020). Factors Effect with Health Behavior of Monk in Takhli District, Nakhonsawan Province. [Unpublished Master's thesis]. Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.

- National Statistical Office. (2021). Health Behavior of Population Survey 2021. Bangkok, Thailand: Statistical Forecasting Division.
- Noonil, N., Aekwarangkoon, S. & Petsirasan, R. (2017). The Healthy Public Policy Process for Trang Provincial Driven Tobacco Control. *Journal of Health Systems Research*, 11(3), 414-426.
- Oberg, M., Jaakkola, M. S., Woodward, A., Peruga, A., & Pruss-Ustun, A. (2011). Worldwide Burden of Disease from Exposure to Second-Hand Smoke: A Retrospective Analysis of Data from 192 Countries. *The Lancet*, 377(9760), 139-146. [https://doi.org/10.1016/s0140-6736\(10\)61388-8](https://doi.org/10.1016/s0140-6736(10)61388-8).
- Office of Tobacco Products Control Committee. (2023). Annual Report 2023. Nonthaburi, Thailand: Office of Tobacco Products Control Committee.
- Phra Thanapakorn Abhinandho Malamai, Phrasamu Thanapat Dhanabhaddo Tipwong, Noonklum, D. & Chimhad, P. (2021). A Study of Guidelines the Policy to Non-Smoking Temple of Sangha Organization in The Area of Muang Trang District, Trang Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 8(5), 87-102.
- Phra Udomsitthinayok Kamphon Kunangkaro & Phramaha Nikorn Tānuttraro. (2019). Participation of Monk in Health Being Promotion and Social Network for Reduce Alcohol Smoking Cessation According Buddhist Integrated in Nonthaburi Province. *Journal of MCU Social Science Review*, 8(4), 1-16.
- Phramaha Chatchai Suchattajayo Moonsarn & Larping, U. (2021). Behavior and Perception of The Monks about Non-Smoking Areas in Temples and Religious Sites in Chiang Mai Municipality. *Journal of Buddhist Anthropology*, 6(10), 55-66.
- Phramaha Suthep Supandito. (2017). Guidelines for the Tobacco Problem Management in Mahachulalongkornrajavidyalaya University. *Journal of Social Sciences Srinakharinwirot University*, 20(2017), 94-106.
- Preechawong, S. & Laochai, W. (2022). Principles of Financial Management for Buddhist Practices on NCDs Prevention and control in Phra Kilanuphatthak. Bangkok, Thailand: The Center for Buddhist Studies, Chulalongkorn University.
- Rattanarat. N. & Phollawan. S. (2023). Community Participation Guidelines to Reduce and Quit Tobacco Consumption Through the Use of Isolation Measures covid-19 Patients in the Community. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 5(1), 95-109.
- Rungruanghiranya, S. & Kongsakon, R. (2009). Toxicity and Management of Tobacco Dependence. Bangkok, Thailand: Sahoprachaphanit.
- Sukaranabdana, S. (2020). Factors Associated with Smoking Behavior of Security Officers in Mahasarakham University. *Academic Journal of Community Public Health*, 6(1), 136-148.
- Trongsoon, N. & Noppiboon, S. (2023). The Model Development of Holistic Care of the Sangha by the Participation of Community Network in Sikhoraphum District, Surin Province. *Primary Health Care Journal (Northeastern Edition)*, 38(1), 126-140.

World Health Organization. (2019). World Health Statistics 2019: Monitoring Health for The Sdgs, Sustainable Development Goals. Geneva, Switzerland: WHO.

สมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ

MEDITATIVE ART FOR MENTAL WELL-BEING

จักษณณชนม์ เปรมนิรันดร์*, อภิชาติ พลประเสริฐ
Jackthanarchon Premnirundon*, Apichart Pholprasert
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand
*Corresponding author E-mail: 6680017227@student.chula.ac.th

Received 23 July 2024; Revised 14 September 2024; Accepted 26 September 2024

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์: สังคมในปัจจุบันมีปัญหาด้านสุขภาพจิตมากมาย ทั้งเรื่องการเมือง การงาน เศรษฐกิจ ครอบครัว รุมเร้าจนเกิดความทุกข์ใจ หากไม่มีวิธีการระบายความรู้สึกออกมา ย่อมเกิดความเครียดสะสม ที่ทวีความรุนแรงจนมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตได้ ศิลปะจึงเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการลดความเครียด ช่วยพัฒนาสุขภาวะทางใจให้กับผู้ทำกิจกรรม และเสริมสร้างสมาธิจากการจดจ่อกับการทำงานอย่างต่อเนื่อง บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็น กิจกรรมสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ จากการวิเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ จากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นกิจกรรมสมาธิศิลป์ ที่มีรูปแบบส่งเสริมการคิดเชิงบวก และสร้างความสุขให้กับจิตใจ

วิธีดำเนินการวิจัย: การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยจากในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 24 งานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล 2 ประเด็นหลัก คือ 1) สมาธิกับการพัฒนาสุขภาวะทางใจ และ 2) ศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ จากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นกิจกรรมสมาธิศิลป์ เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาและเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย และ 2) แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยระดับเล่ม แบบบันทึกทั่วไปของคุณลักษณะงานวิจัย ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย ด้านวิธีการวิจัย เป็นต้น

ผลการวิจัย: พบว่า กิจกรรมสมาธิศิลป์ มีรูปแบบส่งเสริมการคิดเชิงบวก ได้แก่ 1) ศิลปะรูปธรรม ที่ประกอบด้วยการวาดธรรมชาติ และทิวทัศน์รอบตัว 2) ศิลปะนามธรรม ที่ประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิตและเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมกับนามธรรม ขั้นตอนการทำกิจกรรมมีดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมสมาธิให้เป็นสมาธิก่อนการปฏิบัติงานศิลปะ 2) การตามดู รู้ และสังเกตการเคลื่อนไหวของมือ ใจ และสี และ 3) การจดบันทึกความคิดระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกาย ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ

ความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา: กิจกรรมสมาธิศิลป์เป็นการผสมผสานกิจกรรมศิลปะกับการทำสมาธิแบบสมถภาวนา ให้เกิดความสงบระงับ เพื่อพัฒนาจิตใจให้มีความสุข สอดคล้องกับพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนา โดยเริ่มตั้งแต่การให้ผู้เรียนทำสมาธิเพื่อปูพื้นฐานจิตใจสู่ความสงบหยุดฟุ้งซ่านและพร้อมร่วมกิจกรรมที่ผู้สอนเตรียมไว้ หลังจากนั้นจึงนำสมาธิเข้ามามีส่วนร่วมในการวาดภาพโดยใช้หลักสติปัญญา 4 ในหมวดจิตตานุปัตสนาและกายานุปัตสนา ที่ฝึกให้ผู้เรียนตามดูรู้ทันจิตและกายโดยสังเกตสามส่วน คือ 1) สังเกตใจที่ออกคำสั่งให้ร่างกายเคลื่อนไหวในทิศทางที่ต้องการ 2) สังเกตมือด้วยการตามดูรู้สัมผัสการเคลื่อนไหวของมือในขณะที่งานตั้งแต่ขึ้นโครง จุ่มสี ระบายสี และเก็บรายละเอียดของสี 3) สังเกตสี การลงสี คือ กระบวนการทำงานศิลปะที่มีมือและใจต้องประสานกันอย่างแนบแน่น สีที่ปรากฏในงานจะแสดงให้เห็นถึงสมาธิและความจดจ่อ

ของผู้ทำงาน และ 4) จัดบันทึกความคิดขณะทำงานศิลปะ เพื่อพิจารณาตัวเองว่ารู้สึกอย่างไรในขณะปฏิบัติงาน
ข้อนี้ตรงกับหลักธรรมหมวดของอิทธิบาทสี่ คือ วิมังสา ใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลและตรวจสอบความคิดของตน
เพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

สรุป: กิจกรรมสมาธิศิลป์ เป็นการใช้ศิลปะกับสมาธิที่ส่งเสริมการคิดเชิงบวก และทำให้ใจสงบตามหลักสมถภาวนา
จนเกิดความสุขในจิตใจ

คำสำคัญ: สมาธิศิลป์, สุขภาวะทางใจ, กิจกรรมศิลปะ

Abstract

Background and Objectives: There are many issues in today's society including politics, work, economics and family, which cause mental suffering. Unless one can express their feelings, stress will intensify to the point of having a negative impact on their life. Therefore, art is an activity that cures stress, helps develop the mental well-being of those doing the activity, and strengthens concentration on continuous work. The objective of this research article was to synthesize research on the topic of Meditative art activities to develop mental well-being through the analysis of theories and research studies which were later synthesize into meditative art activities that has format to encourage positive thinking and happy mind.

Methodology: This qualitative research analyzed data from documentary and 24 Thai and international research studies. The data analysis was divided into 2 main issues: 1) Meditative art and developing mental well-being, and 2) Art and the development of concentration and mental well-being. Both issues were synthesized into meditative art activities for mental well-being. The tools used in the research include: 1) The research quality assessment form related to the topic studied and criteria for evaluating research quality, and 2) The research characteristics data recording book which contains research characteristics data recording forms about the publishing and researchers, research content, research methods.

Main Results: The results indicated that these activities created a platform that promoted positive thinking with the use of 1) Realistic art, drawing or painting of natural surroundings, 2) Abstract art through the drawing or painting of geometric shapes and various types of lines, and 3) The art that combined realistic and abstract painting. The processes of art activities consisted of 1) Preparing the mind to concentrate before creating art, 2) Looking, knowing, and observing three parts, which included hands, mind, and colors, and 3) Taking notes to record the thoughts during body movement from start to completion.

Involvement to Buddhhadhamma: Meditative art activities combined art activities with Samatha meditation to achieve inner peace, aiming to develop mental well-being in accordance with Buddhism and the development of wisdom and morality with Buddhism. The process began with learners practicing meditation to calm their minds, stop distractions, and prepare for the activities the instructor had prepared. After that, meditation was integrated into the painting process using the Four Foundations of Mindfulness, particularly Contemplation of the Mind and Contemplation of the Body. This trained learners to observe and be aware of their mind and body through three aspects: 1) Observing the mind that commanded the body to move in the desired direction,

2) Observing the hand by becoming aware of its movements while working, from sketching, dipping the brush in paint, applying color, to detailing the painting, 3) Observing the color. Applying color was an artistic process in which the hands and mind worked in close harmony. The colors that appeared in the artwork reflected the concentration and focus of the artist, and 4) Recorded their thoughts while working on the art, reflecting on how they felt during the process. This step aligned with the principle of *Vīmaṃsā* from the Four Paths to Success (*Iddhipada*), which involved using wisdom to reason, evaluate thoughts, and improve the quality of their future artistic creations

Conclusions: Meditative art was an art activity that generated transcendental meditation, which encouraged positive thinking and calmed the mind into a state of happiness.

Keywords: Meditative Art, Mental Well-Being, Art Activities

บทนำ

ปัญหาด้านสุขภาวะทางใจ เป็นปัญหาที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน การปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน จึงสร้างความเครียดสะสม และมีแนวโน้มที่ในการเข้าสู่ภาวะซึมเศร้ามากที่สุด (Eamprapai, 2021) ในปัจจุบันจึงมีการใช้กิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาลดความเครียด พัฒนาจิตใจ หนึ่งในนั้น คือ การใช้สมาธิเพื่อสร้างสุขภาวะทางใจ งานวิจัยของ Sieja (2019) พบว่า นักศึกษาที่ฝึกสมาธิอย่างต่อเนื่องตลอด 7 วัน มีความเครียดลดลงในช่วงเวลาระหว่างการทดลอง และมีสุขภาพจิตดีขึ้นอย่างชัดเจน จากผลการวิจัย พบว่า สมาธิเป็นเครื่องมือในการพัฒนาจิตใจให้เกิดความตั้งมั่น เอื้อต่อการมีความสุขและชีวิตที่ดีงาม ในส่วนของกิจกรรมที่ทำให้เกิดสมาธิ ก็มีการใช้ศิลปะเป็นเครื่องพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทั้งในและต่างประเทศ ดังเช่นงานวิจัยของ Hsieh (2010) ที่ศึกษาการทำสมาธิก่อนทำงานศิลปะ พบว่า ศิลปะช่วยพัฒนาจิตใจและร่างกายผสมผสานกัน รู้สึกผ่อนคลาย มีแรง มีความสุขและอิสระ อารมณ์เหล่านี้ นำมาสู่การพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้มีความสงบ สุขุม เป็นจุดเริ่มต้นของสุขภาวะทางใจในที่สุด บทความนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสังเคราะห์เป็นกิจกรรม ผ่านการวิเคราะห์เอกสารสามประเด็นหลัก คือ 1) สมาธิกับการพัฒนาสุขภาวะทางใจ 2) ศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ หลังจากนั้นจึงสังเคราะห์เป็นกิจกรรมสมาธิศิลป์ที่มีรูปแบบส่งเสริมการคิดเชิงบวก และสร้างความสุขให้กับจิตใจ ได้แก่ ศิลปะรูปธรรม มีการวาดธรรมชาติ ทิวทัศน์รอบตัว ศิลปะนามธรรม ได้แก่ รูปทรงเรขาคณิต เส้นในแบบต่าง ๆ และศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมกับนามธรรม ประกอบด้วยขั้นตอนการทำการกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมสภาวะใจให้เป็นสมาธิก่อนการปฏิบัติ 2) การตามดูรู้ และสังเกตสามส่วน คือ มือ ใจ และสี และ 3) การจดบันทึกความคิดระหว่างเคลื่อนไหวร่างกาย ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็น กิจกรรมสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยจากในประเทศและต่างประเทศ โดยคัดเลือกจำนวน 24 งานวิจัย จากบทความวิจัยตีพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2566 (ค.ศ. 2002-ค.ศ. 2023) ที่ศึกษาการใช้สมาธิเพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ และการใช้ศิลปะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ ได้แก่

1. ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง คือ งานวิจัยจากในประเทศและต่างประเทศ โดยคัดเลือกจำนวน 24 งานวิจัย จากบทความวิจัยตีพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2566 (ค.ศ. 2002-2023) จำนวน 24 เรื่อง

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาและเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย

2.2 แบบบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยระดับเล่ม แบบบันทึกทั่วไปของคุณลักษณะงานวิจัย ด้านการพิมพ์และผู้วิจัย ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย ด้านวิธีการวิจัย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหาแผนการดำเนินการวิจัย โดยใช้รายการประเมินคัดกรองงานวิจัย (Checklist) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย ได้แก่ ชื่องานวิจัย ชื่อผู้วิจัย ปีที่พิมพ์ วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษา ทั้งนี้งานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกต้องมีครบทุกรายการประเมิน จากนั้นวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในสองประเด็นหลัก คือ 1) สมานกับการพัฒนาสุขภาวะทางใจ และ 2) ศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมศิลปะสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยคัดเลือกจากบทความวิจัยตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2566 (ค.ศ. 2002-ค.ศ. 2023) ที่ศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัย และคุณภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สมาธิเพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ และการใช้ศิลปะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ ได้ผลเป็นประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. สมานกับการพัฒนาสุขภาวะทางใจ

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความของสุขภาวะทางใจ (Mental Well-Being) ไว้ว่า เป็นสุขภาพจิตเชิงบวก ซึ่งเกิดจากอารมณ์ที่ดีและความพึงพอใจในชีวิต (Cates et al., 2015) สอดคล้องกับ Euaarikul (2020) ที่กล่าวว่า สุขภาวะทางใจหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความสุข ถือเป็นส่วนหนึ่งของสุขภาพจิตมนุษย์ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต ช่วยขับเคลื่อนทั้งการทำงาน สุขภาพ และการช่วยเหลือสังคมให้ดียิ่งขึ้น

ด้วยความสำคัญของสุขภาวะทางใจที่กล่าวมา ในปัจจุบันจึงเกิดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาจิตใจมากมาย หนึ่งในนั้น คือ การฝึกสมาธิ เพราะกิจกรรมการฝึกสมาธิ ทำให้จิตได้เรียนรู้ที่จะอยู่กับความสงบ สบาย รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ให้จิตได้ขัดเกลาและรู้จักการเป็นผู้ให้ ตอบแทนสังคม ซึ่งมีงานวิจัยหลายเรื่องที่รับรองว่า สมาธินั้น สามารถพัฒนาสุขภาวะทางใจได้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิเพื่อการพัฒนาสุขภาวะทางใจ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของสมาธิต่อสุขภาวะทางใจด้วยตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดัง Table 1 นี้

Table 1 The research investigated the effects of meditation on mental well-being

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Types of art activities used in the research
1.	Impact of Stress Reduction on Negative School Behavior in Adolescents.	Barnes et al.	2003	To study the effect of reducing stress through a meditation program on violations of school rules.	The researcher had the sample return to meditate at home and meditate at school for 4 months.	Young American students begin to follow school rules and experience better mental health.

Table 1 The research investigated the effects of meditation on mental well-being (Continued)

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Types of art activities used in the research
2.	Mindfulness-Based Meditation and Its Effects on College Students.	Sieja	2019	To study the effects of meditation on students.	The sample group consisted of undergraduate students who participated in meditation activities for a period of 7 days.	Students experienced less stress during the experiment and improved mental health.
3.	Five-Minutes of Mindfulness: Utilizing Guided Meditation to Supplement ADHD Treatment Plans in Adolescents.	O'Neill	2021	To study the use of mindfulness in treating adolescent patients with ADHD.	The patients received 5 minutes of meditation training for 4 weeks, after which the results were compared before and after.	Patients had a 60% reduction in ADHD symptoms, decreased stress, and improved mental health.
4.	Mindfulness Training for Adolescents with ADHD and Their Families: A Time-Series Evaluation.	Shecter	2013	To study the effects of meditation training on adolescents with ADHD and their families.	Sample group practice meditation and integrate this skill into your daily life for 8 weeks.	Inattention symptoms decreased and impulsivity improved markedly.
5.	The Effects of Meditation on College Students in Relation to Academic Performance and Satisfaction of Participation in Higher level Education	Ziolkowska	2020	To examine the effect of meditation training on satisfaction with higher education.	The sample group completed a questionnaire on academic performance and a questionnaire on mood after receiving meditation training.	Regular meditation causes students to have higher academic performance and higher levels of happiness and satisfaction in life.
6.	Meditation as an Intervention to Help College Students Cope with Stress.	Bottos	2019	To determine whether meditation is effective in helping college students cope with stress.	A sample of undergraduate students meditated using an online mobile application that taught them how to breathe and what to focus on throughout meditation process.	The results show that after using the meditation application the sample group clearly had less stress.
7.	Sitting-Meditation Interventions Among Youth: A Review of Treatment Efficacy.	Black et al.	2009	To review research from meditation training on 16 case studies from 1982-2008.	A case study of 16 people with mental and physical disabilities receiving meditation training.	Meditation can improve behavior among youth and also has an effect on diseases related to the mind.

Table 1 The research investigated the effects of meditation on mental well-being
(Continued)

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Types of art activities used in the research
8.	Learning Achievement of Practice of Buddhist Meditation Course.	Wattana	2013	To compare academic achievement in the meditation practice course according to Buddhism before and after joining the project.	The sample group participated in a meditation training project in the subject of meditation according to Buddhism for 1 semester.	The sample group gave their opinion that meditation practice can develop the mind to be mindful, focused, and create peace within the mind.
9.	Effect of Anapanasati Meditation Training and Autogenic Training on Attention Levels of Children with Risk for Attention Deficit.	Janmanee	2014	To study the effects of Anapanasati meditation combined with imagination training on the concentration level of children at risk for ADHD.	The experimental group received Anapanasati meditation combined with imagination training 5 consecutive days per week for 16 weeks.	The child has a bright mood, good behavior and better concentration.

จากตัวอย่างงานวิจัยทั้ง 9 ชิ้น ใน Table 1 จะเห็นได้ว่า มีข้อสรุปที่สอดคล้องกันในเรื่องของการทำสมาธิว่าสามารถลดความเครียด พัฒนาผลการเรียน และพัฒนาสุขภาวะทางใจให้ดีขึ้น สอดคล้องกับบทความวิชาการของ Nauert (2013) ที่พบว่า กิจกรรมสมาธิ ช่วยลดความเครียดให้กับนักเรียนในเขตเมืองได้ นอกจากนี้สุขภาวะทางใจที่ดีขึ้นแล้ว การฝึกสมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรเห็นคุณค่า และให้ความสำคัญตั้งแต่วัยเด็ก (Barnes et al., 2003); (Sieja, 2019); (O'Neill, 2021); (Shecter, 2013); (Ziolkowska, 2020); (Bottos, 2019); (Black et al., 2009); (Wattana, 2013); (Janmanee, 2014)

2. ศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ

กิจกรรมศิลปะ ได้รับการยอมรับว่าเป็นกิจกรรมที่ใช้สมาธิในการทำงาน เพราะผู้ปฏิบัติต้องจดจ่อกับชิ้นงานที่ทำ เพื่อความตั้งใจมั่นในอารมณ์เดียวอย่างต่อเนื่อง (Wetwichanan & Charnvirat, 2019) การถ่ายทอดผลงานแต่ละชิ้น จึงอาศัยสมาธิเป็นองค์ประกอบสำคัญ ศิลปะจึงเป็นกิจกรรมพัฒนาสมาธิไปในตัว

สมาธินั้น ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของสุขภาวะทางใจ เนื่องจากทำให้จิตมีความสงบ เยือกเย็น สดชื่น เบิกบาน และผ่อนคลาย กิจกรรมศิลปะซึ่งมีส่วนประกอบของสมาธิอยู่ จึงได้ถูกนำมาใช้พัฒนาสุขภาวะทางใจของผู้ทำกิจกรรม สร้างสุนทรีย์ และเยียวยาสุขภาพจิตของมนุษย์อย่างแพร่หลาย การแสดงออกทางศิลปะจึงเป็นการระบายความรู้สึกอย่างหนึ่ง ที่ช่วยเสริมสร้างพลังใจ ลดความคับข้องใจ นอกจากนั้นยังช่วยสร้างความมั่นใจด้วยกิจกรรมทางศิลปะ จึงมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดอารมณ์ด้านลบ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความมั่นใจในตัวเองมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะขอแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) กิจกรรมศิลปะกับการพัฒนาสมาธิ และ 2) กิจกรรมศิลปะกับการพัฒนาสุขภาวะทางใจ เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับระหว่างศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะกับการพัฒนาสมาธิสามารถนำเสนอผลของศิลปะต่อสมาธิด้วยตัวอย่างงานวิจัย ดังแสดงไว้ใน Table 2

Table 2 The research related to art activities on the development of concentration

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Results	Types of art activities used in the research
1.	Mindfulness and Observational Drawing	Connie	2022	To study the effects of mindfulness and observational drawing on undergraduate students.	Sample group Practice mindfulness with a 1-semester mindfulness and observational drawing course.	Mindfulness and art creation are clearly connected.	Nature drawing activity emphasizes on observation and recording
2.	The healing Art of Children: An Integration of Art Therapy and Bioenergetics Education with an ADHD Child	Plagen	2004	To use art activities to treat ADHD children so that they have increased interest in activities and awareness.	Teaching various art techniques given to mothers to use with their hyperactive children.	Children concentrate more, increase interest in activities, and have more awareness.	Drawing activities using art therapy in many forms
3.	Expressive Art Thearchy for A boy with ADHD, Learning Disabilities and Divorce Issues	Workman	2002	To use art activities to develop the minds of ADHD boys.	Use art activities to relax children's minds by tracking their development for 1 week.	Children with ADHD are less impulsive and more focused on tasks.	- Drawing and coloring activities - Clay sculpture
4.	Feasibility and Preliminary Outcomes for Move-into-Learning: An Arts-Based Mindfulness Classroom Intervention.	Klatt et al.	2013	To study the use of meditation programs with art activities for reducing stress and improving behavior in elementary school students.	Use a meditation program for 45 minutes per week, which consists of meditation, yoga, and painting activities for 8 weeks.	Symptoms of hyperactivity and restlessness were greatly reduced. Students make continuous progress.	- Drawing and coloring the nature around you along with meditation activities
5.	The Use of Art Activity to Develop Attention on Work of Children with Learning Disabilities and ADHD.	Wetwichanan & Charnvirat	2019	To study the results of using art activity sets to develop concentration and concentration in children with learning disabilities and ADHD.	The sample group uses art activity sets for 6 weeks with 3 experimental phases.	Ability to focus on work after using art activity sets tends to increase.	- Paint scraping activity - Collage activity - Paper machete

Table 2 The research related to art activities on the development of concentration
(Continued)

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Results	Types of art activities used in the research
6.	The Effects of Art Activities in The Mathematic Lessons as to Increase Attentive Behavior for The ADHD Child.	Narkprasong	2019	To study the effects of using art activities in lessons to increase attention to learning in children with ADHD.	Sample group practice using art activities for 2 weeks using a behavioral record of attention to learning.	Children with ADHD have increased attentive behavior towards learning mathematics.	- Activity to draw and color leaves and print them on paper. - Drawing geometry
7.	The Creation Mixed Media Art Space of Happiness: Case Study Art Therapy to Develop Concentration in ADHA's Children.	Chatangam	2017	To study art activities for children with ADHD.	The sample group received training using art according to the art therapy theory specified by the researcher for a period of 1 month.	Learners who receive training are more focused on their work and have better control over their emotions.	- Mandala painting activity - Mixed media art activities
8.	Teaching Model for Thai Ornament Drawing by Using Mindfulness Meditation Practice for Students in Secondary Level.	Premnirandon	2016	To develop a teaching model for Thai ornament drawing by using mindfulness Meditation practice for students in secondary level.	The sample group received training using the Thai Ornament drawing teaching model for a period of 1 month.	The group of learners who participated in the program had better working skills and felt a sense of concentration from practicing Thai pattern drawing.	- Activities for drawing Thai patterns related to nature such as vine pattern, Kranok pattern

จากตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้ศิลปะในการพัฒนาสมาธิ จะเห็นว่ากิจกรรมศิลปะมีอิทธิพลต่อการเกิดสมาธิของผู้ทำกิจกรรมอย่างชัดเจน โดยสังเกตจากผลการศึกษา ที่ผู้เรียนมีพฤติกรรมของการจดจ่อกับงานที่มากขึ้น ควบคุมอารมณ์และการกระทำของตัวเองได้ดีขึ้น มีความใส่ใจการเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับ Nrkamangapon (2019) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะช่วยในการพัฒนาสมาธิ สร้างจินตนาการ และพัฒนาจิตใจให้มีความละเอียดอ่อนในการรับรู้ โดยเฉพาะกับผู้ทำกิจกรรมที่เป็นเด็ก ศิลปะจะส่งผลให้มีสมาธิในการเรียนมากยิ่งขึ้น (Connie, 2022); (Plagen, 2004); (Workman, 2002); (Klatt et al., 2013); (Wetwichanan & Charnvirat, 2019); (Narkprasong, 2019); (Chatangam, 2017); (Premnirandon, 2016)

งานวิจัยทั้ง 8 ชิ้นนี้ เกี่ยวข้องกับการวาดภาพพระบายสีจำนวน 7 ชิ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการวาดธรรมชาติ ต้นไม้ ใบไม้ มีทั้งวาดแบบเหมือนจริง และตัดทอนจนเกิดเป็นรูปแบบเฉพาะ เช่น ลายไทย ซึ่งเป็นลายที่ได้รับอิทธิพลจากธรรมชาติ จึงอาจสรุปได้ว่ากิจกรรมการวาดภาพพระบายสีธรรมชาติ มีคุณค่าต่อมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์มีฐานความสัมพันธ์กับธรรมชาติที่ช่วยพัฒนาจิตใจให้มีความสุข (Srisappakit, 2020)

ในส่วนของการความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับสุขภาวะทางใจนั้น ก็มีงานวิจัยหลายชิ้น ที่ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมศิลปะไปใช้พัฒนาสุขภาวะทางใจ และเห็นผลสัมฤทธิ์ที่ดีอย่างชัดเจน ดัง Table 3

Table 3 The research related to art activities on the development of mental well-being

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Results	Types of art activities used in the research
1.	Buddhist Meditation as Art Practice: Art Practice as Buddhist Meditation.	Hsieh	2010	Study the effects of meditation according to Buddhist principles on art work.	Experiment with yourself: 1. Sitting and working in the studio 2. Sitting and meditating according to the pattern Buddhism before making art	Meditating according to Buddhist principles before starting work allows the body and mind to come together to create art freely.	- Drawing circles - Bodhisattva drawing - Practice writing letters
2.	Meditate to create: Mindfulness and creativity in an arts and design learning context.	Henriksen et al.	2022	To allow students to explore their own creations using meditation as a part.	Students must practice meditation for several months. and send feedback about their experience.	Students feel that meditation support, creativity and helps to control emotions.	- Art activities that have meditation practice as a basis before creating artworks
3.	Painting as A Form of Meditation; An Observation of Influences of Mindfulness Meditation Through the Process of Painting.	Jahan	2021	To determine whether meditation influences art work or not. Focus on artist development.	Experiment with yourself by practicing 2 styles of drawing using concentration to control work and normal drawing.	Meditative drawing helps to build confidence in your mind, heals you internally, and creates order in your work.	- Draw nature and nearby objects using 2 drawing methods: Meditative drawing and drawing normally
4.	A University Course In Mindful Viewing: Understanding Art and Self Through Contemplative Experience.	Gradle	2011	To explore the university's art education curriculum designed to develop mindfulness and concentration.	Undergraduate students are trained with an arts curriculum designed to develop mindfulness through recording creating art and mental consideration before viewing the event.	Art curriculum that develops consciousness and develops students' perspectives create a deeper perspective for viewing works of art, and making students feel good about themselves.	- Study various artists and cultural differences. After that, take notes and create art

Table 3 The research related to art activities on the development of mental well-being
(Continued)

Article	Name of research	Researcher	Year	Objective	Method of study	Results	Types of art activities used in the research
5.	Art-based Using to Develop Well-being of Older Adults: The Systematic Review.	Saramart et al.	2019	To review and summarize knowledge concerning the use of art as a basis for improving the health of the elderly.	Study related research articles according to criteria from various databases, then synthesize the literature	The results of the research article review found that art helps promote the mental and social well-being of the elderly and increases their positive attitude.	1. Imitative drawing art activity 2. Art activities through lines, colors and shading 3. Handicrafts
6.	Media Art Design for Stress Therapy Releasing Mental Health in Working Adults.	Sukmoonsiri	2021	Design media to treat stress in working people and enhance mental health from stress therapy art.	A sample group of 50 people of working age, aged 20 years and over, using interviews, questionnaires, and satisfaction measures.	3 art therapy media: 1. General coloring 2. Natural coloring 3. Creative applied art activities help those doing the activities to concentrate and develop mental health.	- Coloring activity 1. Nature and flower images, Mandala pattern 2. Nature stories It has views, wildlife
7.	Creating Art Activities for Stress Management Therapy in Juvenile Observation and Protection Centre of Suphanburi Province.	Popis	2019	To study stress levels and achievement after participating in art creation activities.	Thirty students aged 13-18 years participated in a total of 10 creative activities using interviews and behavioral observation forms.	Art activities can reduce online study stress by up to 80 percent.	1. Draw geometry 2. Draw pictures of animals 3. Draw flowers stems and leaves

จากงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ว่า ศิลปะมีอิทธิพลโดยตรงกับอารมณ์ภายใน ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมมีสุขภาวะทางใจที่ดี สามารถใช้ได้กับทุกเพศทุกวัย ศิลปะจึงเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง ที่ใช้ในการสร้างเสริมกายใจ และพัฒนาอารมณ์ ความคิด ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นรากฐานของการดำรงชีวิตที่มีความสุข จึงอาจสรุปได้ว่ากิจกรรมศิลปะ นอกจากเป็นการพัฒนาสมาธิให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมกิจกรรมแล้ว ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างสุขภาวะทางใจ ทั้งเรื่องอารมณ์สุนทรีย์ะ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน และช่วยลด

ความเครียด วิตกกังวล เกิดลดลงได้อีกด้วย (Hsieh, 2010); (Henriksen et al., 2022); (Jahan, 2021); (Gradle, 2011); (Saramart et al., 2019); (Sukmoonsiri, 2021); (Popis, 2019)

งานวิจัยทั้ง 7 ชิ้นนี้ เป็นกิจกรรมวาดภาพระบายสีทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นการวาดธรรมชาติ ดอกไม้ ต้นไม้ รวมถึงสัตว์ จำนวน 3 งานวิจัย นอกจากนั้น มีการวาดรูปเรขาคณิต การวาดภาพโดยใช้สัญลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา การวาดภาพเหมือน การวาดสิ่งของใกล้ตัว รวมถึงการฝึกเขียนอักษรวิจิตรด้วย จากการสำรวจงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดของกิจกรรมศิลปะ เพื่อให้เห็นถึงวิธีการที่นำไปใช้ ดัง Table 4

Table 4 Details of art activities in research both in Thailand and abroad that are used to develop concentration and mental well-being. (Refer to statistics from the number of research studies in Tables 2 and 3)

Point number	Research	Research abroad	Research in Thailand	15 research	Number of frequencies (%)
1	Research with drawing and painting activities	6	6	12 research	80.00%
2	Research using aesthetic activities	1	-	1 research	6.66%
3	Research using design activities	1	-	1 research	6.66%
4	Research that uses multimedia as a teaching activity	-	1	1 research	6.66%

จากรายละเอียดใน Table 4 จะเห็นว่า ผู้วิจัยนิยมใช้กิจกรรมวาดภาพพระบายสี ในการพัฒนาสมาธิและ
 สุขภาวะทางใจมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 80% ของงานวิจัยทั้งหมด จึงสามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมศิลปะกับ
 การพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ ควรอยู่ในลักษณะของการวาดภาพพระบายสี ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมศิลปะ
 ที่จัดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 92 กิจกรรม ในระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2565-2566) ที่ผู้วิจัยได้หาข้อมูล
 การจัดกิจกรรมจาก Facebook และ Website ต่าง ๆ พบว่า ผู้จัดกิจกรรมศิลปะส่วนมากนิยมจัดกิจกรรมวาดภาพ
 และลงสีมากที่สุด โดยสามารถแจกแจงรายละเอียด ดัง Table 5

Table 5 Art activities that are regularly organized in Bangkok from January to September 2023 (Personal search from Facebook and various websites)

Point number	Activity	Type of activity	Activity details	Quantity Event organizer	Period	Number of frequencies (%)
1	Acrylic Painting	Painting	Painting on canvas, Pouring Art, pouring paint on a teddy bear, painting a postcard, painting on a ceramic plate	41	2-4 hours/time	44%
2	Watercolor	Painting	Paint with watercolors, painting flowers and leaves on paper.	29	2-4 hours/time	31%
3	Mandala Art	Painting	Meditative painting activity	3	2-4 hours/time	3.2%
4	Colored Pencil	Painting	Activities using colored pencils to create art	1	2-4 hours/time	1.08%
5	Thai Art	Painting	Drawing "Animals in the Himmapan Forest"	1	2-4 hours/time	1.08%

Table 5 Art activities that are regularly organized in Bangkok from January to September 2023 (Personal search from Facebook and various websites) (Continued)

Point number	Activity	Type of activity	Activity details	Quantity Event organizer	Period	Number of frequencies (%)
6	Character Design	Design	Cartoon character design activity	1	2-4 hours/time	1.08%
7	Calligraphy	Calligraphy	Write letters by hand (Calligraphy) and draw a beautiful leaf	2	2-4 hours/time	2.17%
8	Clay	Sculpture	Create clay models according to your imagination, using the hand forming method. A clay modeling activity that heals the mind	2	3-6 hours/time	2.17%
9	Ceramic	Sculpture & Painting	Ceramic sculpting and painting activities	5	3-6 hours/time	5.4%
10	Pop-up	Sculpture	Making pop-up Himmaphan animals from paper	2	2-4 hours/time	1.08%
11	Monoprint	Printmaking	Monoprint activity: Prints made from fabric	1	3-4 hours/time	1.08%
12	Organic print	Printmaking	Organic print workshop: Natural color prints	1	3-6 hours/time	1.08%
13	Woodcut	Printmaking	Woodblock print activity	1	3-6 hours/time	1.08%
14	Drawing	Drawing	MINDFUL DRAWING WORKSHOP, realistic line drawing activities	2	2-4 hours/time	2.17%

จาก Table 5 จะเห็นว่า กิจกรรมศิลปะที่ใช้สีอะคริลิกและสีน้ำ มีจำนวนถึง 70 กิจกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็น 75% ของกิจกรรมทั้งหมด รองลงมา คือ กิจกรรมการปั้นซึ่งมีอยู่ 7 กิจกรรม คิดเป็น 7.6% และอื่น ๆ เช่น กิจกรรมภาพพิมพ์ กิจกรรมลายไทย เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการวาดและการลงสีได้รับความนิยมมากที่สุดในรูปแบบกิจกรรมทั้งหมด

จากการรวบรวมข้อมูลกิจกรรมศิลปะจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จึงสรุปว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจ มีรูปแบบของการวาดภาพพระบายสีเป็นส่วนมาก ซึ่งมี 1) ศิลปะรูปธรรม ได้แก่ การวาดธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ ใบหญ้า และอื่น ๆ เช่น การวาดภาพพระโพธิสัตว์ การวาดภาพสัตว์ การวาดภาพเหมือน การวาดสิ่งของใกล้ตัว รวมถึงการเขียนอักษรวิจิตร 2) ศิลปะนามธรรม ได้แก่ การวาดรูปทรงเรขาคณิต การเขียนเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมและนามธรรม เช่น การลงสีแมนดาลา ซึ่งรูปแบบศิลปะทั้งหมด อยู่ในลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงบวก เน้นการสร้างสุนทรียะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจของผู้เรียน

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวาด การระบายสี ในลักษณะส่งเสริมการคิดเชิงบวก เน้นสร้างสุนทรียะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจของผู้เรียน ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ ศิลปะรูปธรรม นามธรรม และศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมและนามธรรม 1) ศิลปะรูปธรรม คือ การวาดธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ รูปสัตว์สิ่งของ หรือบรรยากาศใกล้ตัวที่ผู้เรียนรู้สึกพึงพอใจสุขใจที่จะวาด 2) ศิลปะนามธรรม คือ การวาดรูปทรงเรขาคณิต การเขียนเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมและนามธรรม

2. กิจกรรมที่ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมสมาธิให้เป็นสมาธิก่อนการปฏิบัติ 2) การตามดูรู้ และสังเกตสามส่วน คือ มือ ใจ และสี และ 3) การจดบันทึกความคิดระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกาย ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ

3. ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อกิจกรรม คือ 2-3 ชั่วโมง ตามข้อมูลการจัดกิจกรรมศิลปะในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้จัดกิจกรรมจะใช้เวลาประมาณ 2-4 ชั่วโมง ในการสอน ซึ่งไม่นานจนเกินไป เพื่อไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าเบื่อหน่ายการทำงานจนขาดสมาธิในที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก ย่อมมีความอดทนน้อยกว่าผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เรื่องระยะเวลา สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม โดยอีกหนึ่งประการที่ควรคำนึงถึง เพราะมีผลต่อระยะเวลาสอน คือ จำนวนเด็กหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม (Tangpitakpaiboon, 2019)

4. ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะที่ใช้พัฒนาสุขภาวะทางจิตตามตารางที่ 2 และ 3 นั้น มีเนื้อหาด้านการปฏิบัติที่ไม่ยากเกินไป เช่น การวาดระบายสีธรรมชาติ วาดสิ่งใกล้ตัว หรือการเขียนเส้นในแบบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐานศิลปะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยเฉพาะศิลปะเด็ก ที่ควรจัดเนื้อหากิจกรรมในระดับความยาก อย่างเหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับ Pruek-udom (2017) ที่กล่าวว่า รูปแบบของกิจกรรมศิลปะควรเหมาะสมตามช่วงวัย ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เหมาะสมกับวัยของตน

จากการวิเคราะห์งานวิจัยสองประเด็นหลัก คือ 1) สมาธิกับการพัฒนาสุขภาวะทางจิต และ 2) ศิลปะกับการพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางจิต เป็นไปในทางเดียวกันว่า การใช้สมาธิประกอบการทำงานศิลปะ ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ผ่อนคลายความเครียด และสร้างสุขภาวะทางจิตได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Premnirandon (2016) ที่นำรูปแบบการสอนวาดลายไทย โดยใช้กิจกรรมการฝึกสมาธิ ด้วยหลักกายานุปัสสนา มาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้เรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการสอนการวาดภาพลายไทย โดยใช้กิจกรรมการฝึกสมาธิ นอกจากมีทักษะการทำงานที่ดีขึ้นแล้ว ผู้เรียนยังรู้สึกถึงความสงบ เป็นสมาธิจากการฝึกวาดลายไทย ซึ่งอารมณ์เหล่านี้นำมาสู่การพัฒนาจิตใจให้เป็นผู้มีจิตสงบ สุขุม อันเป็นจุดเริ่มต้นของสุขภาวะทางจิตในที่สุด นอกจากนี้ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะวาดและระบายสีอย่างเป็นขั้นตอน ยังสร้างความผ่อนคลายทางอารมณ์ได้มาก สามารถใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เนื่องจากการวาดภาพระบายสีเป็นการเล่นชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นอวัจนภาษาในการแสดงออกแทนคำพูดได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

จากการสำรวจงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางจิต ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางจิตได้ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวาด การระบายสี

กิจกรรมสมาธิศิลป์ มีรูปแบบการวาดภาพระบายสี เพราะเป็นวิธีการสร้างสมาธิและผ่อนคลายความเครียดได้ดี ซึ่งใช้ได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ โดยเฉพาะวัยเด็ก ที่มองการระบายสีเป็นการเล่นชนิดหนึ่ง และยังเป็นอวัจนภาษาที่ใช้แสดงออกแทนคำพูด จึงเป็นกิจกรรมที่ผ่อนคลายทางอารมณ์ได้มาก เพราะมนุษย์ได้รับอิทธิพลจากการมองเห็น และถ่ายทอดความรู้สึกข้างในออกมาเป็นสีเส้นต่าง ๆ เชื่อมโยงกับจิตตน เช่น สีน้ำเงินให้ความรู้สึกเยือกเย็นเศร้า สีเหลืองมีพลังและโดดเด่น สีแดงตื่นตัวไม่อยู่นิ่ง เป็นต้น ดังนั้น ผู้จัดกิจกรรมศิลปะจึงควรให้ความสำคัญกับสีในการสอน เพราะเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดอารมณ์ และสุขภาวะของผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพระบายสี ก็สามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น ลงสีอะคริลิก สีน้ำ สีโปสเตอร์ ทั้งหมด คือ งานจิตรกรรมที่ใช้สีเป็นตัวนำทั้งเส้น โดยอธิบายลักษณะการใช้สีให้เกิดสมาธิได้ ดังนี้

1.1 การเลือกใช้สี เป็นทักษะเบื้องต้นของการทำงานศิลปะ โดยใช้สมาธิผสานทักษะการคัดสรร เป็นการวางแผนว่าชิ้นงานจะออกมาในโทนสีใด และให้อารมณ์แบบใด

1.2 การจุ่มสี ขั้นตอนนี้ผู้ทำกิจกรรมต้องสังเกตว่าสีที่จุ่มลงไปนั้นมีความเข้มข้นหรืออ่อนมากน้อยเพียงใด เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ผู้วาดเกิดสมาธิและมีสติอยู่กับการทำงานตลอดเวลา

1.3 การสังเกตความเคลื่อนไหวของสี ระหว่างการลงสี ผู้ทำกิจกรรมจะใช้จิตตามดู รู้การเคลื่อนไหวของสี ตั้งแต่การแตะสีลงกระดาษ ทิศทางการไหลของสี โดยใช้สมาธิควบคุมการเคลื่อนไหวของมือ

1.4 การเก็บรายละเอียดในการลงสี เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ทำให้งานมีความสมบูรณ์จากการเก็บรายละเอียดของเส้น สี น้ำหนัก แสง และเงา

ในส่วนของชิ้นงานที่ใช้ในกิจกรรม มี 3 รูปแบบ คือ 1) ศิลปะรูปธรรม คือ การวาดธรรมชาติ ต้นไม้ ดอกไม้ ภาพสัตว์ ภาพเหมือน หรือบรรยายภาคใกล้ตัวที่ผู้เรียนพึงพอใจ 2) ศิลปะนามธรรม ได้แก่ การวาดรูปทรงเรขาคณิต การเขียนเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งรูปแบบศิลปะทั้งหมด เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงบวก เน้นการสร้างสุนทรียะเพื่อพัฒนาสมาธิและสุขภาวะทางใจของผู้เรียน

2. กระบวนการเรียนการสอน

กิจกรรมสมาธิศิลปะมีกระบวนการเรียน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ (Introduction) ขั้นสอน (Body) ขั้นปฏิบัติ (Practical) ขั้นสรุป (Conclusion) โดยสรุปเป็นรูปแบบกิจกรรมได้ ดังนี้

2.1 ขั้นนำ (Introduction) ก่อนเข้าเนื้อหา ให้ผู้เรียนดูภาพกิจกรรมตัวอย่างของการทำงาน ทั้งสื่อชิ้นงาน สื่อวิดีโอ สื่อภาพประกอบ เพื่อดึงใจของผู้เรียนเข้าสู่กิจกรรมศิลปะและมีความตื่นตัวกับการทำงาน ในขั้นนี้ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเห็นรูปแบบงานที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้อยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.2 ขั้นสอน (Body) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาของงานที่ทำ ควรใช้เวลาไม่มากเกินไป เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาปฏิบัติมากเพียงพอ โดยเนื้อหาหลักของขั้นสอนมี ดังนี้

2.2.1 อธิบายอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานศิลปะ มีดินสอ ยางลบ สี พู่กัน ผ้าเช็ดสี จานรองสี แก้วล้างสี

2.2.2 สาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทั้งส่วนการวาดเส้น ได้แก่ การฝึกเขียนเส้นตรง เส้นโค้ง เส้นเฉียง และสาธิตขั้นตอนการลงสี เริ่มตั้งแต่ การผสมสี ทดสอบสี และการลงสีอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการทำงานอย่างละเอียด หลังจากนั้นจึงให้ผู้เรียน ทำกิจกรรมวาดภาพและลงสี

2.2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน ควรเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเห็นภาพของกิจกรรมอย่างชัดเจน เช่น ตัวอย่างชิ้นงานศิลปะ สื่อพาวเวอร์พอยท์ สื่อวิดีโอ และสื่อวัตถุต่าง ๆ ที่สามารถเห็นและสัมผัสได้

2.3 ขั้นปฏิบัติ (Practical) เปื้องต้นควรให้ผู้เรียนทำสมาธิ เพื่อปูพื้นฐานจิตใจสู่ความสงบและความพร้อมในการทำกิจกรรมศิลปะ เมื่อจิตสงบแล้วก็นำสมาธิเข้ามาสู่การวาดภาพ โดยสังเกตสามส่วน ดังนี้

2.3.1 สังเกตมือ ตั้งแต่การขึ้นโครงด้วยเส้น การจุ่มสี ระบายสี และการเก็บรายละเอียดของสีในขั้นตอนสุดท้าย ทั้งหมดมีการเคลื่อนไหวสอดคล้องประสานกันอย่างเป็นระบบโดยใช้มือเป็นสื่อกลางในการทำงาน

2.3.2 สังเกตใจ ใจ คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดในการทำงาน เพราะเป็นประธานที่ออกคำสั่งให้ร่างกายเคลื่อนไหวในทิศทางที่ต้องการ ผู้เรียนต้องสังเกตใจของตัวเองระหว่างการทำงานว่าคิดอะไร รู้สึกอย่างไร เพื่อสร้างสติอันนำไปสู่สมาธิขณะทำงาน

2.3.3 สังเกตสี เพราะสีที่ปรากฏในงานจะชี้ว่าผู้ทำงานจดจ่อมากน้อยเพียงใด ผ่านความละเอียดในการใช้สี การให้น้ำหนักของภาพ รวมไปถึงการเก็บรายละเอียด ทุกขั้นตอนที่มีสมาธิประกอบอยู่ ย่อมทำให้การลงสีเสร็จสมบูรณ์มีคุณภาพ

2.3.4 การจดบันทึกความคิดขณะเคลื่อนไหวขณะทำงานศิลปะ ทำให้เห็นการเดินทางของใจผ่านการทำงานในแต่ละขั้นตอน ว่ามีความรู้สึกละเลยหรือไม่ เกิดข้อค้นพบใหม่ ๆ ระหว่างทำการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจในตัวเอง ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของงานที่ดียิ่งขึ้น

2.4 ขั้นสรุป (Conclusion) เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้สอนจะสรุปสาระสำคัญของบทเรียน โดยผู้สอนอาจให้ผู้เรียนนำข้อค้นพบที่ได้ขณะทำงานศิลปะ มาเล่าในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสบการณ์การแลกเปลี่ยนความคิด และผลจากการทำงาน ซึ่งแต่ละคนจะมีข้อค้นพบไม่เหมือนกัน ซึ่งทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความเข้าใจของผู้เรียนได้ โดยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ผู้สอนควรทบทวนเนื้อหาของกิจกรรมให้ผู้เรียนอีกครั้ง เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

จากกระบวนการเรียนการสอนกิจกรรมสมาธิศิลป์ที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่าสามารถพัฒนาพฤติกรรมทางการศึกษาได้ 2 ด้านที่ชัดเจน คือ 1) พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับจิตใจ ที่แสดงให้เห็นจากความสงบเยือกเย็น เป็นสมาธิในชั้นเรียน ซึ่งนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ และท้ายที่สุดคือคุณธรรมในจิตใจ พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที แต่การสอดแทรกเรื่องของสมาธิและศิลปะ จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ และ 2) พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) คือ พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน เมื่อผู้เรียนมีสมาธิจดจ่อกับงานศิลปะ ย่อมทำให้งานที่ออกมามีคุณภาพ

3. กิจกรรมที่มีระยะเวลาเหมาะสม

การจัดกิจกรรมศิลปะควรคำนึงถึงระยะเวลาในการเรียนและการปฏิบัติงานที่เหมาะสม โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดสุขภาวะในจิตใจ เช่นกิจกรรมสมาธิศิลป์ ควรใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง นับตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่จนถึงขั้นสรุปผลการสอน จะเป็นเวลาที่พอดีและไม่ทำให้ผู้เรียนเหนื่อยเกินไป ผู้สอนควรให้เวลาในส่วนขั้นปฏิบัติ (Practical) และขั้นสรุปการสอน (Conclusion) เพื่อให้ผู้เรียนใช้สมาธิกับการทำงาน และควรรับฟังความรู้สึกผู้เรียนในขั้นสรุป เพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมและการเข้าใจความรู้สึกผู้เรียน

4. รูปแบบกิจกรรมสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ

รูปแบบกิจกรรมสมาธิศิลป์เพื่อพัฒนาสุขภาวะทางใจ สามารถสรุปออกมาเป็นโมเดลกิจกรรมสมาธิศิลป์ดังแผนภาพใน Figure 1

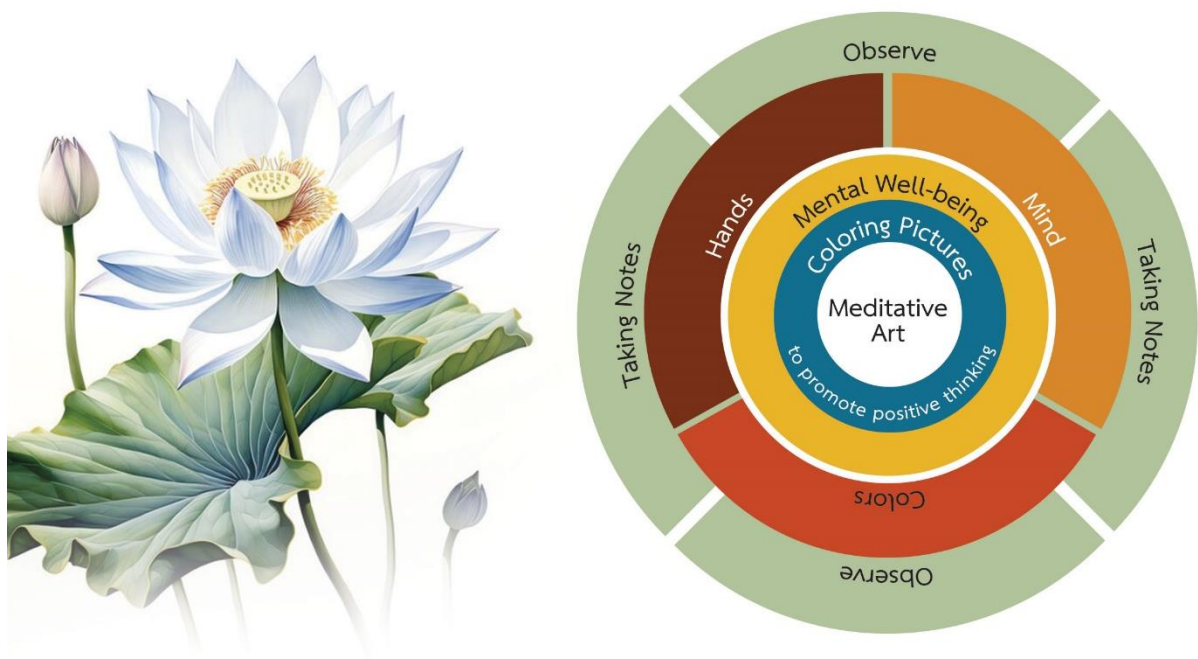

Figure 1 Structure of meditative art activities

โมเดลกิจกรรมสมาธิศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกิจกรรมศิลปะ ที่เรียกว่าสมาธิศิลป์ ซึ่งเป็นกิจกรรมศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดสุขภาวะทางใจ ผ่านการทำงานศิลปะอย่างมีสมาธิ ประกอบไปด้วยกิจกรรมการวาดภาพพระบายสีที่ส่งเสริมการคิดเชิงบวก ด้วยการใช้ 1) ศิลปะรูปธรรม ที่ประกอบด้วยการวาดธรรมชาติ และทิวทัศน์รอบตัว 2) ศิลปะนามธรรม ที่ประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิตและเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมกับนามธรรม ขั้นตอนการทำกิจกรรมมีดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมสภาวะใจให้เป็นสมาธิก่อนการปฏิบัติงานศิลปะ 2) การตามดู รู้ และสังเกตการเคลื่อนไหวของมือ ใจ และสี และ 3) การจดบันทึกความคิดระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกาย ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากรูปแบบกิจกรรมสมาธิศิลป์ที่สร้างขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมการคิดเชิงบวก และสุขภาวะทางใจ โดยมีรูปแบบของกิจกรรมศิลปะ ได้แก่ 1) ศิลปะรูปธรรม ที่ประกอบด้วยการวาดธรรมชาติ และทิวทัศน์รอบตัว 2) ศิลปะนามธรรม ที่ประกอบด้วยรูปทรงเรขาคณิตและเส้นในแบบต่าง ๆ และ 3) ศิลปะที่ผสมผสานรูปธรรมกับนามธรรม ขั้นตอนการทำกิจกรรมมีดังต่อไปนี้ 1) การเตรียมสภาวะใจให้เป็นสมาธิก่อนการปฏิบัติงานศิลปะ 2) การตามดู รู้ และสังเกตการเคลื่อนไหวของมือ ใจ และสี และ 3) การจดบันทึกความคิดระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกาย ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ ในส่วนข้อเสนอนี้ในการนำรูปแบบกิจกรรมจากงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ 1) ควรนำกิจกรรมนี้ไปทดลองใช้จริง เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของกิจกรรม และทำให้ผู้วิจัยได้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์จริง 2) รูปแบบกิจกรรมควรคำนึงถึงอายุของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในวัยเด็กอาจมีสมาธิและความอดทนต่อการทำงานได้น้อยกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้น ในส่วนของเวลา สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงวัย 3) สภาพแวดล้อมมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากอารมณ์สมาธิในการทำงานศิลปะ มักมาจากบรรยากาศที่สงบ ไม่วุ่นวาย นอกจากนี้ ขนาดของห้อง แสงภายในห้อง อุณหภูมิภายในห้อง ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทานของผู้เรียนทั้งสิ้น ผู้จัดกิจกรรมจึงต้องจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนอย่างเหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนมีสุขภาวะในการทำงานที่ดี และ 4) ผู้จัดกิจกรรมควรมีทักษะในการพูดการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการทำงานศิลปะ ช่วยเสริมแรงด้านบวก และเข้าสภาวะนิสสัยของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเป็นอย่างดี

References

- Barnes, V. A., Bauza, L. B. & Treiber, F. A. (2003). Impact of Stress Reduction on Negative School Behavior in Adolescents. *Health Qual Life Outcomes*, 1(2003), 1-10. <https://doi.org/10.1186%2F1477-7525-1-10>.
- Black, D. S., Milam, J. & Sussman, S. (2009). Sitting-Meditation Interventions among Youth: A Review of Treatment Efficacy. *Pediatrics*, 124(3), e532-e541.
- Bottos, M. (2019). Meditation as an Intervention to Help College Students Cope with Stress. [Unpublished doctoral dissertation]. Valparaiso University. Indiana, United States.
- Cates, A. D., Stranges, S., Blake, A. & Weich, S. (2015). Mental Well-Being: An Important Outcome for Mental Health Services? *The British Journal of Psychiatry*, 207(3), 195-197.
- Chatangam, R. (2017). The Creation Mixed Media Art Space of Happiness: Case Study Art Therapy to Develop Concentration in ADHA's Children. [Unpublished master's dissertation]. Silpakorn University. Bangkok, Thailand.

- Connie, C. S. (2022). *Mindfulness and Observational Drawing*. Utah, United States: Brigham Young University.
- Eamprapai, S. (2021). *The Effect of Counseling Program on Mental Health Problems of Students in Thailand: A Meta-Analysis*. [Unpublished master's dissertation]. Srinakharinwirot University. Bangkok, Thailand.
- Euaarikul, M. (2020). *Physical Components of One-bedroom Condominium Units Affecting Mental Well-Being of Dwellers: Case Study of Condominium Projects of L.P.N. Development PCL*. [Unpublished master's dissertation]. Chulalongkorn University. Bangkok, Thailand.
- Gradle, S. A. (2011). A University Course in Mindful Viewing: Understanding Art and Self through Contemplative Experience. *International Journal of Education Through Art*, 7(2), 137-151.
- Henriksen, D., Heywood, W. & Gruber, N. (2022). Meditate to Create: Mindfulness and Creativity in an Arts and Design Learning Context. *Creativity Studies*, 15(1), 147-168. <http://dx.doi.org/10.3846/cs.2022.13206>.
- Hsieh, S. L. (2010). *Buddhist Meditation as Art Practice: Art Practice as Buddhist Meditation*. [Unpublished doctoral dissertation]. Northumbria University. Newcastle upon Tyne, United Kingdom.
- Jahan, N. (2021). *Painting as a Form of Meditation; An Observation of Influences of Mindfulness Meditation Through the Process of Painting*. [Unpublished master's thesis]. Estonian Academy of Arts. Tallinn, Estonia.
- Janmanee, A. (2014). Effect of Anapanasati Meditation Training and Autogenic Training on Attention Levels of Children with Risk for Attention Deficit. *Journal of The Police Nurses and Health Science*, 6(1), 56-70.
- Klatt, M., Harpster, K., Browbe, E., White, S. & Casesmith, J. (2013). Feasibility and Preliminary Outcomes for Move-into-Learning: An Arts-Based Mindfulness Classroom Intervention. *The Journal of Positive Psychology*, 8(3), 233-241.
- Narkpramong, P. (2019). *The Effects of Art Activities in the Mathematic Lessons as to Increase Attentive Behavior for the ADHD Child*. [Unpublished master's dissertation]. Silpakorn University. Bangkok, Thailand.
- Nauert, R. (2013). *Transcendental Meditation Linked to Higher Graduation Rates*. Massachusetts, United States: Psych Central.
- Nrakmangapon, M. (2019). The Effects of Using Artistic Activities to Enhance Attention in the Learning of ADHD Children. *Journal of Arts Management*, 3(3), 163-172.
- O'Neill, L. L. (2021). *Five-Minutes of Mindfulness: Utilizing Guided Meditation to Supplement ADHD Treatment Plans in Adolescents*. [Unpublished doctoral dissertation]. The University of North Carolina. North Carolina, United States.
- Plagen, C. M. (2004). *The Healing Art of Children: An Integration of Art Therapy and Bioenergetics Education with an ADHD Child*. [Unpublished master's dissertation]. Ursuline College. Ohio, United States.

- Popis, P. (2019). Creating Art Activities for Stress Management Therapy in Juvenile Observation and Protection Centre of Suphanburi Province. *Patanasilpa Journal*, 3(2), 45-58.
- Premnirandon, A. (2016). Teaching Model for Thai Ornament Drawing by Using Mindfulness Meditation Practice for Students in Secondary Level. [Unpublished master's dissertation]. Chulalongkorn University. Bangkok, Thailand.
- Pruek-udom, T. (2017). Development of Art Activities to Promote the Appreciation Values of SouthErn Handicraft Identity for Youth. [Unpublished master's dissertation]. Chulalongkorn University. Bangkok, Thailand.
- Saramart, O., Pitchaya Paiboon, P. & Boonyananta S. (2019). Art-based Using to Develop Well-being of Older Adults: The Systematic Review. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 9(2), 17-32.
- Shecter, C. (2013). Mindfulness Training for Adolescents with ADHD and Their Families: A Time-Series Evaluation. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Toronto. Ontario, Canada.
- Sieja, J. (2019). Mindfulness-Based Meditation and Its Effects on College Students. [Senior honors theses, Eastern Michigan University]. Digital Commons @EMU. <https://commons.emich.edu/honors/626>.
- Srisappakit, K. (2020). Open Your Heart to Nature. Bangkok, Thailand: Thai Health Promotion Foundation.
- Sukmoonsiri, P. (2021). Media Art Design for Stress Therapy Releasing Mental Health in Working Adults. [Unpublished master's dissertation]. Rajamangala University of Technology Thanyaburi. Pathum Thani, Thailand.
- Tangpitakpaiboon, A. (2019). Effectivness of Creative Art by Using Drawing and Coloring Techniques for Enhancing Creative Thinking in Primary Childhood. [Master's Thesis, Srinakharinwirot University]. DSpace Srinakharinwirot University. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/582>.
- Wattana, W. (2013). Learning Achievement of Practice of Buddhist Meditation Course. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 9(3), 46-56.
- Wetwichanan, W. & Charnvirat, W. (2019). The Use of Art Activity to Develop Attention on Work of Children with Learning Disabilities and ADHD. *Ratchaphruek Journal*, 17(2), 88-94.
- Workman, S. L. (2002). Expressive Art Thearchy for a boy with ADHA, Learning Disabilities and Divorce Issues. Ohio, United States: Ursuline College.
- Ziolkowska, P. (2020). The Effects of Meditation on College Students in Relation to Academic Performance and Satisfaction of Participation in Higher level Education. [Undergraduate thesis, The National College of Ireland]. NORMA eResearch @NCI Library. <https://norma.ncirl.ie/id/eprint/4878>.

การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์
อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

THE PROMOTION OF GOOD GOVERNANCE-BASED SANGHA AFFAIRS
ADMINISTRATION OF THE SANGHA IN MUEANG DISTRICT,
KRABI PROVINCE

พระกิตติคุณ ขวาทิจกร^{1*}, พระครูอรุณสุตาลังการ ปรีดา บัวเมือง², ดิเรก นุ่นกล้า¹, เดชชาติ ตรัทรพย์³,
พระครูสิทธิสุตากร สุเมต พรหมพัฒน์¹, พระชีพ แก้วนิล¹, ปุญญาดา จงละเอียด², ทิพย์วรรณ จันทรา²,
พีระศิลป์ บุญทอง⁴, วิเชษฐ์ ลินประสิทธิ์กุล²

Phra Kittikun Khwathichak^{1*}, Phrakru Arunsutalangkan Preeda Buamuang²,
Direk Nunklam¹, Dechchart Treesap³, Phrakhu Sittisuthakon Sumet Phromphat¹,
Phra Chiep Kaewnil¹, Punyada Chongla-iad², Tippawan Chantra², Peerasil Bunthong⁴,
Wichet Sinprasitkul²

¹บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

¹Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand

²คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

²Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand

³คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

³Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Srithammasokkarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand

⁴คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

⁴Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus,
Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: kittikunkhwathichak1998@gmail.com

Received 15 August 2024; Revised 23 September 2024; Accepted 30 September 2024

บทคัดย่อ

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์: การบริหารงานของคณะสงฆ์มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและรักษาความมั่นคงของศาสนาพุทธในสังคมไทย แต่เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความคาดหวังที่สูงขึ้นจากสาธารณชนในปัจจุบัน คณะสงฆ์จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลที่มุ่งเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์กรทางศาสนาให้มากขึ้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ โดยเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาและเป็นตัวอย่างในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการกระบวนการบริหารงาน บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย: งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ได้แก่ เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 ราย และใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ จำนวน 140 รูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: พบว่า การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ด้านความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.51$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.51$) ด้านความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.51$) ด้านนิติธรรม ($\bar{X} = 4.50$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.48$) และ 2) แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถสรุปได้เป็นประเด็นหลัก 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน อย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลยึดมั่นในกฎระเบียบ พระวินัย และกฎหมายบ้านเมือง เป็นการพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักพระพุทธศาสนา โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์ มีการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ความยุติธรรม ความเสมอภาค ความซื่อสัตย์สุจริต และส่งเสริมให้มีการบริหารงานด้วยความเมตตากรุณา

สรุป: การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในพื้นที่ดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูง โดยเฉพาะในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความมีส่วนร่วม และความคุ้มค่า แสดงให้เห็นว่าคณะสงฆ์มีการวางแผนและดำเนินการบริหารงานอย่างรอบคอบและเป็นระบบ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและคุณธรรมในการปกครองส่วนข้อเสนอแนะ คือ คณะสงฆ์ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ปรับปรุงกลไกการตรวจสอบ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับกิจการคณะสงฆ์ และรักษาความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในชุมชนต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริม, การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, กิจการคณะสงฆ์

Abstract

Background and Objectives: The administration of the Sangha was of great importance in promoting and maintaining the stability of Buddhism in Thai society, but due to the rapidly changing social conditions and the higher expectations from the public nowadays, the Sangha needed to improve and develop its administration for greater efficiency. This especially involved applying good governance principles focused on transparency, responsibility, and participation in decision-making to build greater trust and faith in religious organizations. This study aimed to examine the promotion of good governance-based Sangha affairs administration in Mueang district, Krabi province, a potential area for development, and an example of implementing these principles. The research objectives were to study the promotion of good governance-based Sangha affairs administration of the Sangha in Mueang district, Krabi province and explore

recommendations for promoting good governance-based Sangha affairs administration in Mueang district, Krabi province.

Methodology: This research was mixed-methods, including both qualitative and quantitative approaches. An unstructured interview was conducted with 23 key informants, and a questionnaire was used with 140 quantitative samples. The statistics used to analyze the data included percentages, means, and standard deviations.

Main Results: 1) The promotion of the administration of Sangha affairs based on the principles of good governance by the Sangha of Mueang District, Krabi Province, was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the highest average score was in the area of morality ($\bar{x} = 4.52$), followed by transparency ($\bar{x} = 4.51$), responsibility ($\bar{x} = 4.51$), value for money ($\bar{x} = 4.51$), rule of law ($\bar{x} = 4.50$), and participation ($\bar{x} = 4.48$). 2) The guidelines for promoting the administration of Sangha affairs based on the principles of good governance, from interviews with key informants, can be summarized into six main issues: 1) Rule of law, 2) Morality, 3) Transparency, 4) Participation, 5) Responsibility, and 6) Value for money. These six principles of good governance should be applied to the administration of Sangha affairs in Mueang District, Krabi Province, in order to promote effective administration based on the principles of good governance.

Involvement to Buddhaddhamma: The administration based on good governance adhered to rules, monastic discipline, and national laws, developing wisdom and morality through Buddhist principles. It applied good governance principles, promoting transparent management among monks to ensure fairness, equality, honesty, and encouraged compassionate administration.

Conclusions: The promotion of good governance-based Sangha affairs administration in Mueang district, Krabi province, was found to be highly effective, particularly in morality, transparency, responsibility, participation, and value for money. The research indicated that the Sangha had carefully planned and systematically implemented its administration, enhancing transparency and morality in governance. The study recommended that the Sangha should involve the public in administration, improve mechanisms for transparency, and promote the efficient use of resources to ensure the sustainability of Sangha affairs and the stability of Buddhism in the community.

Keywords: Promotion, Administration, Principles of Good Governance, Ecclesiastical Affairs

บทนำ

การบริหารจัดการมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรตลอดประวัติศาสตร์มนุษยชาติ แม้ว่าการบริหารในอดีตจะมีลักษณะเป็นศิลปะและขึ้นอยู่กับฝีมือและพรสวรรค์ (Samamaphan, 1986) เช่น การสร้างพีระมิดหรือระบบชลประทานของชาวอียิปต์โบราณ (Saratana, 2002) ปัจจุบันการบริหารจัดการได้พัฒนาขึ้นมากโดยอิงกับหลักการวิทยาศาสตร์และหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สิ่งเหล่านี้เป็นการบริหารที่สะท้อนการมีลักษณะเป็นศิลปะมากกว่าที่จะมีรูปแบบเป็นวิทยาศาสตร์ซึ่งหมายถึงการมีรูปแบบกฎเกณฑ์การดำเนินงานที่ชัดเจน

ปัจจุบันวิทยาการด้านการบริหารและการจัดการก้าวหน้าไปมาก การปกครองคณะสงฆ์ก็จัดการคณะสงฆ์อาจอาศัยการบริหารแบบราชการของฝ่ายบ้านเมืองโดยเฉพาะหลักธรรมาภิบาล อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม

หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า เป็นแนวทางในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ บางอย่างต้องอาศัยการบริหารที่คล่องตัวแบบเอกชน และกิจการบางอย่างต้องบริหารตามหลักพระธรรมวินัย คณะสงฆ์ควรผสมผสานส่วนดีของระบบราชการ และเอกชนเข้ากับหลักธรรมวินัย (Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto), 1996) พระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบไป

เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หรือการปกครองคณะสงฆ์โดยยึดหลัก คือ ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม ตามพระธรรมวินัยและใช้กฎหมาย หรืออำนาจรัฐเป็นหลักสนับสนุน คราวใดเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยขึ้นในคณะสงฆ์จนเป็นเหตุขัดข้อง และจำเป็นต้องพึ่งรัฐโดยอาศัยอำนาจรัฐมาช่วยจัดการแก้ปัญหา ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช เมื่อครั้งพระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมากในประเทศอินเดียนั้น คณะสงฆ์และทางศาสนาได้ดำเนินมาในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะเมื่อก้าวถึงประเทศไทยครั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงถวายอำนาจรัฐช่วยจัดระบบการปกครองขึ้นเป็นครั้งแรก ด้วยการที่ทรงตราพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์รัตนโกสินทร์ศก 121 ต่อมาในสมัยรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 โดยยกเลิกฉบับแรกนั้น ก็เพื่อจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ใหม่ให้มีรูปแบบคล้ายกับการปกครองฝ่ายอาณาจักร ครั้นถึงรัชกาลที่ 9 ทรงตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และต่อมา ในปี พ.ศ. 2535 ได้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติม รูปแบบการปกครองคณะสงฆ์และเป็นหลักจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ด้วย และต่อมาก็ได้กำหนดให้มีมหาเถรสมาคมออกข้อบังคับวางระเบียบ ออกคำสั่งมีมติและออกประกาศโดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย (เฉลิมพล โสมอินทร์, 2546) ในปี พ.ศ. 2561 ได้ตราพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 4) ซึ่งยังเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (Soma-in, 2003) และสามารถกล่าวได้ว่า บริหารกิจการคณะสงฆ์ มี 6 ด้าน ด้วยกัน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่ 4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 5) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และ 6) ด้านการสาธารณูปการ

การปกครองคณะสงฆ์จึงต้องมีการผสมผสานระหว่างการบริหารแบบราชการและเอกชนเข้ากับหลักธรรมวินัย เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนของพระพุทธศาสนา ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาถึงการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลในอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ว่ามีการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์ จังหวัดกระบี่เป็นอย่างไร และควรมีแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่อย่างไร เพื่อประสิทธิภาพประสิทธิผลของการดำเนินงานขององค์กรและเพื่อเป็นการธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีเนื้อหาตรงและสอดคล้องกับผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามซึ่งเครื่องมือการวิจัยทั้ง 2 แบบ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพระสงฆ์ ๒๐ รูป พระภิกษุสงฆ์ในเขตคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพระสงฆ์ ๒๐ รูป พระภิกษุสงฆ์ในเขตคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 140 รูป และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 ราย โดยการสุ่มแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญควบคู่กับแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำองค์ความรู้มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำแนกออกเป็น 5 ด้าน จำนวนคำถาม 25 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเนื้อหาหาวิเคราะห์หาแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปและระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเรียบเรียง และสร้างเป็นแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยครอบคลุมความคิดเห็นของพระสงฆ์ ๒๐ รูป พระภิกษุสงฆ์ในเขตคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ทั้ง 6 ด้าน มาใช้เป็นคำถามในแบบสอบถาม
4. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 140 ชุด ไปแจกให้พระสงฆ์ ๒๐ รูป พระภิกษุสงฆ์ในเขตคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในการตอบแบบสอบถามก่อนและให้ลงมือตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง
2. ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 ราย ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 140 ชุด นำมาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม นำเสนอเป็นตารางและภาพประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม

3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความรับผิดชอบ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลผลโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ระดับการเคลื่อนมากที่สุด	5 คะแนน
ระดับการขับเคลื่อนมาก	4 คะแนน
ระดับการขับเคลื่อนปานกลาง	3 คะแนน
ระดับการขับเคลื่อนน้อย	2 คะแนน และ
ระดับการขับเคลื่อนน้อยที่สุด	1 คะแนน ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977)

เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำการสังเคราะห์ และปรับปรุงเรียบเรียงรูปแบบเนื้อหาให้มีความสละสลวย กระชับเข้าใจง่าย และแยกออกเป็นแต่ละด้านตามลำดับ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

Table 1 The mean, standard deviation, and the level of promoting good governance-based Sangha affairs administration of the Sangha in Mueang district, Krabi province, encompassing six areas

Promoting Good Governance-Based Sangha Affairs Administration	Promotion Level		
	\bar{X}	S.D.	Interpreted results
Rule of law	4.50	0.56	High
Principle of Morality	4.52	0.55	The highest
Principle of Transparency	4.51	0.56	The highest
Principle of Participation	4.48	0.61	High
Principle of Responsibility	4.51	0.55	The highest
Principle of Value for Money	4.51	0.54	The highest
together	4.50	0.56	High

จาก Table 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยรวมทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การส่งเสริมด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.51$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.51$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.51$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อย ($\bar{X} = 4.48$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า

2.1 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหาร เจ้าอาวาส จะต้องมีการวางแผนงานในการบริหารงานที่ชัดเจน และมีการตั้งกฎ ระเบียบปฏิบัติ

ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและกฎหมายบ้านเมือง เพื่อใช้กำกับพระภิกษุสงฆ์และสามเณรที่อยู่ภายใต้การปกครองของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบแผนเป็นตัวอย่างแก่พุทธศาสนิกชน

2.2 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารคณะสงฆ์ควรร่วมกับหน่วยงานราชการในพื้นที่จัดให้มีศูนย์ปฏิบัติธรรมภายในวัด และมีการสอนปฏิบัติธรรม กิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อเทศนาสั่งสอนแก่พุทธบริษัท เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง ให้เห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น พระสงฆ์ควรพัฒนาตนให้มีความรู้รอบด้านทั้งทางโลกและทางธรรมอยู่เสมอ

2.3 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาส่งเสริมให้วัดทุกวัดนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในวัดอย่างจริงจัง ควรมีการพัฒนาระบบการจัดการทรัพย์สินและการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นระบบมากขึ้น ควรปรับปรุงการสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ง่าย และควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่และพระภิกษุในเรื่องการจัดการข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูล

2.4 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลัก การมีส่วนร่วม ยังมีความจำเป็นในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมของพระภิกษุ สามเณร และประชาชนในการบริหารจัดการวัดให้มากขึ้น จึงควรเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการติดตามประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ และควรจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักและเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

2.5 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลัก ความรับผิดชอบ หน่วยงานราชการต่าง ๆ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้พระสงฆ์ช่วยเหลือพุทธศาสนิกชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ และควรมีบทบาทในการส่งเสริมด้วยการปลูกจิตสำนึกให้เข้าถึงชุมชน สร้างความเข้าใจอันดีต่อการสื่อสารธรรมเข้าถึงชุมชน การส่งเสริมศีลธรรมให้แก่ชุมชน อีกทั้ง ควรมีการจัดตั้งมูลนิธิหรือสถานสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อนจากภัย ต่าง ๆ

2.6 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลัก ความคุ้มค่า ควรมีการตรวจสอบคุณภาพและความคุ้มค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่จะทำการจัดซื้อจัดจ้างให้เข้มงวดมากขึ้น ควรมีการสร้างระบบติดตามผลการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพ และควรส่งเสริมให้วัดและบุคลากรในวัดมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่บุคลากรในวัดอย่างต่อเนื่อง

การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยที่เป็นอย่างนี้ เพราะคณะสงฆ์ได้มีการวางแผนการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์อย่างรอบคอบและรัดกุม ยังมีการวางแผนโครงสร้างอย่างมีระบบ ทำให้การบริหารจัดการเกิดความโปร่งใส มีคุณธรรมจริยธรรม และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ 6 ประการ สรุปได้ คือ 1) หลักนิติธรรมเชิงพุทธ ได้แก่ วินัยบัญญัติซึ่งเป็นแบบแผนและกฎเกณฑ์ทางพระพุทธศาสนา โดยมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขทรงปกครองพุทธบริษัท 4 โดยยึดหลักธรรมนิยม จริยา 3 2) หลักคุณธรรมเชิงพุทธ ได้แก่ อปบริหานิยธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ภิกษุปฏิบัติตาม ผู้บริหารต้องเป็นผู้รู้เหตุผลในการบริหารองค์การด้วยหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นคุณธรรมของผู้บริหาร การถือหลักธรรมเป็นสำคัญในการบริหารองค์การอย่างมีคุณธรรมด้วยสังคหวัตถุ 4 ธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และพรหมวิหาร 4 3) หลักความโปร่งใสเชิงพุทธ กล่าวคือ การบริหารองค์การพระพุทธเจ้าทรงไม่ประสงค์ให้การกระทำทุกอย่างเป็นความลับ ต้องซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาตรวจสอบได้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 4) หลักการมีส่วนร่วม

เชิงพุทธ พระพุทธเจ้าให้พระสาวกมีส่วนร่วมในการบริหาร เช่นในกรณีที่ส่งพระอรหันตสาวก 60 รูป ออกไปประกาศพระศาสนา 5) หลักความรับผิดชอบเชิงพุทธ ทรงแต่งตั้งสาวกทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์เป็นเอตทัคคะ คือ เป็นผู้ชำนาญรับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ และ 6) หลักความคุ้มค่าเชิงพุทธ พระพุทธเจ้าให้อวาทบรรดาสงฆ์สาวกให้ใช้ปัจจัย 4 อย่างคุ้มค่าเพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสິงแวดล้อม (Rianglaem, 2007)

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า มีแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจอย่างชัดเจน ข้อที่ 2 ที่ว่า มีการปฏิบัติต่อบรรพชิตด้วยความเท่าเทียมกัน และข้อที่ 3 ที่ว่า มีการลงโทษอย่างยุติธรรมตามโทसानุโทษ ข้อ 4 ที่ว่า จัดให้มีการอบรมศีลธรรม และพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 6 ที่ว่า จัดให้มีพระพี่เลี้ยงคอยดูแลพระภิกษุผู้บวชใหม่เพื่อแนะนำความรู้พระธรรมวินัยที่ถูกต้อง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อ 5 ที่ว่า มีการวางกฎข้อบังคับให้บรรพชิตปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกิต บุญมี และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ (Bunmee, 2016)

ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ข้อ 4 ที่ว่า ส่งเสริมให้บรรพชิตทุกรูปเข้าร่วมอบรมเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า ปฏิบัติต่อเพื่อนบรรพชิตด้วยจิตเมตตา ข้อ 3 ที่ว่า ควบคุมดูแลบรรพชิตประพฤติตนให้อยู่ในกรอบแห่งพระธรรมวินัย และข้อที่ 5 ที่ว่า แสดงความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อการดำเนินงาน หรือกิจการด้านต่าง ๆ ของคณะสงฆ์ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อ 2 ที่ว่า กล้าตัดสินใจแสดงความเห็นในสิ่งที่ถูกต้องตามความเป็นจริง มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยสุด (Rianglaem, 2007)

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ข้อ 6 ที่ว่า ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องชอบธรรม สามารถตรวจสอบได้ มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า แสดงความรับผิดชอบเมื่อดำเนินงานด้านงบประมาณผิดพลาด เช่น ใช้งบประมาณไปใช้ไม่ตรงกับจำนวนหรือวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ ข้อ 1 ที่ว่า แจ้งงบประมาณรายรับ-รายจ่ายประจำปีให้บรรพชิตทราบ และข้อ 3 ที่ว่า มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดเมื่อมีอิทธิพลเกิดขึ้น มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อ 2 ที่ว่า แต่งตั้งคณะกรรมการทั้งที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์เพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายภายในวัด และข้อ 4 ที่ว่า ปรับปรุงระบบกลไกการบริหารงานเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยสุด สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำทางจริยธรรมตามแนวพุทธศาสนาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า หลักการพัฒนาภาวะผู้นำทางจริยธรรมตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้องค์ความรู้ แนวความคิด ด้วยวิธีการเพื่อผลของการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งเสริมและกีดขวางพฤติกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น รายละเอียดในแต่ละขั้นของกระบวนการ ซึ่งไม่เพียงครอบคลุมเนื้อหาเฉพาะด้านแนวคิดหรือองค์ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม แต่รวมถึงศาสตร์การบริหารจัดการสมัยใหม่ การบริหารจัดการด้านการเงิน ฯลฯ เพื่อให้มีความเหมาะสมสำหรับสังคมปัจจุบัน (Lowmunkong, 2010)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ข้อ 3 ที่ว่า เปิดโอกาสให้บรรพชิตปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า เปิดโอกาสให้บรรพชิตมีส่วนร่วมในการวางกรอบนโยบายการปรับปรุงและพัฒนาวัด ข้อที่ 2 ที่ว่า เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาวัด และข้อที่ 5 ที่ว่า ให้บรรพชิตมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาภายในวัด มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากัน ข้อที่ 6 ที่ว่า มีเครือข่ายเชื่อมโยงด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อสะดวกในการบริหารงาน ส่วนข้อ 4 ที่ว่า เปิดโอกาสให้บรรพชิตและประชาชนร่วมตรวจสอบและติดตามผลสิ่งที่ได้ร่วมตัดสินใจไป มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanananmethee (2016) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า ธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ข้อ 2 ที่ว่า พัฒนางานของวัดให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ ต่อสังคม และข้อ 4 ที่ว่า ระลึกถึงคำสอนที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย และรับผิดชอบในคำเทศนาของตนเอง มีระดับ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า รับผิดชอบช่วยเหลือบรรพชิตที่มีปัญหาและช่วยแก้ไขอย่างเป็นระบบ ข้อที่ 6 ที่ว่า กำหนดหน้าที่แก่บรรพชิตให้เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนและจิตวิญญาณ และข้อที่ 1 ที่ว่า จัดให้มีการ ร่วมรับผิดชอบในการวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาบริหารงาน ส่วนข้อ 5 ที่ว่า มีการจัดตั้ง ศูนย์ที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด และความยากจน มีระดับค่าเฉลี่ยน้อย สอดคล้องกับ การวิจัยเรื่อง รูปแบบโครงสร้างองค์การและบทบาทการบริหารงานของพระสังฆาธิการที่มีผลต่อการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ พบว่า บทบาทของพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ได้ยึดถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ในเรื่องหน้าที่และอำนาจของพระสังฆาธิการ 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาด้านศาสนา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสุข และแนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรค มหาเถรสมาคม ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์การจะต้อง มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นหลักการบริหารสมัยใหม่ที่ไม่ขัดกับพระธรรมวินัย ควรรับฟังปัญหาของ ผู้ได้บังคับบัญชาในระดับล่างควรออกตรวจงานตามเขตปกครองของตนให้สม่ำเสมอ พบปัญหาต้องแก้จริงจัง จัง ตลอดถึงสื่อมวลชนและพุทธศาสนิกชนทุกคนจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ทุกคนล้วนมีหน้าที่ในการปกป้องรักษา เชิดชูส่งเสริมและร่วมแก้ไขปัญหาคณะสงฆ์ด้วย (Duangsri, 2015)

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า ตรวจสอบคุณภาพ ความคุ้มค่า ความคงทนวัสดุอุปกรณ์ที่จะทำการ จัดซื้อจัดจ้างก่อนทุกครั้ง และข้อ 5 ที่ว่า ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนจัดงานอย่างเรียบง่ายและประหยัดตาม ประเพณีนิยม มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า มีการใช้ศาสนสมบัติอย่างเกิดประโยชน์และ คุ้มค่า และข้อที่ 3 ที่ว่า สนับสนุนให้บรรพชิตพัฒนาตนเองด้านการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อ 4 ที่ว่า เมื่อ เริ่มปฏิบัติงาน มีการคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ และข้อ 6 ที่ว่า มีการจัดงานอย่างเรียบง่ายประหยัด คุ้มค่า สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่พุทธศาสนิกชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ตาม หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของคณะสงฆ์ภาค 3 พบว่า ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ของ สังคมเพื่อพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ พรหมวิหาร อิทธิบาท สังคหวัตถุ สारณียธรรม สปัจริยธรรม และอปปริหานิยธรรม ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ที่จะทำให้งานกิจการทั้ง 6 ด้านบรรลุ และบูรณาการหลักการต่าง ๆ จนเกิดรูปแบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์ตาม หลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธที่เรียกว่า “6D+3M” โดย “6D” หมายถึง การกิจทั้ง 6 ด้านของคณะสงฆ์ ซึ่งเน้นหลัก ธรรมาภิบาลเชิงพุทธและหลักพุทธธรรมที่แตกต่างกันไปตามภาระหน้าที่ในการกิจด้านนั้น ๆ และ “3M” หมายถึง การจัดบุคคลากร (Man) การจัดงบประมาณ (Money) และการปฏิบัติกิจการ (Management) (Phrakhrut Photikittikhun Kittiphong Supanyo, 2018)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม คณะสงฆ์มีการนำหลักพระธรรมวินัยมาอบรมสั่งสอนพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ตามชั้น ปกครองกับหลักกฎหมาย กฎหมายคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม 2) ด้านหลักคุณธรรม คณะสงฆ์ได้บริหารจัดการ กิจการด้านศาสนศึกษา รับนโยบายมาปรับจัดทำแผน การจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุ สามเณรและพุทธศาสนิกชนใน เขตปกครองในด้านพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และแผนกบาลี รวมถึงแผนกสามัญ ควบคู่ไปการปฏิบัติ รวมถึงการ จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนและนักเรียน 3) ด้านความโปร่งใส คณะสงฆ์ได้มีการจัดอบรม

พัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย กระบวนการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ หาคคนที่ให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ในงานนั้น ๆ สร้างความไว้วางใจ ปรับปรุงกลไกการทำงานพร้อมเปิดเผยข้อมูลตรวจสอบได้ 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม วัดและชุมชนได้สะท้อนความผูกพันระหว่างวัด ชุมชน โรงเรียน โดยให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น พระสังฆาธิการบริหารจัดการวัดให้เป็นสถานที่เผยแผ่คำสอนทางพระพุทธศาสนา มีการสร้างถาวรวัตถุที่มีความเหมาะสม มีการจัดแสดงพระธรรมเทศนาในเทศกาลต่าง ๆ ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้แสดงพระธรรมเทศนาเผยแผ่หลักธรรมคำสอน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยเป็นหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยทำงานในการเผยแผ่ด้วยความรัก เอาใจใส่ในหน้าที่ ชยัน อดทน ใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และ ตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่เราทำ วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีการ และวิธีการแก้ไขปรับปรุง ไม่ทอดธุระ ในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความมั่นใจในการที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 6) ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ใช้สถานที่ภายในวัดเป็นที่สังเคราะห์ประชาชน เช่น เป็นสถานที่สำหรับจัดประชุม เป็นศูนย์สังเคราะห์ผู้ประสบภัยฉุกเฉิน สงเคราะห์ผู้เดินทาง เป็นต้น การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์ มีลักษณะสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด จัดบริเวณวัดให้สะอาด ร่มรื่น ปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและใช้ร่มเงา นั่งพักผ่อน มีห้องน้ำห้องสุขาแยกชาย หญิง คนพิการ อย่างเพียงพอ ปรับทัศนียภาพให้มีความสะอาดความสะอาดสบายร่มรื่น มีความสัปปายะอยู่เสมอ ดัง Figure 1

Figure 1 Model of knowledge obtained from research

การศึกษาการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ พบว่า การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ได้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ ส่งเสริมให้พระภิกษุสงฆ์ มีการบริหารจัดการในทุกมิติ ซึ่งรวมถึงการจัดการทรัพยากร ผลิตผล ผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อสร้างรูปแบบที่เป็นรูปธรรม

และสามารถพึ่งพาตนเองได้ องค์ประกอบของการส่งเสริม การบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ ได้แก่ 1) การแต่งตั้งบุคลากร 2) การถ่ายทอดความรู้ 3) กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 4) กระบวนการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม 5) การติดตาม ประเมินผล 6) ผลสัมฤทธิ์ของการส่งเสริมการบริหาร และ 7) รูปแบบการส่งเสริม การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ ดัง Figure 2

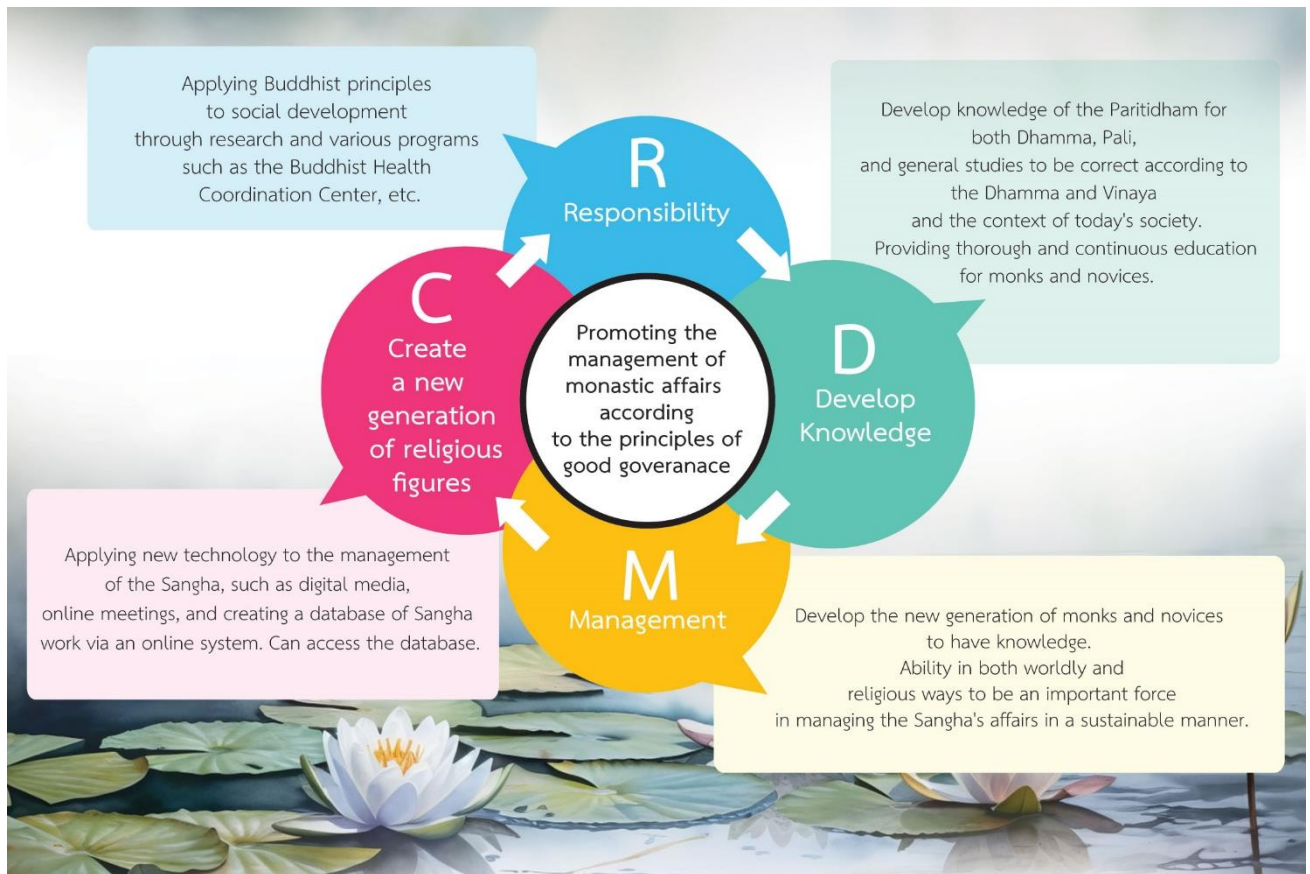

Figure 2 Model of knowledge synthesized from research

สรุปและข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยมีปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านหลักนิติธรรม คณะสงฆ์มีการนำหลักพระธรรมวินัยมาอบรมสั่งสอนพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ตามชั้นปกครองตามหลักกฎหมายคณะสงฆ์ กฎมหาเถรสมาคม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม 2) ด้านหลักคุณธรรม คณะสงฆ์ได้บริหารจัดการกิจการด้านศาสนศึกษา จัดทำแผนการจัดการศึกษาให้แก่ พระภิกษุ สามเณรและพุทธศาสนิกชนในเขตปกครอง รวมถึงการจัดการศึกษา ด้านพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนและนักเรียน 3) ด้านความโปร่งใส คณะสงฆ์ได้มีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย กระจายการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ หาคคนที่ให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ในงานนั้น ๆ สร้างความไว้วางใจ ปรับปรุงกลไกการทำงานพร้อมเปิดเผยข้อมูลตรวจสอบได้ 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม วัดและชุมชน ได้สะท้อนความผูกพันระหว่างวัด บ้าน โรงเรียน ได้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน 5) ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ การบริหารกิจการคณะสงฆ์เป็นหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เผยแผ่ด้วยความรัก เอาใจใส่ในหน้าที่ ขยัน อดทน ใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่เราทำ วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีการ และวิธีการแก้ไขปรับปรุง ไม่ทอดธุระในเรื่องการ

เผยแผ่พระพุทธศาสนา มีความมั่นใจในการที่จะเผชิญหน้ากับปัญหา และอุปสรรคในการทำงาน และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า การบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่ใช้สถานที่ภายในวัดเป็นที่สงเคราะห์ประชาชน การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์มีลักษณะสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของวัด จัดบริเวณวัดให้สะอาดร่มรื่นปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวและใช้ร่มเงาบังพักผ่อน มีห้องน้ำห้องสุขาแยกชาย หญิง คนพิการอย่างเพียงพอปรับทัศนียภาพให้มีความสะดวกความสะอาดสบายร่มรื่น มีความสบายอยู่เสมอ ในบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมในงานวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” มีดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1.1) รัฐบาลควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาให้สูงขึ้น ควรให้การสนับสนุนการเป็นครูพระช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานที่ศึกษาต่าง ๆ ในชุมชน พระสงฆ์ควรพัฒนาตนให้มีความรู้รอบด้าน ทั้งทางโลกและทางธรรมอยู่เสมอ และควรส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน และเป็นศูนย์รวมในการสร้างสามัคคีธรรมในชุมชน 1.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาส่งเสริมให้วัดทุกวัดนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในวัดอย่างจริงจัง คณะสงฆ์จังหวัดกระบี่ ควรมีการกำหนดกฎระเบียบที่รัดกุมเกี่ยวกับการดูแลศาสนสมบัติกลางและศาสนสมบัติของวัดตามกฎหมายระเบียบของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติอย่างเคร่งครัด 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ คณะสงฆ์จังหวัดกระบี่ ควรพัฒนาการดำเนินการบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า โดยสร้างความภาคภูมิใจในการบริหารจัดการที่คุ้มค่า เน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้พระภิกษุและประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา และประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบในสิ่งที่ได้ร่วมตัดสินใจ และด้านความโปร่งใส โดยควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา การมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของข้อมูล และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับอิทธิพลของธรรมาภิบาลต่อประสิทธิผลบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิผลบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดกระบี่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

References

- Best, J. W. (1977). Research in Education. New Jersey, United States: Prentice-Hall.
- Bunmee, P. (2016). Sangha Business Administration: A Case Study of the Sangha Administrative Area, Tha Mai Subdistrict, Samut Sakhon Province. [Unpublished research report]. Rajapruek University. Nonthaburi, Thailand.
- Duangstri, P. (2015). The Organization Structure and the Administrations Administrative Role of the Abbots Affecting the Buddhist Sangha Administration. [Master's thesis, Silpakorn University]. DSpace at Silpakorn University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/232>.
- Lowmunkong, U. (2010). Proposed guidelines for the development of Buddhist-style ethical leadership characteristics of administrators in schools under Office of the Basic Education Commission. [Doctoral dissertation, Chulalongkorn University]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/35789>.
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (1996). Government of the Thai Sangha. Bangkok, Thailand: Buddhaddhamma Foundation.
- Phrakhrut Photikittikhun Kittiphong Supanyo. (2018). The Sangha Administration Based on Buddhist Good Governance of Sangha Regional Division 3. [Doctoral dissertation, Mahachulalong-

- kornrajavidyalaya University]. Thesis Central Library Mahachulalongkornrajavidyalaya University. <https://e-thesis.mcu.ac.th/thesis/170>.
- Rianglaem, S. (2007). Study of Methods to Solve the Problem of Greed in Today's Society According to Buddhist Principles Thera. [Unpublished doctoral dissertation]. Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Samamaphan, N. (1986). Buddhist Management. (2nd ed.). Bangkok, Thailand: O.S. Printing House.
- Saratana, W. (2002). Management: Principles, Theories, Educational Issues and Analysis of Thai Educational Organizations. Bangkok, Thailand: Thippayawisut.
- Soma-in, C. (2003). History of Buddhism and Administration of The Thai Sangha. Bangkok, Thailand: Soutpaisallaw.
- Thanananmethee, K. (2016). Influences of Good Governance and Organizational Culture on Organizational Effectiveness of the Subdistrict Administrative Organizations in the Northern Region of Thailand. *Journal of the Association of Researchers*, 21(1), 135-142.